

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn Luk -a crɛn -tɛ

¹ 'Tu Teofil,

'winun nɛn o drɛ 'kɔ 'va 'gɔɛ, minnun "kaga -a man wɛɛ ɛn waa crɛn -tɛ. ² Minnun nɛn 'winun zɪɛ o drɛ o yɪɛ man -a pou sianan "bɛ, -wɛɛ 'sinan 'pa 'kɔɛ. ɛn 'o 'bɔ nɛn Bali o 'pla 'nan 'o 'yɛɛ 'wɪ 'nɔnnɔn fuila "man. ³ -Yɛɛ "wɛan, zɪ an cɛɛn 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a pou -wɛɛdɪ man 'e klɔʒi bɛ, 'an 'bɔ, "an 'yɪ "nyian 'kpa, ɛn 'an "yɪɛ crɛn -tɛ 'e "nɛn 'e "nɛn. ⁴ Maan drɛ zɪɛ 'nan -e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn minnun -a paa 'i jɪ bɛ, 'i -tɔ 'nan 'wɪ tɪglɪ nɛn.

Bali "e 'nan o "ta-daa Zan -yale

⁵ Tu nɛn mingɔnnɛn Erodi Zude 'lɛglɔn "paala bɛ, -a -nan nɛn 'wɪ 'gɔɛ 'e drɛ. Tu zɪɛ -a va bɛ, te min -tu a, waa laabo Zakari. E ya Bali -panzan -tu -a Abia nun va. ɛn waa nan laabo Elizabetɪ. Bali -panzan -tu nɛn 'li, waa laabo Arɔn bɛ, -a kluda lɪ nɛn. ⁶ Min "fli zɪɛ o ya min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ. ɛn -wee 'wɪ drɛdɪ 'lee -wee 'ta wɔdɪ Minsan -le -pei da bɛ, -a -pɛ -tɔwli 'ka "va "wliɪdɪ "dɪ. ⁷ Pian -wee 'nɛn "ka "dɪ, kɔɔ Elizabetɪ a lɪmɔn nɛn ya'a nɛn 'yaa dɪɛ -a, ɛn o "flinɔn drɛ "nyian ceje.

⁸ Yi -tɔ da bɛ, ɛn Zakari -kɔ 'yɛɛ Bali -pan 'nyran-man 'palɛ Bali -pan 'kuin. Kɔɔ Bali -pannɔn nɛn e cɪ o va zia bɛ o da nɛn e 'bɔ. ⁹ 'Wɪ nɛn Bali -pannɔn -a dra -tidi bɛ, -a 'bɔ nɛn waa drɛ. ɛn cɛɛgɔɛ, Zakari da nɛn e -tria. E wla Bali -pan 'kuin, ɛn e -kɔ fɛ -tu nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ, -a 'tɛ 'blɪɛ Bali lɛ. ¹⁰ Tu zɪɛ -a

wlu bε, te minnun "kaga "a 'o 'sendi 'kɔn 'lε "nɛn bei Bali tru 'banan.

11 -A -nan nɛn Bali -le 'pasiazan nɛn laji bε, -a -tu 'e 'fli kɔɔn -yrε. E ya 'e 'tɔdi lou, fɛnan nɛn o fε zɪε -a 'tε 'ble bε -a -pε "yi "da. 12 Zɪ Zakari -a 'yɪ bε, nyɛn -a cɛɛn, ɛn "klan -a -tɛdi 'sia. 13 ɛn Bali -le 'pasiazan 'e 'nan -yrε 'nan: «Zakari, te "klan 'e 'i 'tε di! 'Wɪ nɛn yia laa 'bu Bali lɔ bε, e wɪ "man. 'I nan Elizabethi "ta -daa 'yie 'nɛn 'klɔnmɔn -yalε. 'I 'tɔ 'pa Zan. 14 E -kɔɔn 'yie ci "nran wɪ -dan tu -a, ɛn -a -yadi min "kaga 'ci "nranman. 15 E -kɔɔn min -dan tu -a Minsan 'lε. Ya'a 'wɛn mlɪan di, ɛn -wɛn nɛn e min -tɛa "bε, ya'a mlɪan di. -A -srandi man 'e "bu 'pɔn -ji bε, -e Bali lei 'saun 'e 'ta "da. 16 -Yɛɛ dra -e Izrael 'nɔn 'o -sɔɔnla "nyian Minsan nɛn -wee Bali -a bε -a -sru 'e 'pee. 17 Min nɛn Bali -a -trɔa Minsan 'lε bε, -nyrɛn. E dra Bali 'lewei vɪzan -a "le zɪ Eli cɪ 'li Bali 'lewei vɪzan -a bε, -yee 'wɪ 'zɔ. 'Plɛblɛ 'lee Bali lei 'saun nɛn Eli -lɔ 'li bε, -yɛɛ -kɔɔn -yrɔ. E 'nɛn 'lee 'e "tɪ -sɛan 'e cin va. Minnun nɛn wa'a 'yra tɛa Bali man diε, yaa dra -e 'o -sɔɔnla -si tɪgh da. ɛn "nyian bε, yaa dra -e min "kaga 'o 'man wɔwɔ Minsan -pɛndi -a.»

18 Zɪ Zakari 'wɪ zɪε -a 'man bε, ɛn e 'nan Bali -le 'pasiazan zɪε -yrε 'nan: «Maan dra 'kɔ -e 'an -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn yia ve? Kɔɔ an drε ceje ɛn 'an nan drε "nyian ceje.»

19 ɛn Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yrε 'nan: «'An 'tɔ nɛn Gabriel, mɛɛn cɪ Bali 'lε. Bali 'an 'pa 'sia, 'nan -e 'an 'wɪ tin 'ba 'yɪε, -e 'an 'wɪ 'yi zɪε -a vɪ 'yɪε. 20 'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'yɪε 'gɔɛ e dra te -a tu 'bɔ. ɛn yi'a yi -tɛlɛa 'an wei da di. -Yee "wɛan i dra bobo -a. Yi'a 'we 'lɔɔ -e -a drε yi 'e bɔ di.»

21 Tυ zιε -a wlu βε te minnun "kaga "a Zakari -pennan tian. Εn 'wι o 'kan 'nan e ya 'mōnnan Bali -pan 'kuin "bυυ. 22 Ζι e 'bōla βε, ya'a -kōlale 'wι tin 'badι -a -wλε "dι. Tōōn 'o 'ci nrōn 'nan Bali 'e 'fli kōōn Zakari λε Bali -pan 'kuin. -A -nan nēn e 'wι tin 'badι 'sia 'e 'pε -a, te ya'a 'we dι.

23 Ζι -yee 'nyranman 'pa yi -nyan βε, εn e -kυ 'yee "kōnnēn.

24 "Βε -sru -a -nan 'ka 'mōnλε dι, εn -a nan Elizabetι 'e 'pōn 'si. E -fυ 'e yōōdι "kōnnēn mlen 'soolu, te yaa ve 'nan: 25 «Minsan 'pa 'an 'va. Εn 'wι nēn e 'yra "sia 'an yiε man minnun yei "βε yaa dre 'mēn.»

*Bali "e 'nan o "ta -daa Zozi 'yalε
(Mt 1.18-25)*

26 Ζι Elizabetι -pōn mlen 'shεεdυ 'bō βε, εn Bali 'yee 'pasiazan Gabriel 'pa 'sia Galile 'fla 'tυ nēn waa laabo Nazaretι βε -a da. 27 Yaa 'pa 'sia nōnβε 'nēn 'tυ -va. Nōnβε zιε, -a 'tō nēn Mari, εn ya'a tian 'kōnnēn -tōλε "fo "dι. 'Pian e ya Zozεfυ 'tō da 'nan -e 'e 'pa. Zozεfυ zιε, David kluda min nēn. 28 Bali -le 'pasiazan wlala "va, εn e 'nan -yrε 'nan: «Mein 'tō bo. Bali "yi dre 'yiε, εn Minsan yiε a 'i 'va.»

29 'Wι zιε e Mari cεen nyen -a, εn yaa laabυ 'e 'fli -lō 'nan, 'tō bυdι "cēn 'βε cι zιε?

30 Εn Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yrε 'nan: «Mari, te "klan 'e 'i 'tε dι! Bali "yi dre 'yiε. 31 I "ta -daa 'i 'pōn 'silε, -e 'i 'nēn 'klōnmōn -ya. 'Nēn zιε 'i 'tō 'pa Zozi! 32 E -kōan "min -dan tυ -a, εn waa laabo Bali nēn min ta lou "βε -a -pι. Minsan Bali -a -nyεanla mingōnnēn pēin nēn -a tra David -nyran "da "βε -a da. 33 E mingōnnēn -ble Zago kludanōn da 'li 'trilii, εn -yee mingōnnēn -blidι 'le 'ka 'tōa dι.»

³⁴ En Mari "e 'nan Bali -le 'pasiazan z1ε -yrε 'nan: «'W1 z1ε 'bε dra 'kɔ -e 'bε dre? Kɔɔ ma'an 'kɔnnen tɔa d1.»

³⁵ En Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yrε 'nan: «Bali lei 'saun 'bε dra. Bali nεn min ta lou "bε, -yee 'plεble -taa 'i 'va "le fulɔ -le 'w1 'zɔ. -Yee "wεan 'nεn nεn i "ta -daa -a -yalε bε, waa laabo Bali -p1. E ya Bali -le vε -a. ³⁶ En "nyian bε, 'i dr1 l1mɔn Elizabet1 "e 'pɔn 'si 'e ceje da. E "ta -daa 'nεn 'klɔnmɔn -yalε. L1mɔn nεn minnun -a ve "nεn 'nan, ya'a 'nεn 'yaa d1ε, -a -pɔn mlεn 'shεεdɔ nεn 'gɔ. ³⁷ Kɔɔ 'w1 'tɔ 'ka 'kɔlaman Bali 'kl1d1 -a d1.»

³⁸ En Mari "e 'nan: «An ya Bali 'suzan 'a, 'w1 nεn e c1 "va "bε -nyrεn 'e dre 'mεn.» -A -nan nεn Bali -le 'pasiazan 'si -a "srɔn.

Mari -kɔ Elizabet1 -va

³⁹ "Bε -sru εn Mari -kɔ "nyiandɔ Zude 'lεglɔn 'ji 'fla 'tɔ nεn e ya pɔn da bε -a da. ⁴⁰ E wla Zakari -le 'kuin, εn e Elizabet1 'tɔ 'bɔ. ⁴¹ Z1 Elizabet1 Mari -le 'tɔ bɔd1 'man bε, εn 'nεn nyɔɔn -a -pɔn -ji. -A -nan nεn Bali lei 'saun 'ta Elizabet1 da. ⁴² En e paan wei 'plεble 'a 'nan: «Bali -fεa 'v1 'i man l1mɔn nun va. En 'nεn nεn 'i 'pɔn -ji bε, Bali -fεa 'v1 "man. ⁴³ -T1 nεn 'maan εn 'mεn Minsan "bɔ -taa 'an 'va? 'W1 z1ε yaan 'ci "nranman -dan. ⁴⁴ Z1 an 'yie 'tɔ bɔd1 'man bε, 'nεn "le 'ci nran "nyian, εn e nyɔɔn 'an 'pɔn -ji. ⁴⁵ Bali -le -fεa a 'i man, kɔɔ 'w1 nεn Bali -le 'pasiazan -a 'v1 'yie bε, i yi -tεra "da 'nan e 'lε sɔɔman.»

Mari "dre "fɔ

⁴⁶ En Mari "e 'nan: «An Minsan 'tɔ bɔa 'tandan.

⁴⁷ Bali nεn yaan 'si 'w1 'ji bε, -yee "wεan ci "nran -dan a 'an 'lɔ.

48 Koo 'an 'bo nen
an ci -a 'suzan "tun "a be,
'an 'cin -trɔa "ji.

-E 'e 'sia cεεɣv man be,
blamin pεεnɔn -a ve 'an man
'nan Bali -le -fεa a 'an man.

49 Koo 'pleble pεεnɔn 'san Bali 'wɪ -dandan drε 'mɛn.
E ya Bali nen "tri 'ka "man "dɪε -a.

50 En e ya "yi 'li 'trilii
minnun nen waa ye "yi,
ɛn waa bɔa "be -wɪε.

51 E -pε 'pleble 'ci kɔn
'wɪ -dandan drɛdɪ -a.
Minnun nen fli drɛdɪ -dan bli a o ji be,
e o fuila "man.

52 E mingɔnnɛnnun 'sia 'wee mingɔnnɛn pɛin -da.
En minnun nen min 'ka o siala fε -tv -a dɪε,
e o wluan lou.

53 Minnun nen dra o -tεa "be,
e man yɪfε "kaga "nɔn -wɪε.
En e fɛnɔn 'li 'o da 'o 'lɔ 'a 'e "tun.

54 E -ta 'pale Izrael nen yaa 'si "va
'nan 'e 'yee 'nyranman 'pa be -a va.
"Yi "nen e 'nan 'e dra -yrε "be,
-a -cin -trɔa "ji.

55 'Wɪ zɪε yaa 'vɪ 'e 'cɛn -kaa tranun lε.
E 'nan 'e "yi dra 'kɔ tra Abraam
'lee 'e kludanɔn lε 'li 'trilii.»

56 Mari -fv Elizabetɪ -va mlɛn yaaga, "be -sru ɛn e
'li 'e da 'e fla.

Zan -ya tv 'bɔ

57 Zɪ Elizabetɪ pɔn plala be, ɛn e 'nen 'klɔnmɔn -ya.

58 -A "srɔnnɔn 'lee -a drɪnɔn -a 'man 'nan Minsan
"yi drε Elizabetɪ lε, ɛn o ci nran 'o 'vale waa.

59 En -a yi 'sərazan da bε, o -ta 'nɛn zɪε -a -fələ -klənɲən -va. O ya "vale 'o laabu 'e "tɪ 'tə 'a Zakari.
60 'Pian -a "bʊ 'ka 'wɪlɛ "man "dɪ. E 'nan: «'O laabu Zan.»

61 En minnun zɪε o 'nan -yrɛ 'nan: «Wa'a 'i drɪ 'tʊ laabo 'tə zɪε -a dɪ. -Mɛ "le "wɛan nɛn yie 'nan 'o laabu Zan?»

62 -A -nan nɛn o 'wɪ laabudɪ 'sia -a "tɪ 'lɔ 'o 'pɛ -a. Waa laabu 'nan: «'Nɛn 'bɔ 'tə nɛn 'nɔn?» 63 En Zakari yiba 'fʊnɛn 'tʊ -nan laabu 'nan -e 'e 'crɛn -tɛ. Yaa crɛn -tɛ "da 'nan: «-A 'tə nɛn Zan.» En 'wɪ o pɛɛnɔn 'kan. 64 'Nun tɔɔn -a nɛn flu ɛn e 'wɪdɪ 'sia te e Bali 'tə bɔa.

65 Minnun pɛɛnɔn nɛn o -nyɛanla fɛ zɪε -a -nan -kogo bɛ, nyɛn o cɛɛn. 'Wɪ zɪε -a -nan sɛɛ nɛn waa wo Zude pɔnnun pɛɛnɔn da. 66 Min -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ zɪε -a maan "bɛ, 'o 'ci "nrɔndɪ "siala 'nan: «-Mɛ "a nɛn 'nɛn zɪε e -taa "drɛlɛ?» Kɔɔ waa -tɔa 'wein 'nan Bali -pɛ -trɔɔ a 'e 'padɪ 'nɛn 'bɔ da.

Zakari Bali muo "fɔ "dre "a

67 Zakari nɛn 'nɛn zɪε -a "tɪ "a bɛ, Bali lei 'saun 'ta "da, ɛn e Bali 'lewei vɪdɪ 'sia. E 'nan:

68 «Minnun pɛɛnɔn 'o Minsan 'tə bɔ!

-Yɛɛ cɪ Izraɛl 'nɔn 'le Bali -a.

E -ta 'palɛ 'yee minnun va,

ɛn e o 'si nɔanba -ji.

69 Bali -ta min 'plɛblɛ nɛn

e -kɔlaman e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a -cɛɛ.

-Yee 'nyranman 'pazan David kluda min nɛn.

70 'Wɪ zɪε yaa 'pa 'e 'lewei vɪnɔn 'saun 'le 'e 'cɛn, ɛn waa 'vɪ -a -nan lɛ 'ka lɛ va dɪ.

Yaa 'pa o 'le 'nan:

71 E -kaa "sia -kaa 'nanmannɔn 'le nɔanba -ji,

ɛn minnun pɛɛnɔn nɛn o "naan -kaa man bɛ,

e -kaa "sia -wee 'plɛble 'wlu.

72 'Bɛ nɛn 'gʊɛ,

e "yi drɛ -kaa tranun lɛ,

ɛn cibɔ "da "wɪ 'saun nɛn

yaa 'vɪ bɛ -a -cin -trɔa "ji.

73 'Wɪ zɪɛ e -tɔ 'e wei da -a -kaa tra Abraam lɛ.

Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan:

74 E -kaa "sia -kaa 'nanmannɔn 'le 'plɛble 'wlu,

'nan -e -kaa -kɔla 'yee 'nyranman 'padɪ -a,

te nyɛn 'ka -kaa 'ji dɪ.

75 ɛn "nyian

te -kaa ya -yee vɛ -a,

ɛn -kaa 'ta wɔla 'e wei da

tʊ -tʊdʊ pɛɛnɔn man -trilii,

-e -kaa ka yi 'e bɔ.

76 'Mɛn 'nɛn, minnun -taa 'i laabʊɛ Bali nɛn

min ta lou "bɛ -a 'lewei vɪzan.

Kɔɔ yɪɛ -tɔla Minsan 'lɛ

-e 'i -yee -si man drɛ.

77 Yiɛ ve -yee minnun lɛ 'nan,

o 'sizan 'wɪ 'ji a -tanan,

ɛn -yɛɛ -wee 'wɪ 'wɪdɪ "fuiman.

78 Kɔɔ -cee Bali ci a "yi,

ɛn e min ye "yi.

-Yee "wɛan e 'tɛ 'san 'si lou,

ɛn e bii -kaa da

"le yidɛ 'bɛ cɪ wluannan.

79 Yaa drɛ zɪɛ 'nan

-e -yee 'tɛ 'san 'bɔ 'e minnun nɛn o cɪ klun "va,

te o "klanman -ka -lɔ bɛ,

o man drɛ 'wein.

ɛn "nyian 'nan

-e 'e 'wɪ 'tɔdɪ nɛn

e blamin -fo -trɔɔ bɛ,

-a "paa -kaa 'ji.»

⁸⁰ Zi Zan dre ceje be, en -yee 'wɪ 'tɔdɪ 'pa "da. "Be -sru en e -kɔ "bui "da, e -fɔ -nan nun -trilii, en yi nen e bɔala 'ji Izrael 'nɔn 'le be, e 'bɔ.

2

Zozi 'ya tv 'bɔ

¹ 'Wɪ nen e dre Zozi 'ya tv man be, -nyren 'gɔ. Mingɔnnennun tazan nen Rɔm be, waa laabo Ogust. E 'nan, minnun pɛɛnɔn nen 'e mingɔnnen -ble o da be, o o "nrɔn. ² Min "nrɔndɪ tɛɛ nen. E dre te Cirini 'be ci Siri 'leɣlɔn da -kɔnmandan -a. ³ En min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'kɔ 'o 'tɔ 'cɛn -tɛɛ 'o 'ya 'tre -da.

⁴ -Yee "wɛan Zozeɔv 'si Galile 'leɣlɔn 'ji, 'fla nen waa laabo Nazareti be -a da. En e -kɔ Zude 'leɣlɔn 'ji, 'fla nen waa laabo Betelɛm be -a da. 'Fla zɛ -a da nen, o Zuif 'nɔn 'le mingɔnnen David -ya. Zozeɔv a David kluda min -a, -yee "wɛan nen e -kɔ -nan nun.

⁵ E -kɔ 'e 'tɔ 'cɛn -tɛɛ 'o 'vale Mari nen e "ta -daa "dreɛ -a nan -a be -a, te Mari 'pɔn a 'e man.

⁶ Zi o 'bɔla Betelɛm be, en -yee 'nen 'ya tv 'bɔ. ⁷ -A -nan nen Mari 'nen tɛɛ -ya -klɔnmɔn -a. E sɔ 'pa 'nen zɛ -a man, en yaa 'nyinnan -winun -le fe -blive -ji. Kɔɔ wa'a nyinnan "nan "yɪɛ -pɛn 'nɔn nyinnan dɪ.

Bali -le 'pasianɔn 'wɪ tin 'ba 'bla -sru 'pinnɔn le

⁸ Betelɛm 'fla 'bɔ zɛ -a "srɔn "be, 'bla -sru 'pinnɔn a -nan. 'O yɪɛ -tɔa 'wee 'blanun da -pei -man. ⁹ -A -nan nen Minsan -le 'pasiazan -tv 'bɔla o va, en Minsan -le 'tɛ 'san o si -fɔ. Nyɛn -dan sɛn o ji, ¹⁰ 'pian Bali -le 'pasiazan "e -wɛɛ 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ! An -ta 'wɪ nen e minnun pɛɛnɔn 'ci "nranman tɪɣlɪ

bε -a vλε 'cεε! ¹¹ 'Wι zιε -nyren 'nan, min nen e 'ta -daa 'ka 'silε 'wι 'ji bε, waa -ya cεεγυ David fla. Crizi nen Minsan -a bε -nyren! ¹² 'Ka 'kυ -a -nanjen! -A -kōnnen "yι vε nen 'γυ: Ka bōa 'nen 'tυ man, te sō a 'e -bladι "man, te e ya 'e nyinnandi -winun -le fε -bli vε -ji. 'Nen zιε -nyren.»

¹³ 'Nun tōn Bali -le 'pasianōn "kaga 'si laji, en o -ta treλε 'pasiazan tεδε bε -a "srōn, en o Bali 'tō bōdι 'sia. Waa 'vι 'nan:

¹⁴ «'Tō -dan a Bali -le vε -a laji lou.

En e -fudι -trōō -nōn
'tredanōn pεenōn nen
e o ye "yι "bε -wee vε -a.»

¹⁵ Zι Bali -le 'pasianōn 'li o da laji bε, en 'bla -sru "pinnōn a vidι 'sia 'o cin lε 'nan: «-Kaa kυ Betelεm, 'wι nen Minsan -a 'vι -cεε bε -a 'yι.» -A -nan nen o -si 'sia.

¹⁶ Zι o -kυ, o 'bōla 'nan nun bε, o 'bō Mari 'lee Zozεfυ man. En o 'nen zιε -a 'yι 'e nyinnandi -winun -le fε -blivε -ji. ¹⁷ Zι waa 'yι bε, tōn 'wι nen Bali -le 'pasiazan -a 'vι -wλε 'nen zιε -a man bε, waa vidι 'sia minnun pεenōn lε. ¹⁸ Minnun nen o 'wι zιε -a 'man bε, 'wι o 'plo 'fō. ¹⁹ 'Pian Mari "e 'winun pεenōn zιε -a klō "paala 'e 'ji, te 'e 'ci "nrōnman "da.

²⁰ "Bε -sru en 'bla -sru "pinnōn 'li 'o da, te o Bali 'tō bōa 'winun nen waa 'man 'lee waa -nan 'yι bε -yee "wεan. Kōō 'wι nen Bali -le 'pasiazan -a 'vι -wλε "bε -a da nen e drε.

²¹ Zι 'nen zιε -a yι 'sōrazan 'bō bε, en waa -fō -klōnmōn -va. -A -nan nen o Zozi 'tō 'pa "man. 'Tō zιε Bali -le 'pasiazan 'bε 'vι, te -a "bυ 'ka tian 'e 'pōn 'silε dι.

O -kυ Zozi 'a Bali -pan 'kuin

22 Tυ nεn o Mari -sruman -e 'e drε 'saun Bali λε 'le zι Moizi -le -pei -a 'vι bε -yee 'wι 'zυ bε e 'bɔ. -A -nan nεn o -kυ Zozi 'a Zeruzalεm, 'nan -e 'o -kɔɔn Minsan λε, 23 "le zι Minsan -le -pei -a 'vι bε -yee 'wι 'zυ. Kɔɔ e ya 'e 'crεn -tεdι 'nan:

«Fε pεεnɔn 'nεn flin nεn,
waa -yaa te e ya 'e 'kɔnnεn -a bε,
'o 'pla Minsan λε kɔnglɔn -yee vε -a.»

24 O -kυ -nan nun, 'nan -e 'o Bali -pan "le zι e ya 'e 'crεn -tεdι Minsan -le -pei -a bε -yee 'wι 'zυ. 'Yalε -tεnɔn -a -nɔan -plablo "fli, -te 'bε "cεε dι, -plablo 'nεn "fli. -A 'bɔ nεn Zozi 'mangulinun "o "nɔn.

25 Min -tυ a Zeruzalεm. -A 'tɔ nεn Simeɔn. Min zιε e ya min tiglι 'a, εn e 'ta 'wɔla Bali wei da. E ya min nεn e "ta -daa Izrael 'nɔn 'silε 'wι 'ji bε -a -pεnnan. Bali lei 'saun a -yrɔ. 26 Εn Bali lei 'saun 'bɔ -a 'vι -yrε 'nan, min 'sizan 'wι 'ji nεn Minsan Bali -taa "talε -a bε, yaa ye 'e yιε 'a 'vaa εn e -kaa.

27 Bali lei 'saun -a -cin -tɔ Simeɔn -ji 'nan 'e 'kυ Bali -pan 'kuin, εn e -kυ. Nun tɔɔn Zozi "tι 'lee -a "bυ wla 'o 'lɔ le 'nεn 'linεn 'bɔ 'a. 'Wι nεn Bali -le -pei -a 'vι bε -a 'bɔ nεn o "ta -a dra -yrε. 28 Simeɔn Zozi 'si 'e 'pε -ji. E Bali 'tɔ 'bɔ, εn e 'nan:

29 «'An 'san,
'i 'si "mεn 'i 'suzan man,
-e 'e 'ka -trɔɔ,
kɔɔ 'wι nεn yia 'vι bε, e drε.

30 -Yεε cι 'nan,
an min nεn e min "sia 'wι 'ji bε -a 'yι 'an yιε 'a.

31 Min nεn yia 'si "va
'trεdanɔn pεεnɔn 'le vε -a bε -nyrεn.

32 -Yεε cι 'tε 'san nεn,
e 'lεglɔn pεεnɔn 'ji dra 'wein bε -a,

en -yεε 'yie minnun Izrael 'nɔn 'tɔ dra -dan.»

³³ 'Wɪ nɛn Simeɔn cɪ -a vɪnan Zozi man bε, e Zozi "bʊ 'lee -a "tɪ 'plo 'fɔ. ³⁴ Simeɔn -fɛa 'vɪ 'o man, ɛn e 'nan Zozi "bʊ Mari ɛ 'nan: «'Nɛn 'gʊε Bali -a 'si "va 'nan, Izrael 'nɔn 'va bε min "kaga -tiala -yee "wɛan, ɛn min "kaga wuanla -yee "wɛan. ɛn Bali -a 'si "va 'nan -e 'e 'kɔn 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vɛ nɛn e 'wɪ "paala minnun ɛ bε -a. 'Pian minnun 'o 'ci "paa "man. ³⁵ 'Wɪ zɪε -a drɛdɪ bε, e o ci wɪ yɔɔdɪ ta bɔala 'wein. ɛn bii nɛn i cɪ -a "bʊ "a bε, 'wɪ -taa 'nanɛ 'i man "le srɛn 'bε 'i 'fɔn.»

³⁶ ɛn "nyian bε Bali 'lewei vɪzan lɪmɔn -tʊ -nyɛanla Zeruzalɛm 'bɔ 'nan nun. Waa laabo Anne, Panuel -le 'nɛn nɛn Aser -le 'lɛglɔn 'ji. E ya ceje 'kpa. E -kɔnnɛn 'pa 'e nɔnbε "da, ɛn o lɛ drɛ 'e 'sran -a 'sɔravli 'vaa ɛn -a -sran 'bɔ 'ka. ³⁷ E -fʊ -cale -a -trilii, ɛn -a lɛ 'bɔ -fuba 'sɔra 'wɛ sinjɛn. E ya Bali -pan 'kuin, te e Bali "sua bodrun funnin fɛ 'sɔndɪ 'lee Bali trʊ 'badɪ -a. ³⁸ Tʊ nɛn Simeɔn a 'wɪ zɪε -a vɪnan 'nɛn man bε, te e ya -nan. -A -nan nɛn lɪ zɪε, e Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia. E Zozi 'le 'wɪ vɪdɪ "sia minnun pɛɛnɔn nɛn o cɪ Zeruzalɛm -le 'sidɪ nɔanba -ji -pɛnnan bε -wɛ.

³⁹ Zɪ Zozi "tɪ 'lee -a "bʊ cɛɛn -a drɛdɪ man "le Minsan -le -pei -a 'vɪ bε -yee 'wɪ 'zʊ bε, ɛn o 'li 'o da 'o fla Nazaretɪ Galile 'lɛglɔn 'ji. ⁴⁰ Zozi drɛdɪ 'sia ceje, ɛn e -tɔdɪ 'sia 'plɛblɛ. E 'wɪ 'tɔdɪ 'sia 'kpa tɪglɪ, ɛn Bali -le -fɛa a 'e vɪdɪ "man.

Zozi ɛ 'bɔ 'fuda "fli

⁴¹ Lɛ -tʊdʊ pɛɛnɔn man bε, Zozi 'mangulinun -ko Zeruzalɛm Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdɪ da. ⁴² Zɪ Zozi ɛ 'bɔ 'fuda "fli "bε, -wɛɛ -kʊ waa "fɛdɪ zɪε -a da "le zɪ waa dra 'e 'cɛn bε -yee 'wɪ 'zʊ. ⁴³ Zɪ "fɛdɪ drɛdɪ -nyan bε, Zozi "tɪ 'lee -a "bʊ 'o fla si 'sia. Zozi -fɔla "da

Zeruzalem nun, 'pian wa'a -kōnnen "yile di. ⁴⁴ E ya o ji 'nan, Zozi a minnun nen o -taala waa be o va. Zi o yi dre 'sia -tɔ be, en waa -weedi 'sia o drinun 'lee o beenun va. ⁴⁵ Wa'a yile di -le "wean, o 'li 'o da "nyian Zeruzalem -a -weedi -a.

⁴⁶ -A -weedi yi yaagazan da nen o -ku bɔle "man Bali -pan 'kuin. E ya 'e -nyrandi Bali -le 'fluba 'ci vunon -dandan yei, te -a "trɔen yra 'o wei le, te e 'wi -mienun laabo -wɔ, en te o -yee -mie laabo 'e 'lo.

⁴⁷ Minnun pɛenon nen o "trɔen "ci -a wei le be, -yee 'winun laabɔdi 'lee -yee 'winun -ci vidɔ o 'plo 'fɔ.

⁴⁸ Zi -a "ti 'lee -a "bu "ta bɔle "man 'kɔn zɛ -a -ji be 'wi o 'kan. -A -nan nen -a "bu "e -yɛ 'nan: «'Men 'nen, -mɛ "wean nen yia dra 'kɔe zi? 'Ku 'vale 'i "ti "a, kɔi -weedi 'sia, 'ku 'ci -tɔ lou.»

⁴⁹ En Zozi "e -wɛ 'nan: «-Mɛ "le "wean nen, kaan -weeman? Fɛnan nen 'an "ti "man wi ci be -a -nan nen an -kɔan. Ka'a tɔa zi dɔv?»

⁵⁰ 'Wi nen, yaa 'vi -wɛ "be, wa'a -ci manɛ "fo "di.

⁵¹ "Be -sru en Zozi 'lee 'e "ti 'lee 'e "bu 'li 'o da Nazareti. Yaa 'sia 'e "tinun 'wei -da. Mari 'winun zɛ -a 'pla 'e 'ji. ⁵² Zozi trɔ en 'yee 'wi 'tɔdi 'pa "da. 'Wi zɛ e minnun ci nran, en e Bali ci nran.

3

Zan minnun -batize dre (Mt 3.1-12; Mk 1.3-8)

¹ Tɔ nen 'wi 'gɔe e dre "man "be, te Tiber 'be ci mingɔnnennun tazan -a Rɔm. -A le -fuda 'sooluzan nen, te e ya mingɔnnen -a 'leɣlɔn pɛenon da. En tɔ zɛ -a va be te Rɔm min Ponzɔ Pilati 'be ci -kɔnmandan -a Zude 'leɣlɔn da. En te Erodi 'be ci Galile 'leɣlɔn 'tazan -a, en -a "buɪ Filipɔ 'be ci Iture 'leɣlɔn 'lee Trakoni 'leɣlɔn 'tazan -a. En te Lisania

'bε cɪ Abilenən 'lēglɔn 'tazan -a. ² En te Ane 'lee Kaifa 'bε cɪ Bali-pannɔn 'tanɔn 'a. Tɔ zɪε -a man nən Bali 'wɪ tin 'ba Zakari -pɪ Zan lε "bui "da.

³ -A -nan nən Zan cɪdɪ 'sia 'yɪ nən waa laabo Zudan bε -a "srɔn 'lēglɔn pɛɛnɔn 'ji, te e 'wɪ tin "baa minnun lε. Yaa 'vɪ -wlε 'nan: «'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka 'fli -nɔn Bali lε! 'Ka 'ta 'ka -batize drε -e Bali 'e 'cee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui!»

⁴ 'Wɪ nən e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'ji bε, zɪ 'e 'lε sɔɔ zɪε. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Min -tɔ wei 'bε "we "bui "da.

Min zɪε yaa ve 'nan:

'Ka Minsan -le -si ta drε!

'Ka -yee -sinun ta -sɛn 'e cin va!

⁵ 'Ka pɔn -klo pɛɛnɔn 'ji -sɛn 'e cin va!

'Ka pɔnnun 'lee pɔn 'nən 'ta "nyaan -e 'o 'ta "tra!

En 'ka 'si plinnan pɛɛnɔn 'sɔ "ji tɪglɪ!

En "nyian bε 'ka 'si srɛdɪ pɛɛnɔn 'ta drε "yi!

⁶ 'Ka drε zɪε

-e minnun pɛɛnɔn 'o -kɔla min 'sizan 'wɪ 'ji nən

Bali -ta -a bε -a yɪdɪ -a.»

⁷ Minnun -ta Zan -va "kaga, 'nan -e 'e 'o -batize drε. -A -nan nən yaa 'vɪ -wlε 'nan: «Min -wɪdɪnun! -Tɪε 'vɪ 'cɛɛ 'nan, 'ka 'si Bali -le nyran -blɪdɪ nən e "ta -daa "bε, -a wlu? ⁸ 'Ka -kɔɔn 'ka drε wɪ -a 'nan, ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. 'Pian te 'ka vɪ 'e "tun 'nan, ka 'si 'wɪ 'ji Abraam a 'ka tra -a -le "wɛan dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali -kɔlaman e -kɔlɛnun 'labε o dra Abraam kludanɔn 'a. ⁹ 'Ka drε "yi! Tɔ nən o yibanun "cɛan bε, e 'bɔ 'va. Yiba "nən e baa te -a 'blɔ 'ka "yi "dɪε, waa "cɛan -e 'o tuɔ 'tɛ 'va.»

¹⁰ -A -nan nən minnun nən o -ta "va "bε, waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Kɔa dra "mɛn 'kɔ?»

11 En Zan "e 'nan -wle 'nan: «Min nen -tralε -a -yrō "fli "bε, 'e -tv -nōn min nen -yee "ka "dīε -yrε. En min nen -blife -a -yrō "bε, 'e bōεzan "le "nōn.»

12 -Va "lala 'sinōn "o "ta wv "nyian 'o -batize dreλε, en waa laabv Zan -lv 'nan: «Bali -le 'wv "paazan, "kv "dre 'kō?»

13 En Zan "e 'nan -wle 'nan: «Te 'ka -va "lala 'si 'e 'ciila -nyren waa 'vι 'cεε bε -a da dι!»

14 En 'sounjanun "o laabv "nyian -yrō 'nan: «Kvv "nun, "kv "dra 'kō?»

E 'nan 'wle 'nan: «Te 'ka "lala 'si minnun lv -sa -a dι! En te 'ka 'si 'wlv wι man dι! 'Pian 'ka 'pan 'bε ci 'cee vε -a!»

15 Minnun nen fe zιε -a 'nan bε, 'wv nen Bali "e 'nan, e -taa "dreλε bε -a -cin a o ji. -Yee "wεan 'o 'ci nrōn 'nan, Zan -kōan Crizi nen e min "sia 'wv 'ji bε -a. 16 Tōōn en Zan "e 'nan o pεenōn le 'nan: «"An 'ka -batize dra 'yi 'a. 'Pian min nen -a 'pleble "mlian 'an da bε, e "ta -daa. An 'ka -yee -manwua "tun "da baa "fluzan -a dι. -Yεε 'ka -batize dra Bali lei 'saun 'lee 'tε 'a. 17 -Yee -klu "a 'e 'lv, -e 'e fe 'lee 'e -flu 'cēn 'e cin man. Yaa 'wle -sean 'yee 'trebō -ji, 'pian -a -flu "bε yεε -sean 'tε nen ya'a 'driman 'mlōnmlōn dīε -a va, -e 'e 'tε 'bl.»

18 'Wv zιε 'lee 'wv "kaga "pee nen Zan -a 'vι minnun le Bali -le 'wv 'nōnnōn 'a. 19 En "nyian bε, Zan 'wv 'pla Galile 'leglōn 'tazan Erodi le. Kōō Erodi 'e "bvι nan Erodiā 'pa, en e 'wv 'wlv dι "pee dre "nyian "kaga. 20 "Bε -sru en e 'wv 'wlv dι dre "nyian Zan -fōdι -a -pv 'kuin.

*Zan Zozi -batize dre
(Mt 3.13-17; Mk 1.9-11; Zan 1.32-34)*

21 Minnun pεenōn -ta 'o -batize dreλε Zan -va. En Zozi "e "ta 'wv "nyian "e -batize dreλε. "Bε -sru zι

Zozi Bali trv 'badı 'sia bε, εn labli 'lε 'sv. 22 -A -nan nεn Bali lei 'saun sɔɔn "da -goezee "le -plablo -le 'wı 'zv. En wei -tv wu laji. Yaa 'vı 'nan: «I ya 'an 'pı nεn maan ye "yi εn -yee 'wı 'an 'ci "nranman bε -a.»

Zozi Crizi tranun 'tɔ nεn 'gɔ

(Mt 1.1-17)

23 Zozi lε a -fuba yaaga, εn e Bali -le 'wı 'nɔnnɔn vıdı 'sia. Waa "siala 'nan Zozevb nεn Eli -pı -a bε, -yee 'nεn nεn.

24 Mata -pı nεn Eli -a
 εn Levi -pı nεn Mata -a
 εn Meci -pı nεn Levi -a
 εn Zanayi -pı nεn Meci -a
 εn Zozevb -pı nεn Zanayi -a.

25 Matatia -pı nεn Zozevb -a
 εn Amɔn -pı nεn Matatia -a
 εn Naun -pı nεn Amɔn -a
 εn Ezli -pı nεn Naun -a
 εn Nagayi 'pı nεn Ezli -a.

26 Maati 'pı nεn Nagayi 'a
 εn Matatia -pı nεn Maati 'a
 εn Semeyi 'pı nεn Matatia -a
 εn Yose 'pı nεn Semeyi 'a
 εn Yoda -pı nεn Yose 'a.

27 Yoana 'pı nεn Yoda -a
 εn Reza 'pı nεn Yoana 'a
 εn Zorobabel -pı nεn Reza -a
 εn Salatiel -pı nεn Zorobabel -a
 εn Neri 'pı nεn Salatiel -a.

28 Meci -pı nεn Neri 'a
 εn Adi 'pı nεn Meci -a
 εn Kozan 'pı nεn Adi 'a

en Emadan -pɪ nɛn Kozan 'a
 en Eri -pɪ nɛn Emadan -a.

29 Yesua 'pɪ nɛn Eri -a
 en Elieze -pɪ nɛn Yesua 'a
 en Yori 'pɪ nɛn Elieze -a
 en Matatia -pɪ nɛn Yori 'a
 en Levi -pɪ nɛn Matatia -a.

30 Simeɔn -pɪ nɛn Levi -a
 en Zuda -pɪ nɛn Simeɔn -a
 en Zozeɸv -pɪ nɛn Zuda -a
 en Yonan 'pɪ nɛn Zozeɸv -a
 en Eliakim -pɪ nɛn Yonan 'a.

31 Melea -pɪ nɛn Eliakim -a
 en Menan -pɪ nɛn Melea -a
 en Matata -pɪ nɛn Menan -a
 en Natan -pɪ nɛn Matata -a
 en David -pɪ nɛn Natan -a

32 Jese -pɪ nɛn David -a
 en Yobedi -pɪ nɛn Jese -a
 en Boazi -pɪ nɛn Yobedi -a
 en Sala -pɪ nɛn Boazi -a
 en Naashɔn -pɪ nɛn Sala -a

33 Aminada -pɪ nɛn Naashɔn -a
 en Adimɛn 'pɪ nɛn Aminada -a
 en Ani 'pɪ nɛn Adimɛn 'a
 en Esrɔm -pɪ nɛn Ani 'a
 en Faras -pɪ nɛn Esrɔm -a
 en Zuda -pɪ nɛn Faras -a.

34 Zago 'pɪ nɛn Zuda -a
 en Izak -pɪ nɛn Zago 'a
 en Abraam -pɪ nɛn Izak -a
 en Tera 'pɪ nɛn Abraam -a
 en Nawo -pɪ nɛn Tera 'a.

35 Seru 'pɪ nɛn Nawo -a
 ɛn Rago -pɪ nɛn Seru 'a
 ɛn Pele 'pɪ nɛn Rago -a
 ɛn Ebe 'pɪ nɛn Pele 'a
 ɛn Salmɔn -pɪ nɛn Ebe 'a.

36 Jena 'pɪ nɛn Salmɔn -a
 ɛn Apaza 'pɪ nɛn Jena 'a
 ɛn Sɛm -pɪ nɛn Apaza -a
 ɛn Noe -pɪ nɛn Sɛm -a
 ɛn Lame 'pɪ nɛn Noe -a.

37 Matuzale 'pɪ nɛn Lame 'a
 ɛn Enɔk -pɪ nɛn Matuzale 'a
 ɛn Yarɛdɪ -pɪ nɛn Enɔk -a
 ɛn Malalɛ 'pɪ nɛn Yarɛdɪ -a
 ɛn Jena 'pɪ nɛn Malalɛ 'a.

38 Eno 'pɪ nɛn Jena 'a
 ɛn Setɪ -pɪ nɛn Eno 'a
 ɛn Adan -pɪ nɛn Setɪ -a
 ɛn Bali -pɪ nɛn Adan -a.

4

*Satan Zozi 'man -tan 'nan 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ
 (Mt 4.1-11; Mk 1.12-13)*

¹ Bali lei 'saun a Zozi 'lɔ, ɛn e 'si Zudan 'yi "srɔn.
 Bali lei 'saun 'kɔ -a "bui "da. ²-A -nan nɛn 'wɪ 'wɪdɪ
 "drɛzan nɛn waa laabo Satan bɛ, e Zozi 'man -tandɪ
 'sia "bui zɪɛ -a da. Zɪ e yi -fuba sinjɛn drɛ, te ya'a fɛ
 ble dɪɛ, ɛn dra -a -tɛdɪ 'sia 'plɛblɛ.

³-A -nan nɛn Satan "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Te Bali -pɪ
 nɛn yia bɛ, 'i vɪ -kɔlɛ 'labɛ -yrɛ 'nan 'e lila "da -blɪfɛ
 -a.»

⁴En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:
 <-Blɪfɛ 'saza man "cɛɛ min "belia dɪ.> »

⁵ "Bε -sru εν Satan -kυ -a "nyian loulou, εν e mingōnneν trε pεεnōn nεn 'trεda bε -a kōōn -yrε. ⁶-A -nan nεn e 'nan Zozi λε 'nan: «'An 'pleble -nōan 'yie -e 'i drε mingōnneν trε 'lee 'e da fenun fenyian pεεnōn 'labε -a tazan -a. -A pεεnōn 'labε waa -nōn 'mεn, εν "an -nōan "min nεn an ya "va "bε -yrε. ⁷-Te 'i "po sōōnla 'an 'wlu εν yian 'bō bε, -a pεεnōn zιε te e drε 'yie vε -a.»

⁸ Εν Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «E ya 'e 'cren -tedι 'nan: <Bali nεn Minsan -a bε, -a 'bō nεn min 'e bō. Εν -a -tōwli "ce "nen min 'e 'su.» »

⁹ "Bε -sru εν Satan -kυ Zozi 'a Zeruzalem. Εν e -kυ -a -tōλε Bali -pan 'kōn 'win -ji lou. -A -nan nεn e 'nan -yrε 'nan: «-Te i ya Bali -pι -a bε, 'i 'si 'i 'fli man -e 'i 'kυ "tra. ¹⁰Kōō e ya 'e 'cren -tedι 'nan:

<Bali -a ve 'yee 'pasianōn λε 'nan 'wei 'kun,

¹¹ 'o 'lō lou,

"tōgō 'i 'cein 'e 'le wυ -kōλε ji -le "wεan.» »

¹² Εν Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «-Cεje ma'an dra dι. Kōō e ya 'e 'cren -tedι "nyian 'nan:

<Te blamin 'e Bali nεn

Minsan -a bε -a man -tan dι!» »

¹³ Zi Satan "koe "nyan Zozi 'man -tandι man bε, εν e 'si -a "srōn, -a man -tandι pee man -pendι -a.

Zozi 'le 'nyranman pou sianan

(Mt 4.12-17; Mk 1.14-15)

¹⁴ "Bε -sru εν Zozi 'li 'e da Galile 'leglōn 'ji. Bali lei 'saun 'le 'pleble a -yrō. Εν -a 'tō 'widi 'sia fe pεεnōn 'nan. ¹⁵E -cia Zuif 'nōn 'le cin yι 'kōnnun -ji te e Bali -le 'wι 'paaman minnun ji. -A 'tō 'yi "a min pεεnōn 'le.

Nazarεti 'nōn 'ka yi -tελεa Zozi da dι

(Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)

16 Zozi 'bɔla Nazareti, 'fla nen waa 'le 'bu "da "be -a da. Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi be, waa laabo Saba. -A -tu da nen e wlala -wee cin yi 'kuin "le zi yaa dra 'e 'cɛn be -yee 'wɪ 'zɔ. E wluan lou 'nan -e 'e Bali -le 'fluba ta vɪ. 17 En o Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'nɔn -yre. Yaa 'le 'sɔ, ɛn fɛnan nen 'wɪ 'gʊɛ e ci 'e 'crɛn -tɛdi be, yaa 'yi. E ya 'e 'crɛn -tɛdi 'nan:

18 «Minsan lei 'saun a 'an 'lɔ,

kɔɔ yaan 'si "va,

'nan -e 'an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ 'yalɛ -tɛnɔn lɛ,

'nan -e 'an minnun nen

o ci 'o yra yɪnan be,

o 'si 'wɪ 'ji.

'Nan -e 'an minnun nen

o yiɛ a 'e 'widɪ be,

-a 'le 'sɔ,

'nan -e 'an minnun nen

o ci 'tɛ 'panan o da be

o 'si 'wɪ 'lɔ.

19 'Nan -e lɛ nen

Minsan 'yee "yi -kɔɔnman -ji be,

'an vɪ 'cɛɛ.»

20 Zi e cɛɛn 'fluba zɪɛ -a ta vɪdi man be, yaa 'le 'wɔ, ɛn yaa -nɔn cin yi 'kuin 'pasiazan lɛ. -A -nan nen e -nyran. Minnun pɛɛnɔn nen cin yi 'kuin be, 'o yiɛ 'sɛn "da. 21 -A -nan nen e 'nan -wɪɛ 'nan: «'Wɪ nen kaa 'man Bali -le 'fluba 'gʊɛ -a -ji be, 'e 'le sɔɔdi 'sia cɛɛgʊ.»

22 En minnun pɛɛnɔn 'tɔ -a -sru. 'Wɪ 'nɔnnɔn nen e bɔala -a 'le be e o 'plo 'fɔ, te waa ve 'nan: «Zozɛfʊ -pɪ "cɛɛ dʊʊ?»

23 En Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «Maan -tɔa 'nan - kɔnnɛn 'gʊɛ ka -taa -a -fɔlɛ 'mɛn. -Kɔnnɛn zɪɛ -nyrɛn

'nan: <Min 'belizan, 'i 'fli 'beli 'i 'bɔ 'a!> En ka -
taa "nyian -a vɪɛ 'mɛn 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn yia drɛ
Kapanamo kɔa 'man bɛ, 'i drɛ 'i fla 'gɔ!

²⁴ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɫɪ 'a 'nan, minnun 'ka Bali
'lewei vɪzan 'tɔ siala -dan 'e 'bɔ fla dɪ. ²⁵ En e ya
'le 'an 'wɪ 'gɔɛ -a -cin -tɔ 'ka 'ji. Tɔ nɛn Bali 'lewei
vɪzan Eli a 'li bɛ, laa cɛɛn lɛ yaaga mlɛn 'shɛɛdɔ, ɛn
dra -dan -ta 'fla pɛɛnɔn da. Tɔ zɪɛ -a man bɛ te -cale
'kaga "a Izraɛl, ²⁶ 'pian Bali 'ka Eli 'palɛ -sia o -tɔ -
va dɪ. -Pɛn lɪ -tɔ nɛn e ya -cale -a Sidɔn 'lɛgɫɔn 'ji 'fla
nɛn waa laabo Sareta bɛ -a da bɛ, -a va nɛn Bali Eli
'pa 'sia. ²⁷ En "nyian tɔ nɛn Bali 'lewei vɪzan Elize
a 'li bɛ, te -kogobe 'tɛnɔn "kaga "a "nyian Izraɛl. -
Kogobe 'ka 'silɛ min -tɔwɫɪ "man dɪ, 'pian Siri min
Naaman man nɛn -kogobe 'si.»

²⁸ Zi minnun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, 'bli 'fɔ o pɛɛnɔn 'ji
cin yɪ 'kɔn 'bɔ 'ji. ²⁹ O -sɛn lou, ɛn o Zozi 'bɔla bei "sa
-a. -A -nan nɛn o -kɔ -a 'fla lu "nɛn, 'nan -e 'o 'ta 'tɔ
"man pɔn -yro -ji. Kɔɔ -wee 'fla 'bɔ a pɔn da. ³⁰ 'Pian
Zozi 'bɔla o yei 'e "tun, ɛn e -kɔ.

*Zozi -yɔ -wɫɪdɪ "pin min -tɔ -sru
(Mk 1.21-34)*

³¹ Zozi 'bɔla Kapanamo. E ya Galile 'lɛgɫɔn 'fla 'tɔ
-a. En -wee 'flinla "yi da bɛ e Bali -le 'wɪ "paadɪ 'sia
-wee cin yɪ 'kuin. ³² -Yee 'wɪ "paadɪ minnun 'plo 'fɔ,
kɔɔ yaa ve "le Bali -a -kɔladɪ -nɔn -yrɛ.

³³ Min -tɔ a cin yɪ 'kɔn 'bɔ 'ji bɛ, -yɔ -wɫɪdɪ "a -a -
sru. E -paandɪ 'sia 'plɛblɛ. Yaa 'vɪ 'nan: ³⁴ «Nazaretɪ
min Zozi, -mɛ "wɛɛn nɛn i -tɔa 'kɔɛ 'wɪ 'ji? I -ta 'kɔ
klu 'sɔlɛ. Mɛin -tɔa. Bali -le min tɪgɫɪ nɛn 'yia.»

³⁵ En Zozi -a -tɛra -a 'nɛan, e -yɔ -wɫɪdɪ "lɛ 'nan: «'I
'ta -tɔ! 'I 'si min 'labɛ -a -sru!» -A -nan nɛn -yɔ -wɫɪdɪ

"min zɪe -a -tria minnun yei, ya'a fɛ -tʊ drɛɛ -yrɛ "dɪ, ɛn e 'si -a -sru.

³⁶ 'Wɪ zɪe e min pɛɛnɔn 'kan, ɛn waa 'vɪ 'o cin ɛ 'nan: «-Mɛ "sʊ -man wɪ 'bɛ cɪ zɪe? Yaa ve -yʊ -wɪdɪnʊn ɛ 'yee 'plɛblɛ 'lee 'yee -kɔladɪ -a, 'nan 'o 'si minnun -sru -e 'o drɛɛɪa "da.» ³⁷ 'Wɪ nɛn Zozi 'a drɛ zɪe, -yee "wɛɛn -a 'tɔ "yɪ "vɪdɪ 'pɑ "nyian "da Galile 'ɛglɔn pɛɛnɔn 'jɪ.

*Zozi Simɔn Pieri 'sɛa 'lee -cɛ -tɛnɔn "kaga beli
(Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)*

³⁸ Zɪ Zozi 'bɔla cin yɪ 'kuin bɛ, ɛn e -kʊ min -tʊ nɛn waa laabo Simɔn bɛ -yee "kɔnnɛn. Tʊ zɪe -a man bɛ, te Simɔn nan "bʊ "a 'e yra yɪnan 'kɔɛ -wɔandɪ 'plɛblɛ 'lɔ. -A -nan nɛn minnun Zozi trʊ 'ba 'nan 'e -nanjɛn. ³⁹ Zozi 'kunnan ɪ zɪe -a da, ɛn e 'nan 'kɔɛ -wɔan "cɛ ɛ 'nan: «'ɪ 'si ɪ 'gʊɛ -a man.» Tɔɔn ɛn -a 'kɔɛ 'e 'trɔ -fɔ. -A -nan nɛn e wluan, ɛn e fɛ -nɔn -wɛɛ.

⁴⁰ Zɪ funninmlan 'plɑ bɛ, ɛn minnun -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn -cɛ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn cɪ o man bɛ, o -ta waa Zozi ɛ. 'E 'pɛ 'plɑ o -tʊdʊ pɛɛnɔn da, ɛn e o beli. ⁴¹ E -yʊ -wɪdɪnʊn -pin min "kaga -sru "nyian. O "sia o -sru -paandɪ -a. O -paanman 'nan: «Bali -pɪ nɛn 'yɪa.» 'Pian Zozi 'ka o 'tʊɪɛ -e 'o 'wɪ dɪ, kɔɔ waa -tɔɑ 'nan Zozi a min 'sɪzan 'wɪ 'jɪ -a.

*Zozi Bali -le 'wɪ 'vɪ Galile 'ɛglɔn pɛɛnɔn 'jɪ
(Mk 1.35-39)*

⁴² Zɪ tʊ cɛɛn bɛ, ɛn Zozi 'si 'flɑ. E -kʊ fɛnan nɛn -a -nan cɪ flʊ bɛ -a -nan. 'Pian minnun -kʊ -a -wɛɛdɪ -a, ɛn o -kʊ bɔɛɛ "man. O ya "vale o dra 'nan -e 'e vɪɛ 'e 'si 'o "srɔn "dɪ. ⁴³ -A -nan nɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «Bali 'bɛ cɪ mingɔnnɛn -a fɛ pɛɛnɔn da. E ya "le 'an 'kʊ -yee mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ vɪ min peenun ɛ "nyian,

kɔɔ 'wɪ zɪɛ -a man nɛn Bali 'an 'pa 'sia.» ⁴⁴ En Zozi 'kɔ Bali -le 'wɪ vɪɛ 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji -wee cin yɪ 'kɔnnun -ji.

5

Zozi-srunɔn tɛɛ (Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)

¹ Yi -tɔ da, te Zozi a 'e 'tɔdɪ 'yɪ nɛn waa laabo "nyian Jenezaret bɛ -a 'plo da, ɛn minnɔn tredɪ 'sia "man "kaga, 'nan -e 'o Bali -le 'wɪ man. ² -A -nan nɛn e -klɔ "fli 'yɪ 'e 'tɔdɪ 'yɪ 'bɔ zɪɛ -a 'plo man, te pɔ -tɛnɔn sɔɔnla 'ji, 'nan -e 'o 'wee pɔ -tɛ "se -sru. ³ Zozi 'fɔ -klɔ zɪɛ -a -tɔ -ji, te Simɔn -le vɛ nɛn. ɛn e 'nan Simɔn 'bɔ lɛ 'nan: «'Kɔ 'si 'yɪ 'plo man -kogo.» Tɔɔn ɛn e -nyran. E -fɔ -klɔ -ji, ɛn e 'wɪ "paadɪ 'sia minnɔn ji.

⁴ Zɪ e cɛɛn -a 'wɪdɪ man bɛ, ɛn e 'nan Simɔn lɛ 'nan: «'I -pli "klɔ -a fɛnan nɛn 'yɪ -klu cɪ bɛ -a -nan, -e 'ka 'cee "se 'wɛɛn -e 'ka pɔ -tɛ.»

⁵ En Simɔn "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Kɔ 'san, kɔ 'nyran-man 'pa paan 'pei -man "fo, ɛn fɛ -tɔ 'ka 'fɔlɛ 'kɔvɛ "se "ji dɪ. 'Pian 'i wei da nɛn, an "ta "se 'gɔvɛ -a wɛɛnman.»

⁶ Zɪ waa dre bɛ, ɛn pɔ -sɛn -wee "se "ji "kaga 'kpa. -Yee "wɛɛn -wee "se "ta 'fɔvɪ buɔman. ⁷ -A -nan nɛn o pɔ -tɛnɔn nɛn -klɔ -tɔ -ji bɛ o laabɔ 'nan, 'o 'ta 'pa 'o 'va. Zɪ o -ta bɛ, ɛn o 'wee -klɔ "fli 'bɔ 'fa pɔnɛn 'a. -Klɔ "fli zɪɛ o ya "vale 'o 'ko 'siɛn 'yɪ 'wlu.

⁸ Zɪ Simɔn Pieri 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, 'e "po sɔɔnla Zozi 'wlu, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i 'si 'an "srɔn "kogo, kɔɔ an ya min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ -a.»

⁹ Pɔ "kaga "nɛn waa -tɛ bɛ, -yee "wɛɛn "klan -dan sɛn Simɔn 'lee o pɛɛnɔn nɛn o cɪ waa bɛ o ji, ɛn e

'wɪ zɪɛ -a 'vɪ. ¹⁰ 'Wɪ 'tʊwli zɪɛ -yɛɛ drɛ "nyian Zebede -pɪnʊn Zaji 'lee Zan nɛn Simɔn "srɔn "bɛ -wɫɛ.

ɛn Zozi "e 'nan Simɔn ɛ 'nan: «Te nyɛn 'e 'i 'cɛn dɪ! -Pɔ -tɛzan nɛn 'yia, 'pian -e 'e 'sia cɛɛgʊ man bɛ, i drɛ min nɛn e -taa "minnʊn laabʊɛ 'an -sru "bɛ -a.»
¹¹ "Bɛ -sru ɛn o -ta 'wee -klʊ -a 'yɪ 'plo man. O 'si fɛ pɛɛnɔn zɪɛ -a -sru, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

Zozi-kogobe 'tɛzan -tv beli

(Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)

¹² Yɪ -tv da bɛ, ɛn Zozi 'lee min -tv 'o cin 'yɪ 'fla 'tʊ da. Min zɪɛ -kogobe a 'kɔɛ pɛɛnɔn da 'si "fo. Zɪɛ Zozi 'yɪ bɛ, 'nun tɔɔn 'e "pɔ sɔɔn "wɫʊ, ɛn 'e yra blula. -A -nan nɛn e toba -fɔdɪ 'sia -yrɛ. E 'nan: «Minsan, maan -tɔa 'nan, -te i wʊ "man "bɛ, i -kɔɫaman i -kogobe "sia 'an man, -e 'an drɛ 'saun Bali 'lɛ.»

¹³ ɛn Zozi 'e 'pɛ 'sʊ "ji, e klɛ "man, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «An "we "man. 'I drɛ 'saun Bali 'lɛ!» 'Nun tɔɔn ɛn -kogobe 'si "man.

¹⁴ "Bɛ -sru Zozi "e -yrɛ 'nan: «Te 'i vɪ min ɛ 'nan, mɛin beli dɪ! 'Pian 'i 'kʊ Bali -panzan -tv -va, -e 'yei 'nanjɛn! "Bɛ -sru -e 'i 'sraga bʊ Bali ɛ, "le zɪ Moizi -a crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Tɔɔn -e minnʊn pɛɛnɔn 'o -kɔnnɛn "yɪ 'nan, i beli.»

¹⁵ Zozi 'tɔ "yɪ "a min -tʊdʊ pɛɛnɔn 'le fɛ pɛɛnɔn 'nan, te minnʊn -taa "va 'nan -e 'o wei man -e 'e 'wee -cɛ 'si 'o man. ¹⁶ 'Pian Zozi 'si o va, ɛn e -kʊ fɛnan nɛn -a -nan cɪ flʊ bɛ -a -nan, 'nan -e 'e Bali trʊ 'ba.

Zozi min -srandɪ "tra "tv beli

(Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)

¹⁷ Yɪ -tv da, te Zozi a Bali -le 'wɪ "paanan minnʊn ji bɛ, Farizɛn 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a -nan. O 'si Galile 'lee Zude 'fla pɛɛnɔn da, ɛn o -mie 'si "nyian

Zeruzalem. Bali -le 'pleble a Zozi 'lɔ, te e minnun "belia -a.

¹⁸ -A -nan nen minnun -tadɪ 'sia, te min -srandɪ -tu a -wɔɔ "se 'ji. O ya "vale 'o min zɪɛ -a -wɔɔmlan 'kuin 'nan -e 'o 'pla Zozi 'lɛ. ¹⁹ 'Pian wa'a -kɔɔlɛ -a -wɔɔlɔɪ -a dɪ, kɔɔ min -a -nan "kaga. Tɔɔn ɛn o 'kɔn tri. O 'kɔn bɔ 'fɔn 'e 'win -ji lou, ɛn o -cɛzan zɪɛ -a sɔɔnla "se 'ji minnun pɛɛnɔn yei Zozi 'lɛ.

²⁰ Zi Zozi -wee yi -tɛradɪ 'e da 'yɪ bɛ, ɛn e 'nan -cɛzan zɪɛ -yrɛ 'nan: «An 'yie 'wɪ 'wɔɔɪɪnɪn fui.»

²¹ -A -nan nen 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn 'o 'ci "nrɔndɪ 'sia, ɛn o 'nan: «-Tɪɛ Bali 'tɔ srɛman zɪɛ? Min -tu 'ka 'kɔɔlaman -e 'e blamin -le 'wɪ 'wɔɔɪɪ "fui dɪ, -te ya'a 'silɛa Bali -tɔwɔɔɪɪ "a dɪɛ!»

²² 'Pian Zozi -wee ci "nrɔndɪ 'yɪ, ɛn yaa laabv -wɔɔ 'nan: «-Mɛ "wɛan nen 'ka 'ci "nrɔnman zɪɛ? ²³ -Te maan 'vɪ -yrɛ 'nan: <Wɪnɪn nen yia drɛ -wɔɔɪɪ "bɛ, maan fui, 'bɛ a -tu. ɛn -te maan 'vɪ -yrɛ 'nan: <'I 'wɔɔɪɪ, 'i 'tɔ lou, 'i 'ta wɔɔ, 'bɛ a -tu. 'Wɪ "fli zɪɛ -a "cɛn "vɪdɪ 'bɛ ci 'pleble? ²⁴ 'Pian an "ta -a -ci -kɔɔnman 'cɛɛ 'nan, Bali -kɔɔlɔɪɪ -nɔn Blamin -pɪ lɛ, -e 'e min -le 'wɪ 'wɔɔɪɪnɪn fui 'trɛda.» -A -nan nen yaa 'vɪ min -srandɪ "tra zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'wɔɔɪɪ! 'I 'yie nyinnan "dave 'sia! 'I 'kv 'yie "kɔnnɛn!»

²⁵ 'Nun tɔɔn min zɪɛ e wɔɔɪɪnɪn o yie man, ɛn e 'yee nyinnan "dave 'sia, ɛn e -kɔdɪ 'sia 'yee "kɔnnɛn, te e Bali 'tɔ bɔa. ²⁶ 'Wɪ zɪɛ e min pɛɛnɔn 'plo 'fɔ, ɛn o Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia. O klan Bali lɔ, ɛn waa vɪdɪ 'sia 'nan: «Cɛɛgv nen, kv -cɛ "srɔn wɪnɪn zɪɛ -a -nan 'yɪ.»

Zozi Levi laabv
(Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)

²⁷ "Bɛ -sru, ɛn Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan. "Yɛɛ -kv 'e 'lɛ bɛ, ɛn e 'sukɔɔlɛ 'sizan 'tɔ 'yɪ, te e ya 'yee 'nyranman

'panan. Waa laabo Levi. Zozi "e 'nan -yɾɛ 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru!»²⁸ Levi fɛ pɛɛnɔn 'tɔɪ, e wluan, ɛn e sɔɔnla -a -sru.

²⁹ "Bɛ -sru ɛn Levi "fɛdi -dan da fɛnun tɔɛn Zozi lɛ 'yee "kɔnnɛn. 'Sukɔlɛ 'sinɔn "kaga 'lee min -mienun 'bɛ ci 'o -nyrandi 'o 'vale Zozi nun -a fɛ -sru.

³⁰ Farizen 'nɔn 'lee 'wee minnun nɛn o 'fluba 'ci ve bɛ o ci 'ka 'e 'sɔdi di. -A -nan nɛn waa laabo Zozi -srunɔn lɛ 'nan: «-Mɛ "wɛan nɛn ka fɛnun -ble, 'e cin va 'sukɔlɛ 'sinɔn 'lee 'wɪ 'wliɔi "dɾɛnɔn 'a? ɛn -mɛ "wɛan nɛn ka 'yi -mlian 'e cin va waa?»

³¹ ɛn Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «Minnun nɛn -cɛ 'ka o man diɛ, wa'a -dɔɔɔɔ -sru -wɛɛman di. 'Pian minnun nɛn -cɛ ci o man bɛ, -wɛɛ ci -dɔɔɔɔ -va.»

³² ɛn e 'nan "nyian -wɪɛ 'nan: «Min tiɣɪnun -le "wɛan "cɛɛ an -ta di. 'Pian an -ta 'nan -e 'wɪ 'wliɔi "dɾɛnɔn 'o 'si 'wɪ 'wliɔi "dɾɛdi man, -e 'o -sɔɔnla Bali -sru.»

*Zozi 'le 'wɪ "paadi a "le fɛ -trɛ -le 'wɪ 'zv
(Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)*

³³ Minnun -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Zan -srunɔn 'lee Farizen 'nɔn -srunɔn fɛ "sɔan yi -mie da, te o Bali tru "baa. 'Pian "yie -srunɔn fɛ -ble, te o 'yi -mlian.»

³⁴ Zozi "e -wɪɛ 'nan: «-Te minnun -a lɪ 'pa "fɛdi dɾɛnan bɛ, tɔ nɛn lɪ -trɛ 'pazan a o yei "bɛ, wa'a fɛ sɔan di. ³⁵ 'Pian tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ bɛ, o lɪ -trɛ 'pazan "sia o yei. Tɔ zɪɛ -a man nɛn o fɛ "sɔan.»

³⁶ ɛn Zozi -kɔnnɛn "tɔ -fɔdi 'sia -wɪɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «Min -tɔ 'ka sɔ -trɛ 'fɔɪ 'bɔ, -e 'e 'pa sɔ ceje 'fɔnnan di. -Te 'bɛ "cɛɛ diɛ, sɔ -trɛ 'bɔ 'fɔɪ 'bɔ 'e "tun, ɛn o yiɛ 'ka 'kɔan 'e cin va di.

³⁷ ɛn "nyian bɛ, e 'ka "le 'o -wɛn -trɛ -sɛn -wi 'kɔlɛ 'tre cejenun -ji di. -Te 'bɛ "cɛɛ diɛ, -wɛn -trɛ -wi 'kɔlɛ 'tre cejenun fɛaman -e -wɛn 'e 'sran, te -wi 'kɔlɛ

'trenun wii. ³⁸ 'Pian o -wɛn -trɛ -sɛan -wi 'kɔlɛ 'tre -trenun -ji!

³⁹ ɛn "nyian bɛ, min nɛn -wɛn 'cɛn 'mlindi -trɔa -a bɛ, ya'a 'wɛn -trɛ ye "yi "di. Kɔɔ yaa ve 'nan: <-Wɛn 'cɛn 'mlindi 'bɛ ci "yi.> »

6

Zozi 'wɪ tin 'ba Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi man

(Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)

¹ 'Flinla "yi da nɛn, Zozi 'lee 'e -srunɔn fei -tu 'cɛndi 'sia 'ji. Fɛ 'wlɛ nɛn fei zɪɛ -a da bɛ, -a -srunɔn 'ko -a 'cɛndi -a. Waa plɔmlan "man 'o 'lɔ, te waa -ble. ² -A -nan nɛn Farizɛn 'nɔn -mienun -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Mɛ "nɛn kaa dra bɛ? -Si 'ka -kaa 'lɔ 'nan -kaa 'wɪ zɪɛ -a drɛ -cee 'flinla "yi da di.»

³ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn -kaa tra David -a drɛ 'li, te dra -a -tɛa 'o 'vale 'yee minnun -a bɛ, ka'a tian -a ta vɪɛ dɔv? ⁴ E wla Bali -pan 'kuin, ɛn 'kpɔun nɛn waa 'pla Bali -le vɛ -a bɛ, yaa 'sia, yaa bli, ɛn e 'yee minnun "le "nɔn. 'Wɪ zɪɛ yaa drɛ, 'pian te e ya 'e vɪdi 'nan Bali -pannɔn 'saza 'bɛ -ble.» ⁵ ɛn Zozi -a 'le 'sran -wlɛ 'nan: «'An 'bɔ Blamin -pɪ mɛɛn ci 'flinla "yi san -a.»

Min -tu nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ Zozi -a beli

(Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)

⁶ 'Flinla "yi pee 'bɔ "nyian, ɛn Zozi wla cin yi 'kuin. E Bali -le 'wɪ "paadi 'sia minnun ji. Min -tu a 'kɔn zɪɛ -a -ji, -a -pɛ "yi "pɛla a 'e 'kadɪ 'e man. ⁷ ɛn 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn Zozi -nanjɛndɪ 'sia -gɔɛɛn. O ya -a -nanjɛnnan 'nan -te e -cɛ "sia min man 'flinla "yi da -o. O ya -a man -wɛɛnan 'nan -e 'o 'wɪ 'tu yi, -e 'o -kɔla 'wɪ 'tɔdi -a "man.

⁸ 'Pian Zozi -wee ci "nrɔndɪ 'yɪ, ɛn e 'nan min nɛn -a -pɛla ci 'e 'kadɪ 'e man bɛ -yrɛ 'nan: «'I 'wluan lou -e 'i 'tɔ min yei 'gʊ!» E wluan, ɛn e -tɔ lou minnun yei.

⁹ -A -nan nɛn Zozi -a laabʊ -wɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nɛn -cee -pei -a 'vɪ? -Si a 'e 'nɔndɪ min lɛ 'nan 'e 'wɪ "yi "drɛ 'flinla "yi da, -baa te 'e drɛ dɪ? ɛn "nyian min -kalaman e min "belia, -baa yaa "tʊe -e 'e 'ka?»

¹⁰ Zozi o pɛɛnɔn 'nanjɛndɪ 'sia 'tʊdʊ, ɛn e 'nan min nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ -yrɛ 'nan: «'I 'pɛ 'sʊ "ji.» Min zɪɛ yaa drɛ, 'nun tɔɔn ɛn -a -pɛ drɛ "plɔnblɔn.

¹¹ 'Wɪ zɪɛ e 'bli 'fɔ Zozi 'nanmannɔn 'ji, ɛn o 'wɪ nɛn o "ta -daa -a drɛlɛ -yrɛ "bɛ, -a -sa -fɔdɪ 'sia 'o cin yei.

*Zozi min -fuda "fli 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a
(Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)*

¹² Yi -tʊ da ɛn Zozi 'kʊ Bali trʊ 'balɛ pɔn -tʊ da. E -fʊ Bali trʊ 'banan -trilii, ɛn tʊ cɛɛn. ¹³ Zɪ tʊ cɛɛn bɛ, ɛn 'e -srunɔn laabʊ. E min 'si o va -fuda "fli, e o 'tɔ 'pa 'yee 'pasianɔn. ¹⁴ O 'tɔ nɛn 'gʊ: Simɔn nɛn yaa 'tɔ 'pa Piɛri bɛ, 'lee 'e "bʊɪ Andre, 'lee Zaji, 'lee Zan, 'lee Filipʊ, 'lee Batelemi, ¹⁵ 'lee Matie, 'lee Toma, 'lee Alife -pɪ Zaji, 'lee Simɔn -tʊ nɛn waa laabo "nyian Zelo bɛ, ¹⁶ 'lee Zaji -pɪ Zude, 'lee Zudazi Karioti. Min nɛn e "ta -daa Zozi 'nɔnlɛ 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ -nyrɛn.

*Min "kaga "ta Zozi 'va
(Mt 4.23-25; 12.15-16; Mk 3.7-12)*

¹⁷ Zozi pɔn sɔɔn 'ji o 'vale 'yee 'pasianɔn 'bɔ 'a, ɛn e -tɔ fɛnan pablanɛn 'tʊ -nan. Min "kaga "a 'o 'sɛndɪ fɛ zɪɛ -a -nan 'o 'vale -a -srunɔn "kaga "a "nyian. Minnun zɪɛ o 'si 'lɛglɔn 'tʊdʊ pɛɛnɔn 'ji, ɛn o -ta. O -mie 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, ɛn o -mie 'si Zeruzalɛm 'fla, ɛn o -mie 'si jemie "srɔn Sidɔn 'lee Tir 'lɛglɔn 'ji. ¹⁸ O

-ta 'nan -e 'o Zozi wei man, εη 'nan -e 'e -ce 'si 'o man. Minnun nen -yυ -wliδι "ci o -sru "βε, o beli.
 19 Εη minnun पेएणन -a -wεeman 'nan 'o kla Zozi man, koo 'pleble 'tυ bōala "ji, te e -ce "sia o पेएणन man.

-Ti man nen Bali -le -fea ci?

(Mt 5.1-12)

20 Zozi 'e yiε 'tō 'e -srunon 'va, εη e 'nan:

«Kaa nen ka ya 'yale -tenon 'a be, Bali -le -fea a 'ka man, koo ka ya Bali -le mingonnen tredanon 'a.

21 Kaa nen dra ci 'ka -tenan be, Bali -le -fea a 'ka man, koo ka -taa 'kanle.

Kaa nen 'ka ci -wuonan be, Bali -le -fea a 'ka man, koo 'ka 'ci -taa "nranle.

22 -Te minnun "naan 'ka man Blamin -pi -le "wean oo, εη -te minnun 'ka 'si o 'va Blamin -pi -le "wean oo, εη -te minnun 'ka "srōnman Blamin -pi -le "wean oo, εη -te minnun 'ka 'tō sremān Blamin -pi -le "wean oo, Bali -le -fea a 'ka man.

23 'Wl zle 'e 'ka 'ci "nran, εη 'ka 'sυ lou ci "nran -a, koo 'ka -kopa a -dan laji. -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, 'wl -tōwli zle o tranun -a dre Bali 'lewei vūnōn le 'li.

24 Εη "nyian be, kaa nen ka ci fenon 'a be, 'wl -taa "bōle 'ka man, koo ka ya 'cee ve drenan 'va.

25 Εη kaa nen ka ci 'ka kandι be, 'wl -taa "bōle 'ka man, koo dra "ta -daa 'ka 'tēle.

Εη kaa nen ka ci 'she 'blinan be, 'wl -taa "bōle 'ka man, koo ka "ta -daa "wuōle "le -ce 'bō 'ka da.

26 -Te minnun -cee 'wl "yi "ve be, 'wl -taa "bōle 'ka man. -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, 'wl 'tōwli zle o tranun -a dre minnun nen o Bali 'lewei 'vι 'li 'wlu 'a 'be -wle.»

Zozi-srunon 'ka 'wl 'leji tōa di

(Mt 5.38-48; 7.12)

27 «Kaa nen 'ka "trəən "ci 'mən bε, maan ve 'cεε 'nan: 'Ka 'ka 'nanmannən yɪ "yi! 'Ka "yi "drε -wle!
 28 'Ka 'fεa vɪ minnun nen o -yυ -saanman 'ka man bε o man! Minnun nen o 'tε "paa 'ka da bε, 'ka Bali trυ 'ba -wle! 29 -Te min 'pa 'fə 'i 'klanbo "tυ da bε, 'i -tυ -tə "nyian -yrε. En -te min 'yie -sən "dasə 'si 'i 'lə bε, te 'i 'si -tə -yrə 'yie -tralε 'sinan dɪ.

30 Min oo min nen e fε -tυ laabυ 'i 'lə bε, -te e ya 'i 'lə, 'i -nən -yrε. -Te min 'yie fε 'si 'i 'lə, te yie "cεε -nən -yrε "dɪε, te 'i vɪ -yrε 'nan 'e 'leji bəla 'yie dɪ. 31 'Wɪ nen ka ci "vale minnun 'o drε 'cεε bε, -a 'wɪ 'lein zɪε -nyrən 'ka -wee "drε.

32 -Te minnun nen o 'ka ye "yi "bε, o 'saza nen ka o ye "yi "bε, te -a -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cεε dɪ! 'Wɪ 'wɪdɪ "drənən "nyian, min nen e o ye "yi "bε, -nyrən waa ye "yi. 33 Minnun nen o "yi "dra 'cεε, -te o lε nen ka "yi "dra bε, te -a -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cεε dɪ! 'Wɪ 'wɪdɪ "drənən "o "dra "nyian zɪ. 34 -Te ka fε "fεa minnun nen kaa -təa 'nan waa 'leji bəla bε -wle "bε, te -a -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cεε dɪ! 'Wɪ 'wɪdɪ "drənən fε "fεa 'wɪ 'wɪdɪ "drənən lε, 'nan -e 'o 'leji bəla.

35 Te 'cee vε 'e 'kən zɪ dɪ! 'Pian minnun nen o "naan 'ka man bε, 'ka o yɪ "yi! 'Ka "yi "drε -wle! En "nyian bε 'ka fε 'fε min lε 'e "tun. Te 'ka 'ci "nrən 'nan, e -kəlamən -a 'leji bəladɪ -a dɪ. -Te ka ya 'wɪnun zɪε -a drənən bε, 'ka -kopa -kəan -dan. En ka -kəan Bali nen lou "bε -yee 'nɛnnun -a. -A -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, Bali "yi "dra minnun nen wa'a min 'tə "yi 've dɪε -wle, εn e "yi "dra nyannənən lε. 36 -Yee "wεan 'ka 'ci 'e 'kən "yi "le zɪ 'ka "tɪ Bali ci ci "yi "bε -yee 'wɪ 'zυ.»

*Zozi-srunən 'ka min 'tə 'təa dı
(Mt 7.1-5)*

³⁷ «Te 'ka min 'tə 'tə dı, "təgə tʉ nən Bali 'trədanən 'le tin "baa bε, 'e tin -tε 'ka da! Te 'ka 'wı bə min man dı, "təgə tʉ nən Bali 'trədanən 'le tin "baa bε, 'e 'wı bə 'ka man! 'Ka 'wı 'cε min lε, -e Bali 'e "cee 'wı 'cε!
³⁸ 'Ka fε -nən min lε, -e Bali 'e "cee "nən! Bali -a faa 'coun -e 'e -sən 'ka 'man sə -ji. Zı i 'wı dra 'i bəezan -tʉ -va bε, -a da nən Bali "yie "dra.»

³⁹ Ən Zozi 'wı 'tʉ 'vı -wle -kənnən "ji. E 'nan: «Yie 'wizan 'ka -si kənnən 'e bəezan yie 'wizan lε dı, -te 'bε "cεε dı, o "flinən -təa "klu -ji. ⁴⁰ Ən min nən e cı 'wı -tranlanan "bε, ya'a 'mlian 'wı "paazan da dı, 'pian min nən e 'wı 'tə tıglı bε, e dra "le min nən e 'wı paa "ji "bε -yee 'wı 'zʉ.

⁴¹ -Mε "le "wεan nən i yiba -flunən ye 'i bəezan -tʉ yie -goei, te 'i 'bə 'le vε nən yiba -dan 'bə cı 'bε 'ci bε, yi'a 'bε 'ye dı? ⁴² 'I 'bə nən yiba -dan a 'i 'yie -goei te yi'a 'ye dıε, -mε "le "wεan nən yie ve 'i bəezan lε 'nan: <'An "bʉ, 'i 'tə -e 'an yiba -flu 'si 'i 'yie -goei!> -Bləzan, 'i yiba 'si 'i 'yie -goei 'e 'flin 'vaa, -e 'i fənan yı 'wein. "Bε -sru i -kəlanan yiba -flu 'sidı -a 'i bəezan -tʉ yie -goei.»

*Yiba 'kpa 'lee yiba -wlıdı
(Mt 7.16-20)*

⁴³ «Yiba 'kpa 'ka 'baa yiba "bεwle 'wlıdı "a dı! Ən yiba -wlıdı 'ka 'baa yiba "bεwle "yi "a dı. ⁴⁴ O yiba -təa 'e 'blʉ man, kəə kaa -təa 'nan wa'a -lomin 'naan -tεin "man dı, ən wa'a -wən bεwle 'naan "trəən 'fən lei man dı.

⁴⁵ Min nən -a cı wı a "yi "bε, -a 'le nən 'wı "yi bəala. Ən min nən -a cı wı a -wlıdı "bε, -a 'le nən 'wı 'wlıdı

bɔala. -Yɛɛ cɪ 'nan, 'wɪ nɛn 'e fadɪ min ji bɛ, -yɛɛ bɔala min 'le.»

Zozi-srunɔn tɪglɪ
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ «-Mɛ "le "wɛan nɛn kaan laabo Minsan, Min-san, 'pian 'wɪ nɛn maan ve 'cɛɛ bɛ, te ka'a dra dɪ?
⁴⁷ Min nɛn e drɛ 'an -sruzan 'a, te yaan wei maan, ɛn e 'ta wɔla "da "bɛ, an "ta -a -kɔɔnman 'cɛɛ. ⁴⁸ E ya "le min nɛn e 'ta 'yee 'kɔn -tɔa, yaa -klu cɛɛn 'e trɔdɪ, ɛn yaa -pɔ -fɔ 'plɛblɛ bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. -Te 'yi 'fa, 'yi nɛn e "yro "bɛ, ya'a 'kɔlaman 'kɔn zɪɛ -a -widɪ -a dɪ, kɔɔ e ya 'e 'tɔdɪ -kli. ⁴⁹ 'Pian min nɛn yaan wei 'man, ɛn ya'a 'ta wɔlɛa "da "dɪɛ, -a san a "le min nɛn e 'kɔn 'trɔa nyɾɛn va, ɛn ya'a -pɔ -fɔlɛ 'trɛ 'ji dɪɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. Zɪ 'yi 'fa bɛ, e wɛɛn "man, ɛn 'kɔn zɪɛ e -wi 'nun. E wiila 'nan "fo.»

7

Rɔm min nɛn 'sounjanun tazan 'a bɛ e pli Zozi man

(Mt 8.5-13; Zan 4.46-54)

¹ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ tin 'badɪ man minnun lɛ bɛ, ɛn e -kɔ Kapanamo. ² 'Sounjanun tazan -le nɔan -tɔ man "yaaman 'fla zɪɛ -a da. -A -kadɪ -fɔla tɔ, ɛn -a tazan 'bɔ -a ye "yi 'kpa tɪglɪ. ³ Zɪ e Zozi 'le 'wɪ 'man bɛ, ɛn e Zuif min ceje -mienun 'pa 'sia "va, 'nan 'e 'ta 'yee nɔan 'beli. ⁴ Minnun zɪɛ o -kɔ, ɛn o 'bɔ Zozi man. O kɔala "man -a trɔ 'badɪ -a. Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Sounjanun tazan 'labɛ, e ya "le 'i 'wɪ zɪɛ -a drɛ -yrɛ. ⁵ E -cee 'lɛglɔn ye "yi, ɛn -yɛɛ 'kɔvɛ cin yɪ 'kɔn 'tɔ.» ⁶ ɛn Zozi 'kɔdɪ 'sia 'o 'vale waa.

"Yɛɛ -pli 'sounjanun tazan zɪɛ -yee vɛ -nan "srɔn "bɛ, ɛn min zɪɛ e beenun 'pa 'sia 'nan 'o vɪ -yrɛ 'nan:

«Minsan, te 'i 'fli "koe "nyan dı! An 'ka min nen i -wlamlan -yee 'kuin bε -a dı, kəɔ Zuif min "cεε 'maan dı. ⁷ 'Wı zıε -yee "wεan nen ma'an 'fli yıε tıglı -e 'an 'lɔ 'i 'va 'an 'bɔ 'a dı. 'Pian an ya "vale 'i 'wı 'tɔ vı -e 'mɛn nɔan 'e 'beli. ⁸ Kəɔ 'an 'bɔ 'gɔε, 'an 'tanɔn 'bε 'an "paala, ɛn 'mɛn 'sounjanun bε mεɛn o "paala. -Te maan 'vı -a -tɔ lε 'nan: <'I 'kɔ>, -e 'e 'kɔ. -Te maan 'vı -a pee lε 'nan: <'I 'ta>, -e 'e 'ta. -Te maan 'vı 'mɛn nɔan lε 'nan: <'I 'wı 'gɔε -a drε bε>, yaa dra.»

⁹ 'Sounjanun tazan -le 'wı nen yaa 'pa 'e beenun 'le bε, zı Zozi -a 'man bε, yaa 'kan. -A -nan nen 'e man lila minnun "kaga nen o -kɔla -a -sru "bε o da, ɛn e 'nan: «Maan ve 'cεε 'nan, Izrael 'nɔn 'va bε, ma'an min -tɔ yıε te e yi -tɛala Bali da tıglı zıε dı.»

¹⁰ Minnun nen 'sounjanun tazan o 'pa 'sia bε, "wεε li 'o da "kɔnnɛn "bε, te -cε 'si nɔan zıε -a man "fo.

Zozi min -kadı -tɔ fɔw

¹¹ "Bε -sru ɛn Zozi 'kɔ 'fla 'tɔ nen waa laabo Naɛn bε -a da. -Wεε kɔ 'o 'vale 'e -srɔnɔn 'lee minnun "kaga "a. ¹² Zozi "ε vınan 'e -pli 'fla zıε -a man -klɔn -kpɛin "srɔn "bε, te o "ta -kɔ min -kadı -tɔ -a -yrε da. -Cale lımɔn -tɔ -le 'nen -tɔwli "nen yaa -ya bε, -nyrɛn. 'Flanɔn "kaga 'lee -cale 'bɔ 'bε cı -kɔnan. ¹³ Zı Minsan lı zıε -a 'yı bε, -a nyrinda -sɛn "da, ɛn e 'nan -yrε 'nan: «Te 'i 'wuɔ dı!»

¹⁴ -A -nan nen Zozi pli 'e 'lε, e klε -planɛn man. ɛn minnun nen -planɛn 'bɔ cı o -win -ji bε, o -tɔ. ɛn Zozi "e 'nan: «-Gobonɛn, 'an 'bɔ "e 'yıε 'nan, 'i 'wluan lou!» ¹⁵ Min -kadı zıε e wluan lou, ɛn e 'wıdı 'sia. ɛn Zozi "e 'nan -a "bɔ "lε 'nan: «'Yie 'nen nen 'gɔ.»

¹⁶ Nyɛn minnun pɛɛnɔn cɛɛn, ɛn o Bali 'tɔ bɔdı 'sia 'nan: «Bali 'lewei vızan -dan 'bɔla -kaa 'va, ɛn

"nyian, Bali -ta 'palɛ 'yee minnun va.» ¹⁷ 'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ zɪɛ, e fuila "man Zude 'lɛglɔn 'lee 'e "srɔn 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.

*Min -batize drɛzan Zan minnun 'pa 'sia Zozi 'va
(Mt 11.2-19)*

¹⁸ ɛn Zan -srɔnɔn 'kɔ 'wɪ zɪɛ -a 'sinan 'palɛ Zan lɛ. 'E -srɔnɔn "fli laabɔ, ¹⁹ ɛn e o 'pa 'sia Minsan -va. E 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka laabɔ -yrɔ 'nan, -yɛɛ cɪ min nɛn kɔa 'man 'nan e -taa "bɛ -a, -baa 'kɔ min pee man -pɛn tian?»

²⁰ Zɪ o 'bɔ Zozi man bɛ, ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «Min -batize drɛzan 'kɔ 'pa 'sia 'i 'va, 'nan -e 'kɔ laabɔ 'i 'lɔ 'nan, min nɛn kɔa 'man 'nan e -taa "bɛ, -nyrɛn 'yia, -baa 'kɔ min pee -pɛn?»

²¹ Tɔ 'bɔ zɪɛ -a wɪlɔ bɛ, te Zozi man "yaa 'nɔn "kaga beli, ɛn e -cɛ -tɛnɔn "kaga beli, ɛn e -yɔ -wɪlɔɪ "pin min "kaga -sru, ɛn e yɪɛ 'winɔn "kaga yɪɛ 'lɛ 'sɔ.

²² Zozi "e 'nan Zan -le 'pasianɔn zɪɛ -wlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn -kaa -nan 'yɪ 'lee 'wɪ nɛn -kaa 'man bɛ, ka 'kɔ -a 'sinan 'pa Zan lɛ. 'Ka vɪ -yrɛ 'nan: Yɪɛ 'winɔn yɪɛ 'lɛ 'sɔ, "tun "bɔnɔn 'ta 'wɔ, -kogobe 'si -kogobe 'tɛnɔn man, "trɔɛn "winɔn "trɔɛn 'lɛ 'sɔ, ɛn minnun nɛn o kaa bɛ o fuɔ, ɛn 'yalɛ -tɛnɔn Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'man. ²³ ɛn "nyian bɛ, min nɛn e yɪ -tɛra an da ɛn -a -pɛ -sru 'ka tɔalɛ 'mlɔnmlɔn dɪɛ, Bali -le -fɛa a -a san man.»

²⁴ Zɪ Zan -le 'pasianɔn 'kɔ bɛ, ɛn Zozi Zan 'bɔ 'le 'wɪ vɪdɪ 'sia minnun lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka -kɔ Zan -nanjɛnɛ "bui "da? -Cɛan nɛn fulɔ cɪ -a nyɔnnan bɛ, -a -nanjɛnnan "cɛɛ ka -kɔ dɪ. ²⁵ ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn ka -kɔ "mɛn? Min nɛn e sɔ fɛnyian 'wɔ 'e da bɛ, -a -nanjɛnnan "cɛɛ ka -kɔ dɪ. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan minnun nɛn o sɔ fɛnyian wo 'o da, te 'o 'ci

'sə wɪnun dra 'lala -a bɛ, o -nyɛanla mingənnɛn -le 'kuin. ²⁶ 'Ka 'ci nrən 'nan Bali 'lewei vɪzan nɛn -yee "wɛan nɛn ka -kʊ. 'Wɪ 'kpa nɛn! 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Zan -dan "mlian Bali 'lewei vɪzan da. ²⁷ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

⟨Bali "e 'nan:

An 'mɛn min -tʊ -tɔala 'i 'lɛ,
-yɛɛ 'i 'lɛ si dra.⟩

Min nɛn Bali -a 'vɪ bɛ Zan nɛn. ²⁸ Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'trɛda blamin -tʊ -dan 'ka 'mlian Zan da dɪ. 'Pian minnun nɛn o ya Bali -le mingənnɛn trɛdavɛ -a bɛ, o va min "wɛnnɛn -dan "mlian Zan da.

²⁹ Minnun pɛɛnən Zan wei 'man "yi. ɛn 'sukɔlə 'sinən "nyian "o wei 'man "yi. O pɛɛnən zɪɛ, waa -tɔ 'o 'fli -a 'nan, Bali -le tin a 'nɔnnən, ɛn Zan o -batize drɛ. ³⁰ 'Pian Farizɛn 'nən 'lee 'fluba 'ci vɪnən 'ka 'wɪlɛ 'wɪ nɛn Bali -a "vale 'e dra -wɪlɛ "bɛ -a man dɪ. -Yee "wɛan wa'a 'wɪlɛ "man -e Zan 'e o -batize drɛ dɪ.⟩

³¹ ɛn Zozi "e 'nan "nyian 'nan: «-Tɪ man nɛn an -naagʊnən -kɔɔnman, ɛn -tɪ nɛn waa 'sia? ³² O ya "le 'nan nannannun nɛn o ya srɔan -tɛnan -guada bɛ, -wee 'wɪ 'zʊ. -A -mienun -a ve 'o bɔɛnun lɛ 'nan: ⟨Kʊ -pʊ -tɛ 'cɛɛ, 'pian ka'a 'tanlɛ dɪ. "Drenun nɛn o min -wulo -man -taa "bɛ kʊa -fɔ 'cɛɛ, 'pian ka'a 'wuɔlə dɪ.⟩ ³³ Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ ci 'nan zɪ min -batize drɛzan Zan -ta bɛ, e fɛ 'sɔn, ɛn ya'a -wɛn mlinlɛ dɪ, ɛn kaa 'vɪ "man 'nan: ⟨-Yʊ -wɪdɪ "a -a -sru.⟩ ³⁴ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ 'an 'bɔ Blamin -pɪ -ta, "an "fɛ -ble, "an "wɛn -mlian, ɛn ka 'vɪ 'an man 'nan: ⟨Fɛ -blɪ -lagu nɛn 'maan, ɛn -wɛn -tɛzan nɛn 'maan, ɛn 'sukɔlə 'sinən 'lee 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnən bee nɛn 'maan.⟩ ³⁵ 'Pian minnun nɛn o drɛ Bali -le 'nɛnnun -a bɛ, -wɛɛ Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ -ci -kɔɔnman.⟩

Zozi 'kv Farizen min Simon -va

³⁶ Farizen min -tu nen waa laabo Simon be, e Zozi tru 'ba 'nan 'e 'kv fenun -bli 'e 'va. Zozi wla Farizen min zie -yee 'kuin en e -nyran fenun -sru. ³⁷ Limon -tu nen e -konnən -wεεman 'fla zie -a da be, yaa 'man 'nan Zozi a fenun -blinan Farizen min zie -yee 'kuin. -A -nan nen e -ta -kole -tu nen waa -ci 'bu "le -pɔ -zv be -a. E ya 'e fadi 'nyron nen -a -koei "a 'nɔnnɔn, en waa wo min man be -a. ³⁸ E -tɔ Zozi 'cein "srɔn, en e -wuɔdi 'sia te -a yie yi -sean Zozi 'cein -da. E -sean "da te yaa buuman 'e 'wulo "je "a, te yaa cein 'bɔ leaman 'e man. "Be -sru en e 'nyron 'bɔ 'sen -a cein -da.

³⁹ Zi Farizen min Simon 'bɔ 'wɪ zie -a -nan 'yɪ be, en 'e 'ci "nrɔndɪ 'sia 'nan: «"Te min 'labε Bali 'lewei vɪzan nen be, "te lɪ nen e kle "man 'labε yaa -tɔa 'nan 'wɪ 'wɪdi "drezan nen.»

⁴⁰ En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «Simon, an ya "vale 'an 'wɪ 'tu ve 'yie.»

En Simon "e 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'an "trɔen "a 'yie.»

⁴¹ -A -nan nen Zozi "e 'nan -yre 'nan: «Min -tu 'be "lala 'fε min "fli "le. Min -tu "e 'si -kpi yaa tu, en min -tu "e 'si -kpi fu. ⁴² Zi fε -tu 'ka -wɔ -e 'o -yee "lala bɔla diε, en e "lala zie -a 'cε o "flinon le. Min "fli zie o yei "be, -tɪε min nen e "lala 'fε -wɪε "be -a ye "yi "buu? 'I vɪ 'mɛn.»

⁴³ En Simon "e 'nan -yre 'nan: «"Mεen 'ji "le 'nan, min nen e "lala "kaga 'cε -yre "be -a san nen.»

En Zozi 'a 'vɪ Simon le 'nan: «Yia -tε.»

⁴⁴ -A -nan nen Zozi 'e 'man lila lɪ zie -a da. E 'nan Simon le 'nan: «Lɪ 'gυε yia ye? An wla 'yie 'kuin, yi'an cein -man "foe yi -nɔnlε di. 'Pian "yaan cein -man foe 'e yie 'yi 'a, en yaa man buu 'e 'wulo "je "a.

45 Yi'a -atu -tɛɛ 'an man dɪ. 'Pian -yee vɛ bɛ, zɪ an wla paan 'i 'va 'gʊɛ, ya'a tian 'flinɛ 'an 'cɛin lɛadɪ -a 'e man dɪ. 46 Yi'a 'nyrɔn 'sɛnɛ 'an 'win -ji dɪ. 'Pian "e 'nyrɔn nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -a -sɛn 'an 'cɛin -da. 47 -Yee "wɛan maan ve 'yie 'nan, Bali -yee 'wɪ 'wɪdɪ fui. ɛn lɪ 'bɔ -a -ci kɔɔn 'an yɪdɪ "yi -dan zɪɛ -a. Min nɛn Bali -yee 'wɪ 'wɪdɪ "wɛnnɛn fui bɛ, min zɪɛ ya'a yɪdɪ "yi -dan ci kɔɔnman Bali lɛ dɪ.»

48 ɛn Zozi "e 'nan lɪ zɪɛ -yrɛ 'nan: «Bali 'yie 'wɪ 'wɪdɪ fui.»

49 Minnun nɛn o cɪra waa fɛnun -sru "bɛ, 'o 'ci "nrɔndɪ 'sia 'nan: «Min 'labɛ, -tɪ nɛn? ɛn 'bɛ -kɔlaman blamin -le 'wɪ 'wɪdɪ "fuidɪ -a?»

50 ɛn Zozi 'a 'vɪ "nyian lɪ zɪɛ -yrɛ 'nan: «'Yie yi -teradɪ Bali da 'i 'si 'wɪ 'ji. 'I 'fʊ -trɔɔ.»

8

Lɪmɔnnun -kʊla Zozi -sru

1 "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kʊ 'fla -dandan 'lee 'fla "wɛnwɛnnɛnnun da, te e -ko Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a -yee mingɔnnɛn -blɪdɪ da. -Wɛɛ cɪ 'o 'vale 'e -srunɔn 'fuda "fli "a. 2 ɛn lɪmɔn -mienun nɛn e -yʊ -wɪdɪ "pin o -sru, ɛn e -cɛ 'si o man bɛ o -kʊla Zozi -sru "nyian. Mari nɛn waa laabo Madala bɛ e ya o va. Zozi -yʊ -wɪdɪ 'sɔravli "pin lɪ zɪɛ -a -sru. 3 ɛn lɪmɔn -tʊ nɛn waa laabo Zanɛn bɛ e ya "nyian o va. Lɪ zɪɛ -a -sran 'tɔ nɛn Suza, -yɛɛ yie -tɔa Erodi -le 'kɔn 'va. ɛn lɪmɔn -tʊ waa laabo Sizanɛn bɛ e ya o va "nyian, 'lee lɪmɔn -mienun nɛn o 'pa Zozi 'lee 'e -srunɔn 'va 'wee fɛnun -a bɛ -wɛɛ cɪ.

*'Saa 'fɔzan man -kɔnnɛn
(Mt 13.1-9; Mk 4.1-20)*

⁴ Yi -tv da be minnun "kaga "ta Zozi 'va. O 'si 'fla 'tudu pɛɛnɔn da, ɛn o -ta. ɛn Zozi 'wɪ "paadi 'sia o ji -kɔnnɛn "ji. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan:

⁵ «Min -tv 'bɛ 'kʊ 'yee 'saa 'fɔɛ. "Yɛɛ 'saa 'wɛɛn bɛ, -a 'wɛɛ plɔɛn 'sran -si man. Minnun taanla "da, ɛn "lomannun -ta, waa bli. ⁶ -A 'wɛɛ -mie -sran puo da. "Yɛɛ 'bɔ bɛ, ɛn e -ka, 'yi 'ka "man "dɪ -le "wɛɛn. ⁷ -A 'wɛɛ -mie -sran fɛnan nɛn -tɛin -taa "bɔɛ -a -nan. -Tɛin zɪɛ e 'tu, e blala 'saa man, ɛn yaa -tɛ. ⁸ -A 'wɛɛ plɔɛn 'sran 'trɛ "yi "da. E 'bɔ, ɛn e -sɛn "da. -A bɛ -tv 'wɛɛ a "man -yaa tv.»

ɛn Zozi -a 'le 'sran -wɛɛ 'nan: «Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "ci -a -wulo -man bɛ, -a san 'e man!»

*-Mɛ "le "wɛɛn nɛn Zozi 'wɪ tin 'ba -kɔnnɛn "ji?
(Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)*

⁹ ɛn Zozi -srunɔn -a laabv Zozi 'lɔ 'nan: «-Kɔnnɛn "nɛn yia -fɔ zɪɛ, -a -ci nɛn 'nɔn?» ¹⁰ ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «Kaa 'gʊɛ, 'ka lɛ nɛn Bali 'yee 'wɪ yɔɔdɪ nɛn 'e min "paala 'a bɛ -a -ci 'si. 'Pian minnun nɛn o 'ka 'an -srunɔn 'a dɪɛ, "o 'wɪ pɛɛnɔn maan -kɔnnɛn "ji. Bali -a drɛ zɪɛ 'nan -e 'o fɛ -nanjɛn, te wa'a -kɔnnɛn 'ye dɪ, ɛn -e 'o 'wɪ man, te wa'a -ci maan dɪ.»

*Zozi 'saa 'fɔzan man -kɔnnɛn "ci 'vɪ
(Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)*

¹¹ ɛn Zozi "e -wɛɛ 'nan: «-Kɔnnɛn "nɛn maan -fɔ bɛ, -a -ci nɛn 'gʊ: 'Saa 'wɛɛ bɛ -yɛɛ ci "le Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'le 'wɪ 'zv. ¹² Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛɛ nɛn e -sran -si man bɛ -a man bɛ, -yɛɛ bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn maan, 'nun tɔɔn -e Satan 'e 'ta -a 'si o ji. Kɔɔ e 'ka "vale 'o 'ta wɔla "da -e 'o 'si 'wɪ 'ji dɪ. ¹³ Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛɛ nɛn e -sran puo da bɛ -a man bɛ, -yɛɛ bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ

'nɔnnɔn maan, 'nun tɔɔn o "we "man ci "nrandi -a. 'Pian wa'a tue -e -a "sein 'e 'ku -kɔɔbli di. O yi -tɛala "da tu "wennɛn 'a, 'pian -te 'wɪ 'tɔndɔn bɔdi 'sia o man bɛ, tɔɔn -e 'o 'si Bali -sru. ¹⁴ Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wlɛ nɛn e -sran fɛnan nɛn tɛin -taa "bɔlɛ bɛ -a -nan bɛ -yɛɛ bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn maan, o "we "man. Minnun zɪɛ 'o 'ci "nrɔndi "siala 'trɛda fɛnun "kaga "da. Fɛ yidi o see "paaman. O ya "vale fɛ pɛɛnɔn 'e drɛ -wee vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -si -tɔa Bali wei lɔ, -e 'e vɪlɛ 'e 'nyranman 'pa o man di. ¹⁵ Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wlɛ nɛn e -sran 'trɛ "yi "da bɛ -a man bɛ, -yɛɛ bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn maan 'o 'ci 'fidaa 'a. Waa paala 'o 'ji te o 'ta wɔla "da -e -a "nɛn 'e bɔla.»

*-Kannɛn man -kɔnnɛn
(Mk 8.21-25)*

¹⁶ "Bɛ -sru ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ "nyian 'nan: «Min 'ka -kannɛn 'fɔa "nɛn 'vaa -e 'e yɔɔ fɛ -tu -a di, -te 'bɛ "cɛɛ diɛ, -e 'e yɔɔ nyinnan "dave wlu di. 'Pian yaa -tɔala fɛnan 'wein da, 'nan -e minnun nɛn o -wlamlan 'yee 'kuin bɛ, 'o -san yɪ. ¹⁷ Maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, fɛ -tu 'ka 'fo 'e yɔɔdi -trilii, -e 'e vɪlɛ 'e bɔla 'ji di. ɛn 'wɪ yɔɔdi -tu "ka -e 'o vɪlɛ 'o man fɛnan 'wein da di. ¹⁸ 'Wɪ nɛn maan ve 'cɛɛ bɛ, 'ka "trɔɛn "tɔ -yrɛ 'kpa tɪglɪ! Kɔɔ min nɛn yaa 'pla 'e 'ji bɛ, -a san lɛ nɛn maan "paa "da "nyian. 'Pian min nɛn ya'a 'palɛa 'e 'ji diɛ, -a "tiennɛn nɛn -yrɔ "bɛ, waa "sia -yrɔ.»

*-Tɪ nɛn Zozi -a "siala 'e dri 'a?
(Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)*

¹⁹ ɛn Zozi "bɔ 'lee Zozi "bɔnɔn -ta. 'Pian minnun "kaga "le "wɛan wa'a -kɔlɛ -plidi -a Zozi "srɔn "di.

20 Tɔɔn ɛn minnun -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'I "bɔ 'lee 'i "bɔɪnun a bei, o ya "vale 'wei 'man ye.»

21 ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Minnun nɛn, o Bali wei maan, te o 'ta wɔla "da "bɛ, -wɛɛ cɪ 'an "bɔ "a, ɛn -wɛɛ cɪ 'an "bɔɪnun -a.»

Zozi fulɔ 'plɛblɛ 'tv ta -tɔ

(Mt 8.18, 23-27; Mk 4.35-41)

22 Yi -tɔ da bɛ, Zozi 'fɔ -klɔ -tɔ -ji 'o 'vale 'e -srunɔn 'a, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «-Kaa kɔ 'yi -sru.» ɛn o -si 'sia.

23 "Wɛɛ -kɔn -kɔnan 'yi yiɛ da bɛ, ɛn yi -fɔla Zozi da. Tɔɔn fulɔ 'plɛblɛ 'tv "fɛɛndɪ 'sia 'yi zɪɛ -a yiɛ da, ɛn 'yi 'sɛndɪ 'sia 'klɔ -ji. 'Wɪ nɛn e 'bɔ o man bɛ, e ya 'plɛblɛ.

24 -A -nan nɛn -a -srunɔn -pli "man, ɛn waa fuɔdɪ 'sia. Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Kɔ 'san! 'Kɔ 'san! 'I 'fuɔ! 'Kɔ 'nan cɛɛn 'nyandɪ man.»

ɛn Zozi wluan, e paan fulɔ 'lee 'yi da 'plɛblɛ. 'Nun tɔɔn fulɔ "fɛɛndɪ -ta "tra, ɛn 'yi 'ta "tra. ɛn fɛnan -tɔ flu.

25 "Bɛ -sru ɛn Zozi 'a laabɔ 'e -srunɔn 'lɔ 'nan: «Ka 'a yi tɛala 'an da dɔv?»

'Wɪ nɛn Zozi "sia -a dɛnan bɛ, e o cɛɛn nyɛn -a, ɛn e o 'lɛbo "fɔ. Waa laabɔdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «-Mɛ "sɔ -man min 'bɛ cɪ zɪɛ? Yaa 'vɪ fulɔ 'lee 'yi lɛ 'nan, 'o 'ta -tɔ, ɛn waa wei 'man "yi.»

Zozi min nɛn -yv -wɪdɪ "cɪ -a -sru "bɛ -a belɪ

(Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)

26 Zozi 'lee 'e -srunɔn Galile 'yi cɛɛn 'ji, ɛn o 'bɔla Geraze 'nɔn 'le 'lɛglɔn 'ji. Geraze 'lɛglɔn 'lee Galile 'lɛglɔn a 'o cin yra 'sɛzɛ, 'pian 'yi 'bɛ o "cɛan 'e cin man. 27 Zɪ Zozi 'si -klɔ -ji, e sɔɔnla "tra "bɛ, ɛn 'fla zɪɛ -a da min -tɔ -ta -a 'lɛ. Min zɪɛ -yv -wɪdɪ "kaga "a -a -sru. -A -nan 'mɔn 'kpa te ya 'a sɔ wo 'e man dɪ, ɛn ya 'a 'nyian 'kuin dɪ, 'pian e nyian min -yrɛ da. 28 Zɪ

e Zozi 'yɪ bɛ, ɛn e paan. E "po sɔɔn Zozi 'wlu, ɛn yaa 'vɪ-yrɛ wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «Zozi, 'yie-mɛ "wɪ nɛn 'an man? Bali nɛn min ta lou "bɛ -a -pɪ nɛn yia, maan -tɔa zɪ. 'I yra 'si, te 'i 'tɛ 'pa 'an da dɪ!» ²⁹ Zozi a -a vɪnan -yɒ -wɪdɪ "lɛ 'nan, 'e 'si -a -sru. -Yee "wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

Min zɪɛ -yɒ -wɪdɪnun a -a -sru -a -nan 'mɔn. Minnun -a -pɛ -yrɪman -bulalɛ baa -a, -e 'o -bulalɛ -fɔ -a cɛin -man. 'Pian e baa zɪɛ -a "cɛɛnman 'e man, -e -yɒ -wɪdɪnun 'o 'kɒ -a "bui "da.

³⁰ Zozi -a laabɒ -yrɔ 'nan: «'I 'tɔ nɛn 'nɔn?»

ɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'tɔ nɛn -kuli 'pa 'tɒ.»

-Yɒ -wɪdɪ "kaga "nɛn -a -sru, -yee "wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

³¹ -A -nan nɛn -yɒnun 'bɔ toba -fɔdɪ 'sia Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si, te 'i 'tɔ 'kɒ man 'nan 'kɒ 'kɒ -klu nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ, -a ji dɪ.»

³² Tɒ zɪɛ -a wlu bɛ, te 'sru 'pa 'tɒ a 'e 'blɪnan o "srɔn "pɔn -tɒ da. ɛn -yɒ -wɪdɪnun -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si, 'i 'kɒ 'pa 'sia 'srɪnun nɛn 'labɛ o va -e 'kɒ 'fɔ o -sru.» -A -nan nɛn Zozi 'si -nɔn -wlɛ, ɛn o -kɒ. ³³ -Yɒ -wɪdɪnun 'si min zɪɛ -a -sru, ɛn o -fɔ 'srɪnun -sru. 'Srunun 'bɔ flɪn 'sia pɔn 'sɛan man zia, ɛn o pɛɛnɔn 'sɛn 'yi 'va, te 'yi o -tɛɛman.

³⁴ Zɪ 'sru -sru "pɪnnɔn 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, o -tɛ -ji flɪn -a. O -kɒ -a -nan 'sɪnan 'palɛ 'fla 'lee fei -paannun da. ³⁵ -A -nan nɛn minnun -kɒ 'wɪ nɛn e drɛ bɛ -a -nan yɪɛ. O 'bɔ Zozi man, ɛn o min nɛn -yɒnun 'si -a -sru "bɛ, -a 'yɪ. Sɔ a "da 'e wɒdɪ, ɛn e ya 'e -nyrandɪ Zozi 'cɛin -man, te -a ta 'si. Zɪ o 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, "klan -sɛn o ji. ³⁶ Minnun nɛn 'wɪ zɪɛ e drɛ o yɪɛ man bɛ, zɪ e drɛ 'lɔɔ ɛn -yɒ -wɪdɪ 'si min zɪɛ -a -sru "bɛ, waa -nan 'sɪnan 'pa -wlɛ. ³⁷ -A -nan nɛn

Geraze 'nɔn "kaga toba -fɔdɪ 'sia Zozi lɛ 'nan, 'e 'si 'wee 'lɛglɔn 'ji. Kɔɔ 'wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ "klan -dan -sɛn o 'ji. ɛn Zozi 'fɔ -klɔ -'ji, 'nan -e 'e 'li 'e da.

³⁸ Min nɛn Zozi -a beli bɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si, 'kɔɛ 'ko 'yia!» 'Pian Zozi "e -yrɛ 'nan: ³⁹ «-Cɛjɛ! 'I 'ku 'yie "kɔnnɛn, -e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali -a drɛ 'yie bɛ, 'i -nan 'sinan 'pa!» E -kɔ, ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Zozi -a drɛ -yrɛ "bɛ, yaa 'sinan 'pa 'fla yei fɛ pɛɛnɔn 'nan.

*Zairus 'lu 'lee li nɛn e klɛ Zozi 'le sɔ man bɛ
(Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)*

⁴⁰ Zɪ Zozi 'li 'e da Galile 'lɛglɔn 'ji bɛ, e 'bɔla, te min "kaga "a -a -pɛnnan. O -ta -a 'silɛ -sia. ⁴¹ -A -nan nɛn Zuif 'nɔn 'le cin yi 'kɔn 'tazan -tɔ nɛn, waa laabo Zairus bɛ, e -ta Zozi 'va, e "pɔ sɔɔn "wlu. E Zozi trɔ 'badɪ 'sia 'nan 'o 'kɔ -a 'yee 'kuin. ⁴² Kɔɔ -yee 'nɛn 'tɔwli "a -kanan. 'Nɛn zɪɛ lɪmɔn nɛn, ɛn -a lɛ a -fuda 'fili.

ɛn Zozi sɔɔnla -a -sru, te minnɔn -a -mɛan "man -pɛ pɛɛnɔn da. ⁴³ Minnɔn zɪɛ o yei "bɛ, li -tɔ a -nan, -cɛ a "man. -Cɛ zɪɛ e nyɛn -sɛanla "man, -a -nan lɛ -fuda "fli 'bɔ. [E -dɔdrɔ drɛ "kaga "bɔɔ "le "wɛan, -yee "lala pɛɛnɔn 'nyan -yrɔ.] 'Pian -dɔdrɔ -tɔ 'ka -kɔlɛ -yee -cɛ zɪɛ -a 'yile yɪdɪ -a "fo "dɪ. ⁴⁴ Lɪ zɪɛ e pli Zozi man 'e koda zia, ɛn e klɛ -yee sɔ 'lɛbo "man. 'Nun tɔɔn, nyɛn -srandɪ "man 'le 'tɔ.

⁴⁵ ɛn Zozi 'a laabɔ 'nan: «-Tɪɛ klɛ 'an man?»

Zɪ min -tɔ 'ka 'wɪlɛ dɪɛ, ɛn Pɪɛri "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, min "kaga 'i 'si -fɔ, ɛn minnɔn 'i -mɛan "man -pɛ pɛɛnɔn da.»

⁴⁶ 'Pian Zozi "e 'nan: «'Wɪ 'kpa, min -tɔ klɛ 'an man. Maan -tɔa 'nan 'pleble 'tɔ 'bɔla 'an 'ji.»

⁴⁷ Zi li zɪɛ, yaa -tɔ 'nan, Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ bɛ, e nyɔɔndɪ 'sia, ɛn e -ta. E "po sɔɔn Zozi 'wlu. 'Wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ, ɛn 'e klɛ Zozi man bɛ, yaa 'vɪ minnɔn pɛɛnɔn yɪɛ man. ɛn e 'yee -cɛ -nyandɪ wɪ 'vɪ "nyian. ⁴⁸ -A -nan nɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «An 'lu, i yi -tɛra 'an da, -yee "wɛan nɛn i beli. 'I 'fɔ -trɔɔ!»

⁴⁹ Zozi 'fɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, ɛn cin yɪ 'kɔn 'tazan Zairus -le "kɔnnɛn 'pasiazan -tɔ -ta, ɛn e 'nan Zairus lɛ 'nan: «'I 'lu 'ka 'va. Te 'i Bali -le 'wɪ "paazan "koe "nyan "nyian dɪ.»

⁵⁰ Zi Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e 'nan Zairus lɛ 'nan: «Te 'i "klan dɪ. 'I yi -tɛra 'an da, -e 'e 'beli.»

⁵¹ Zi o 'bɔla "kɔnnɛn "bɛ, Zozi 'ka 'wɪlɛ "man -e min -tɔ 'e -wla -a -sru 'kuin dɪ. 'Pian yaa -si -nɔn Piɛri 'lee Zan 'lee Zaji 'lee 'nɛn "tɪ 'lee 'nɛn "bɔ "lɛ 'nan 'o -wla. ⁵² Minnɔn nɛn 'kuin bɛ, o pɛɛnɔn a -wuɔnan, te o -pɛ a 'o 'win -ji. ɛn Zozi "e 'nan -wɪlɛ 'nan: «Te 'ka 'wuɔ dɪ! 'Nɛn 'gɔvɛ ya'a 'kalɛ dɪ, 'pian e ya yi -tɛnan.»

⁵³ Minnɔn -a sɛɛ wɔdɪ 'sia, kɔɔ waa -tɔa 'nan e -ka.

⁵⁴ 'Pian Zozi 'nɛn 'bɔ 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn yaa 'vɪ wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «'Nɛn, 'i 'wluan lou!» ⁵⁵ 'Nun tɔɔn 'nɛn zɪɛ e fɔv, ɛn e wluan lou. Zozi "e 'nan, 'o fɛ -nɔn -yrɛ 'e -blɪ. ⁵⁶ 'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ, e 'nɛn "tɪ 'lee -a "bɔ 'kan. ɛn Zozi "e 'nan -wɪlɛ 'nan: «Te 'o 'wɪ zɪɛ -a -nan sɛɛ wɔ min -tɔ lɛ dɪ.»

9

*Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli 'pa 'sia "flivli
(Mt 10.1, 5-14; Mk 6.7-13)*

¹ Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli "bɛ o cin 'yɪ. E -kɔladɪ 'lee 'plɛblɛ -nɔn -wɪlɛ 'nan -e 'o -yɔ -wɪlɪdɪnɔn -pin minnɔn -sru, -e 'o -cɛ 'si minnɔn man. ² E o 'pa 'sia

'nan 'o 'kv -a vɪ minnun lɛ 'nan Bali -le mingənnən -blɪdɪ 'bɔ, te o -cɛ "sia minnun man. ³ Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Te 'ka fɛ -tv 'sia dɪ! -Yɛɛ cɪ "le "tonyrin -le 'wɪ 'zʊ, ɛn "le 'pada 'le 'wɪ 'zʊ, ɛn "le -blɪfɛ -le 'wɪ 'zʊ, ɛn "le "lala -le 'wɪ 'zʊ. -A pɛɛnən zɪɛ, te 'ka -tv 'sia "fo "dɪ! ɛn te 'ka 'tralɛ 'sia "fli "dɪ. ⁴ Kɔn nɛn 'ka wla 'ji 'nan o 'ka 'sia tɪgɪ bɛ, -a -ji nɛn 'ka 'fʊ, -e 'ka 'kʊdɪ 'e 'bɔ. ⁵ -Te ka 'bɔla 'fla 'tʊ da, ɛn -a -nannən 'ka 'ka 'silɛa dɪɛ, ɛn wa'a "trɔɛn "tɔlɛ 'cɛɛ dɪɛ, 'ka 'si 'fla zɪɛ -a da. 'Pian "cɛɛ 'si 'fla 'bɔ da bɛ, 'ka 'cɛin -man fuɔn -koei "trɔa o da, -a -ci -kɔɔndɪ nɛn 'nan 'ka 'pɛ 'si -wee 'wɪ 'ji.»

⁶ Zozi -srunən 'fuda "fli zɪɛ, o -kv. O cɪ 'flanun da, te o Bali -le 'wɪ 'nɔnnən ve minnun lɛ, te o -cɛ "sia minnun man fɛ pɛɛnən 'nan.

*Erodi ci 'kla "tra "dɪ
(Mt 14.1-2; Mk 6.14-16)*

⁷ Erodi nɛn e Galile 'lɛglɔn "paala bɛ, 'wɪ pɛɛnən nɛn Zozi cɪ -a drɛnan bɛ yaa 'man. ɛn zɪ kɔ 'e ci "nrɔn bɛ, ya'a tɔa dɪ. Kɔɔ min -mienun -a ve 'nan: «Min -batize drɛzan Zan nɛn e -ka bɛ, -yɛɛ fuɔ.» ⁸ ɛn min plɔɛnnun -a ve 'nan: «Bali 'lewei vɪzan Eli nɛn 'li bɛ, -yɛɛ 'ta 'e 'fli -kɔɔnlɛ.» ɛn min -mienun "o 'vɪ 'nan: «Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'li bɛ, -a -tv 'bɛ fuɔ.» ⁹ 'Pian Erodi "e 'vɪ 'nan: «'An 'bɔ 'gʊɛ, 'mɛn minnun 'bɛ Zan -wulo cɛɛn. ɛn min nɛn an -yee 'wɪ maan 'gʊɛ, -tɪ 'bɛ "mɛn 'bɛ 'a?» -Yee "wɛan Erodi -a man -wɛɛdɪ 'sia 'nan 'e Zozi ye.

*Zozi -blɪfɛ -nɔn min -kpi 'soolu lɛ
(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Zan 6.1-14)*

¹⁰ Zozi 'le 'pasianən 'fuda "fli "bɛ o 'li 'o da. ɛn 'wɪ pɛɛnən nɛn, waa drɛ bɛ, waa 'sinan 'pa Zozi lɛ.

"Bε-sru εν Zozi 'kɔ o 'saza 'a 'fla 'tɔ nɛn waa laabo Bεzaida bε -a "srɔn. ¹¹ Min "kaga "o -kɔnan 'yɪ, εν o -kɔla Zozi -sru. Zozi 'ka o lilɛ 'o da dɪ. E Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ 'vɪ -wlɛ, εν minnɔn nɛn -cɛ cɪ o man bɛ, e -cɛ 'si o man.

¹² Zi funninmlan "ta "paala bɛ, εν Zozi -srɔnɔn pli Zozi man. O 'nan -yrɛ 'nan: «'I vɪ minnɔn lɛ 'nan, 'o 'kɔ fei -paannɔn 'lee 'flanɔn nɛn -kogo 'gɔɛ -a da, -e 'o -blɪfɛ 'lee nyinnan "nan "yɪ. Kɔɔ fɛnan nɛn -kaa cɪ 'gɔɛ, min 'ka 'nyɛanla 'nan dɪ.»

¹³ Εν Zozi "e -wlɛ 'nan: «'Ka 'bɔ, 'ka 'blɪfɛ -nɔn -wlɛ!»

Εν o 'nan -yrɛ 'nan: «'Kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli "nɛn 'kɔ 'lɔ "cɛ. I ya "vale 'nan, 'kɔ 'kɔ minnɔn "kaga 'labɛ o -blɪfɛ 'lɔ?» ¹⁴ Minnɔn nɛn -nan bɛ, -klɔnmɔn a 'o va -kpi 'soolu.

Εν Zozi -a 'vɪ 'e -srɔnɔn lɛ 'nan: «'Ka o -nyran 'e cin da -fuba 'souzou.» ¹⁵ Waa drɛla "da, εν o pɛɛnɔn 'nyran. ¹⁶ Zozi 'kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli zɪɛ -a 'si, 'e yra -tɔ laji lou, εν e Bali muo "fɔ. E 'kpɔunnɔn "nɛn jɛɛn, εν yaa -nɔn 'e -srɔnɔn lɛ 'nan 'o -pli "minnɔn zɪɛ o man. ¹⁷ O pɛɛnɔn -a blɪ, o 'kan. Εν -a -mie nɛn e -fɔ bɛ waa -tɛ 'e cin da, e saannɛn 'fa -fuda "fli.

*Min nɛn Zozi cɪ -a bɛ Pɪɛri -a 'vɪ
(Mt 16.13-20; Mk 8.27-30)*

¹⁸ Yi -tɔ da Zozi a Bali trɔ 'banan 'e 'saza, te -a -srɔnɔn a -a "srɔn. Εν yaa laabo -wlɔ 'nan: «Minnɔn "o 'nan, -tɪ nɛn 'maan?»

¹⁹ O -yrɛ 'nan: «Min plɔɛn "o 'vɪ 'nan, min -batize drɛzan Zan nɛn 'yia. Min -mienun "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪzan Eli nɛn 'li bɛ, -nyrɛn 'yia. Εν o -mienun "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'li bɛ, -a -tɔ 'bɛ fuɔ, -nyrɛn 'yia.»

20 En Zozi -a laabu -wlo "nyian 'nan: «Kaa "nun, "ka 'vı 'nan, -tı nen 'maan?» En Piəri "e -yrε 'nan: «I ya Crizi nen, Bali -a 'pa 'sia -e 'e minnun 'si 'wı 'ji be -a.»

21 En Zozi 'wı 'pla -wle 'kagla 'nan, te 'o 'wı zıε -a vı min -tı le 'mlɔnmlɔn dı!

*Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandı -kanɔn 'va wı 'vı
(Mt 16.21-23; Mk 8.31-33)*

22 Zozi 'a 'pla "da "nyian -wle 'nan: «E ya 'e vıdı 'nan, Blamin -pı 'e yra ye "kaga. En "nyian be, min cejenun 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vıɔn -a dra 'o 'pela koda, en o Blamin -pı -tea. -A yi yaagazan da -e 'e 'wluan -kanɔn 'va.»

*Zozi -sru 'ta wvıdı
(Mt 16.24-28; Mk 8.34-9.1)*

23 "Be -sru en Zozi "e 'nan o pεεnɔn le 'nan: «Min nen e ya "vale 'e dra 'an -sruzan 'a be, 'e 'wı tı pεεnɔn man yra yıdı man, en 'e 'wı -kadı man yiba "plan da -e 'e -sɔnla 'an -sru. 24 Kɔɔ min nen e cı 'e 'ladı 'yee 'trɛda da be, -yee 'trɛda -taa 'silε -yrɔ. 'Pian min nen 'e 'pe 'si 'yee 'trɛda da "fo, en yaa -nɔn 'mɛn be, -a san 'be 'belıdı nen ya'a 'nyaan dıε -a ye. 25 -Te min 'trɛda fe pεεnɔn 'yı, en 'belıdı 'si -yrɔ "be, -a -ci nen 'nɔn? -A -ci "ka "dı. 26 Min nen, 'yra -a -tea -a vıdı -a 'nan 'e ya 'an -sruzan 'a be, en -te 'be "cεε dı, 'mɛn 'wı vıdı min pee le yra -a -tea "be, Blamin -pı -yee vε yra -tea "nyian tı nen e -taa "man "be -a man. E -taa 'e 'bɔ 'le 'te 'san 'lee 'e "tı "le 'te 'san 'lee 'e "tı "le 'pasianɔn 'le 'te 'san da. 27 Maan ve 'cεε 'wı tıgı 'a 'nan, min -mienun a fe 'gve -a -nan be, wa'a 'kaa 'vaa -e 'o -tı 'nan Bali mingɔnɔn -blıdı 'sia dı.»

*Zozi-srunən yaaga Zozi 'yɪ 'yee 'tɛ 'san wlu
(Mt 17.1-9; Mk 9.2-10)*

²⁸ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ, -a -nan yi 'sɔra "bɛ -sru, ɛn e Piəri 'lee Zan 'lee Zaji 'sia, ɛn o -kɔ Bali trɔ 'balɛ pɔn -tɔ da. ²⁹ E ya Bali trɔ 'banan, ɛn -a yra liladɪ 'sia, ɛn -yee sɔ drɛ 'fuvu 'yriyri. ³⁰ -A -nan nɛn 'o 'vale min "fli "a o -sɛɛ "wɔdɪ 'sia. Min "fli zɪɛ Moizi 'lee Eli nɛn waa. ³¹ Bali -le 'tɛ 'san o si -fɔ, ɛn 'wɪ nɛn e "ta -daa "dreɛ Zozi lɛ Zeruzalem bɛ, waa -nan wɪ vidɪ 'sia -yre.

³² Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te yi -fɔla Piəri 'lee min "fli "nɛn o -kɔ waa bɛ, o da "fo. 'Pian o fuv ɛn o Zozi 'yɪ Bali -le 'tɛ 'san wlu. ɛn o min "fli 'yɪ "nyian 'o 'tɔdɪ -a "srɔn. ³³ Minnun zɪɛ "wɛɛ 'si Zozi "srɔn "bɛ, ɛn Piəri "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'san, e drɛ 'wɪ "yi "a ɛn -kaa ta 'gɔ. Kɔ segle pannɛn yaaga -tɔa. -A -tɔ a 'yie vɛ -a, -a -tɔ a Moizi -le vɛ -a, ɛn -a -tɔ a Eli -le vɛ -a.» 'Wɪ nɛn Piəri -a 'vɪ bɛ, yaa 'vɪ 'e lei -sru.

³⁴ Zɪ Piəri a 'wɪ zɪɛ -a vɪnan bɛ, ɛn "lolu -koei "trɔa o da. "Lolu -koei "a -trɔanan Zozi -srunən da "fo. -A -nan nɛn nyɛn o cɛɛn. ³⁵ 'Nun tɔɔn wei -tɔ wɪ "lolu -koei 'bɔ 'va. E 'nan: «'An 'pɪ nɛn, maan 'si "va "bɛ, -nyrɛn "bɛ. 'Ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ!» ³⁶ Zɪ wei zɪɛ e wɪ bɛ, ɛn Zozi 'fɔ 'e 'tɔwli. 'Wɪ nɛn Zozi -srunən 'a -nan 'yɪ bɛ, wa'a -nan sɛɛ wɔlɛ min -tɔ lɛ "fo 'vaa ɛn Zozi 'kɔ laji di.

*Zozi -yɔ -wliɪ "pin 'nɛn 'tɔ -sru
(Mt 17.14-21; Mk 9.14-27)*

³⁷ Zɪ tɔ cɛɛn bɛ, ɛn o pɔn sɔɔn "ji. Min "kaga "ta Zozi 'silɛ -sia. ³⁸ Minnun 'bɔ zɪɛ o yei "bɛ, min -tɔ -paandɪ 'sia. Yaa 'vɪ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, mɛin trɔ "baa, 'i 'mɛn 'nɛn 'gɔɛ -a -nanjɛn! -Yɛɛ cɪ 'mɛn

'nɛn 'tɔwli "a. ³⁹ -Yv -wliɔ "tɔ -taa "da, 'nun tɔɔn -e 'e -paandɔ 'sia. -Yv -wliɔ 'bɔ -a "cɛan "da, te yaa 'le -pɔɛ bɔa. "Yɛɛ vɛnan 'e 'si "da "bɛ, te e 'tɛ 'pa "da "kaga. ⁴⁰ Mɛin -srunɔn trɔ 'ba 'nan, 'o 'yɔ -wliɔ zɛ -a -pin -a -sru. 'Pian wa'a -kɔlɛ -a dɔ.»

⁴¹ ɛn Zozi "e 'nan: «-Naagɔnɔn, 'cee yi -tɛradɔ Bali da "ka "dɔ. 'Ka 'wɔ 'wliɔ "dra. Tɔ wɛa nɛn "nyian maan dra 'ka 'va? 'An "koe -nyaan 'ka man 'e "tun. 'I 'ta 'yie 'nɛn 'a 'gɔ!»

⁴² Zɔ 'nɛn 'bɔ "ɛ -pli Zozi man bɛ, ɛn -yɔ -wliɔ -a -tria "tra. Yaa cɛɛn "da. 'Pian Zozi 'e yra 'tɔn 'tɔ -yɔ -wliɔ "da, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'si 'nɛn 'gɔɛ -a -sru.» Zɔ Zozi -a beli bɛ, ɛn e 'nan -a "tɔ "lɛ 'nan: «'Yie 'nɛn nɛn 'gɔ.» ⁴³ Bali -le -dan 'lee -yee 'pleblɛ min pɛɛnɔn 'kan.

*Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandɔ -kanɔn 'va wɔ 'vɔ
"nyian*

(Mt 17.22-23; Mk 9.30-32)

'Wɔ nɛn Zozi -a dre bɛ, min pɛɛnɔn 'plo 'fɔ 'e 'fɔdɔ. -A -nan nɛn Zozi 'a 'vɔ 'e -srunɔn lɛ 'nan: ⁴⁴ «'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɔ 'gɔɛ -yrɛ 'kpa tɔglɔ! Minnun "ta -daa Blamin -pɔ -nɔnlɛ minnun lɛ -e 'o -tɛ.» ⁴⁵ -A -srunɔn 'ka 'wɔ zɛ -a -ci manlɛ dɔ. -A -ci a 'e yɔɔdɔ -wɔ, 'dɔ -e 'o vɛlɛ 'o -ci man dɔ. 'Pian -a -ci laabɔdɔ "klan o -tɛ.

-Tɛ cɔ Zozi -sruzan -dan a?

(Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)

⁴⁶ "Bɛ -sru -sa -tɔ -tria Zozi -srunɔn yei. -Sa zɛ -nyrɛn 'nan, -tɛ cɔ o yei Zozi -sruzan -dan a? ⁴⁷ Zozi 'a -kɔnnɛn 'yɔ -wɔ. -A -nan nɛn e 'nɛn "wɛnnɛn 'tɔ 'si, yaa -tɔ 'e "srɔn, ⁴⁸ ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Min nɛn e 'nɛn "wɛnnɛn 'gɔ -a 'kun tɔglɔ 'mɛn "wɛan bɛ, te 'an 'bɔ nɛn yaan 'kun tɔglɔ. ɛn min nɛn yaan 'kun tɔglɔ bɛ, te min nɛn yaan 'pa 'sia 'trɛda bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa

'kun tıglı. Maan ve 'cεε 'nan, 'an -sruzan nεn 'e 'fli drε 'nεn "wεnnεn 'a bε, -a san 'bε cı -dan.»

*Min -tv -yv -wlıdı 'pin minnun -sru
(Mk 9.38-40)*

⁴⁹ Εn Zan "e 'nan Zozi εε 'nan: «Bali -le 'wı "paazan, kv min -tv 'yı, te e -yv -wlıdı -pian "minnun -sru 'i 'tɔ da. Εn kva 'vı -yrε 'nan, te 'e drε dı, kɔɔ ya'a 'ta 'wɔla 'i -sru "le 'kve 'wı 'zɔ dı.»

⁵⁰ Εn Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «Te 'ka 'wı zıε -a drε dı! Kɔɔ min nεn, -a pei 'ka 'e 'padı 'ka man dıε, te e ya 'ka 'va.»

Zozi Zeruzalem si 'sia

⁵¹ Tv nεn Bali Zozi "sia 'trε 'gve -a da -e 'e 'kv -a laji bε, e 'bɔ 'kogo. -A -nan nεn Zozi 'nyinnan 'e 'fli da, εn e Zeruzalem si 'sia. ⁵² E minnun 'pa 'sia 'e 'le. Minnun zıε o -kv, εn o 'bɔla Samari 'nɔn fla. O nyinnan "nan -wεεdı 'sia Zozi εε 'fla zıε -a da. ⁵³ 'Pian Samari 'nɔn 'ka 'wıε "man "fo "dı, kɔɔ Zeruzalem nεn e "ta -ko.

⁵⁴ Zı Zozi -sruncɔn Zaji 'lee Zan 'wı zıε -a 'man bε, εn waa 'vı Zozi εε 'nan: «Minsan, i ya "vale 'kv 'te 'si laji -e 'e o -nan -nyan?» ⁵⁵ Zozi 'e man lila o da, εn e 'wı 'pla -wıε 'kagla. [Yaa 'vı -wıε 'nan: «Min nεn ka drε -yee 'nεnnun -a bε -a -cin 'san 'ka 'ji 'va?» ⁵⁶ Kɔɔ 'an 'bɔ Blamin -pı ma'an 'talε 'trεda 'nan -e 'an minnun -tεε "dı. 'Pian an -ta 'nan -e 'an minnun 'si 'wı 'ji.»] -A -nan nεn o 'fla pee da si 'sia.

*Zozi -sru 'ta wɔdı
(Mt 8.19-22)*

⁵⁷ Zı o ya -kɔnan -sia bε, εn min -tv "e 'nan Zozi εε 'nan: «Fεnan pεεnɔn nεn i -ko bε, kvε 'ko 'yia.»

58 Εἰ Ζοζὶ "ε 'nan -yrε 'nan: «-Canjannennun nyin-nan a, εἰ "lomannun "kəε "a, 'pian Blamin-pi "le "fε -tu -nan "ka -e 'e 'wulo 'pla 'nan dι.»

59 Εἰ Ζοζὶ 'a 'vι min -tu λε 'nan: «'I -səɔnla 'an -sru!»

Min zιε e 'nan Ζοζὶ λε 'nan: «Minsan, 'i 'si -nəɔn 'mεn, -e 'an 'kυ 'an "ti "wυ 'vaadrə.»

60 Ζοζὶ "ε 'nan -yrε 'nan: «Minnun nεn Bali "le 'va o ci 'o 'kadι bε, 'i o 'tuι 'o 'wee min wυ. 'Pian 'i 'bə 'i 'kυ -a vι minnun λε 'nan Bali -le mingənnεn -blιdι 'bə.»

61 Εἰ min pee -a 'vι 'nan: «Minsan, an -taa -səɔnlea 'i -sru, 'pian an ya "vale 'i 'si -nəɔn 'mεn -e 'an 'kυ -si tru 'ba 'an 'mangulinun bə.»

62 Εἰ Ζοζὶ "ε 'nan -yrε 'nan: «-Te min -si -tu 'sia, te -a "trəɔn "a 'e koda bε, -a san zιε ya'a dra Bali -le mingənnεn tɾɛdavε -a "fo "dι.»

10

Zozi 'e -srunən pee 'pa 'sia 'flivli

(Mt 9.37-38; 10.5-16)

1 "Bε -sru εἰ Minsan min -fuba 'səravli 'wλε "fli 'si "va, εἰ e o 'pa 'sia "flivli 'e 'le. Yaa 'vι -wλε 'nan 'o 'kυ 'fla 'lee fεnan pεεnəɔn nεn 'e "ta -ko bε -a -nan. 2 Εἰ Ζοζὶ "ε 'nan -wλε 'nan: «'Saa 'bε tran "kaga "bε, 'pian -a -tεnəɔn a "wεnnəɔn. -Yee "wεan 'ka Minsan nεn fei zιε e ci -yee vε -a bε -a tru 'ba, 'nan 'e -a -tεnəɔn 'pa 'sia -e 'o -yee 'saa bε -a -tε. 3 'Ka -si 'sia! 'Pian 'ka dɾε "yi, kəɔ an "ta 'ka "paa 'sia "le 'bla 'nennun nεn o "ta -ko plə winun yei "bε -wee 'wι 'zυ. 4 Te 'ka "lala 'lee 'pada 'lee -manwua 'sia dι, εἰ te 'ka 'məɔn -sia min minnun 'tə bυdι -a dι.

5 -Te ka wla 'kəɔn 'tu -ji bε, 'ka -a -ji 'nəɔn 'tə bυ 'nan, Bali 'e 'fυdι -trəɔ -nəɔn -wλε! 6 Εἰ -te min -tu a 'kəɔn zιε -a -ji, te e ya -fυdι -trəɔ -wεεnan bε, 'cee -fεa -fυdι -trəɔ

-nɔan -yrɛ. 'Pian -te 'bɛ "ka "dɪɛ, 'cee -fɛa "nɛn "fo 'e "tun. ⁷ 'Kɔn nɛn -a 'lɛ "nɛn 'nɔn 'ka 'pɛ 'kun bɛ, -a -nan nɛn 'ka 'fʊ. ɛn fɛ oo fɛ nɛn waa -nɔn 'cɛɛ -ji -blɪvɛ -a 'lee mlinvɛ -a bɛ, 'ka -blɪ ɛn 'ka mlin. Kɔɔ min nɛn e ya 'nyranman -tʊ 'panan bɛ, -a -nɔan da nɛn -e -a -pan 'e 'kɔn. 'Pian te 'ka 'ciɪ 'kɔn 'lɛ "nɛn -tɔɔladɪ -a "da "dɪ.

⁸ 'Fla nɛn ka 'bɔla "da, ɛn o 'ka 'kun tɪgɪ bɛ, fɛ nɛn o -taa 'cɛɛ bɛ, 'ka -blɪ. ⁹ 'Ka -cɛ 'si minnun man 'fla zɪɛ -a da, ɛn 'ka vɪ -wɪɛ 'nan, Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia 'ka 'va. ¹⁰ 'Pian -te ka wɪa 'fla 'tʊ da, ɛn 'fla zɪɛ -a danɔn 'ka 'o yɪɛ 'tɔɔlɛ 'ka yra dɪɛ, 'ka 'kʊ -wee -guada, -e 'ka vɪ 'nan: ¹¹ <'Ka -tɔ 'nan, Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo. 'Pian ka'a 'wɪɛ "man "dɪ. -Yee "wɛan 'ka fla fuɔn nɛn e -fʊ 'kʊ 'cɛɪn -man bɛ, kʊa -tɔala 'ka da. -A -kɔɔndɪ nɛn 'nan 'kʊ 'pɛ 'si 'cee 'wɪ 'ji.> ¹² Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, yɪ nɛn Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ, 'fla zɪɛ -a da 'nɔn 'le yra yɪdɪ 'plɛblɛ "mlian Sodɔm 'nɔn 'le vɛ da.»

*'Flanun nɛn -a da 'nɔn 'ka yi -tɛɛa Zozi da dɪɛ, Zozi 'wɪ 'pla -wɪɛ
(Mt 11.20-23)*

¹³ ɛn Zozi -a -tɔ "nɛn -a vɪdɪ -a 'nan: «Koraze 'nɔn, 'wɪ -taa "bɔɔlɛ 'ka man! Bɛzaida 'nɔn, 'wɪ -taa "bɔɔlɛ 'ka man! Kɔɔ, "te 'lɛbo "fɔ wɪnɪn nɛn o drɛ 'ka yɪɛ man 'gʊvɛ, 'nan o drɛ 'fla nɛn waa laabo Tir 'lee Sidɔn bɛ -a da bɛ, "te -a da 'nɔn 'si 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "man -a -nan 'mɔn. ɛn "te o 'tɛ 'yɪɛ 'wɪ 'o da -a -nan 'mɔn, ɛn "te o -cɛ bʊ sɔ cɛɛn 'o man -a -nan 'mɔn. ¹⁴ -Yee "wɛan nɛn maan ve 'cɛɛ 'nan, yɪ nɛn Bali minnun -le tin "baa bɛ, 'cee yra yɪdɪ 'plɛblɛ "mlian Tir 'lee Sidɔn 'nɔn 'le vɛ da. ¹⁵ ɛn kaa nɛn ka cɪ Kapanamo

'nən 'a bε, e ya 'ka 'ji 'nan ka -ko Bali va laji? -Cεje, 'pian Bali 'ka -səɔnmlan -kanən 'va.

16 Min nən e 'ka wei 'man "yi "bε, te 'an 'bə nən yaan wei 'man "yi. En min nən ya'a 'e yiε 'təle 'ka yra dɪε, te 'an yra nən -a san 'ka 'e yiε 'təle dɪ. En "nyian bε, min nən ya'a 'e yiε 'təle 'an yra dɪε, te -a san 'ka 'e yiε 'təle min nən yaan 'pa 'sia 'trɛda bε -a yra dɪ.»

Min -fuba 'səravli 'wlε "fli "bε o 'li 'o da

17 Min -fuba 'səravli 'wlε "fli "nən Zozi o 'pa 'sia bε o 'li 'o da ci "nrandɪ -a. En waa 'vɪ Zozi lε 'nan: «'Kv 'san, 'kvε cɪ -yv -wɪdɪnun da. 'Wɪ nən kvə 'vɪ -wlε 'i 'tə da 'nan 'o drε bε, waa dra.»

18 En Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «Maan -təa zɪ. An Satan yi 'sinan laji, te e "ta -səɔnman "le laa -paan 'zv. 19 'An 'bə mɛɛn -kəladɪ -nən 'cɛɛ, 'nan -e 'ka 'ta wɪla -sanjre 'lee -mlɛn 'lee Bali 'nanmanzan 'le 'plɛblɛ pɛɛnən da. 'Wɪ 'tɪ 'ka 'dra 'cɛɛ "fo "dɪ. 20 En te 'ka 'ci 'e "nran 'nan, cɛɛ cɪ -yv -wɪdɪnun da dɪ! 'Pian 'ka 'ci 'e "nran 'nan, 'ka 'tə a 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali va!»

Zozi 'e "tɪ 'tə 'bə (Mt 11.25-27)

21 Tɪ zɪε -a wɪlu bε, Bali lei 'saun ci "nrandɪ -nən Zozi lε. -A -nan nən Zozi "e 'nan: «'An "tɪ, yiε cɪ labli 'san -a, ɛn yiε cɪ 'trɛ 'san -a. Meɪn 'tə "yi "ve 'nan 'wɪnun nən yia yəə minnun nən 'o 'fli "siala 'wɪ 'tənən -a bε o man bε, yia ta 'bəla minnun nən 'o 'fli drɛ nannannun -a bε -wlε. 'Wɪ 'kpa nən, kəə 'wɪ nən e cɪ 'i 'ci 'sə 'a bε, -a 'bə nən yia drɛ.

22 Fɛ pɛɛnən 'pɛba a 'e wɒdɪ 'an 'lə, 'an "tɪ yiε drɛ zɪ. 'An "tɪ 'saza 'bε 'an 'bə nən an cɪ -a -pɪ -a bε 'an -təa. En 'an 'bə nən an cɪ -a -pɪ -a bε, 'an 'saza 'bε 'an "tɪ -təa. En "nyian 'an 'bə nən an cɪ -a -pɪ -a bε, min nən

an ya "va 'nan 'an ta bɔala -yrɛ "bɛ, -a san 'bɛ 'an "tɪ -tɔa.»

²³ Zozi 'e 'man lila 'e -srɛnɔn 'saza da, ɛn yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «Bali -le -fɛa a kaa nɛn ka 'wɪ zɪɛ -a -nan ye bɛ 'ka man. ²⁴ Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'lewei vɪnɔn "kaga 'lee mingɔnnɛnnun -a man wɛɛ 'nan, 'wɪ nɛn kaa -nan ye bɛ, "o "ye, 'pian wa'a yɪɛ dɪ. ɛn 'nan 'wɪ nɛn kaa maan "bɛ, "o maan, 'pian wa'a manɛ dɪ.»

*Zozi-kɔnnɛn "fɔ "yi "drɛzan -tv man
(Mt 22.34-40; Mk 12.28-31)*

²⁵ 'Fluba 'ci vɪzan -tv wɪuan 'nan -e 'e Zozi wei 'kun. ɛn yaa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, maan dra 'kɔ -e 'an 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪ?»

²⁶ Zozi "e -yrɛ 'nan: «Bali -le -pei 'fluba 'ji bɛ, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'kɔ? -Mɛ "wɪ nɛn yia 'man 'ji?»

²⁷ ɛn e 'nan:
«'I Minsan Bali yɪ "yi
'i 'bli pɛɛnɔn 'a!
'I yɪ "yi 'yie 'wɪ dɛdɪ pɛɛnɔn 'a!
'I yɪ "yi 'yie 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'a!
'I yɪ "yi 'i 'ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'a!
ɛn "nyian 'i bɔɛzan -tv yɪ "yi
"le 'yie 'wɪ 'zv.»

²⁸ Zozi "e -yrɛ 'nan: «Yia 'vɪ 'kpa. 'I drɛ zɪ -e 'i 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪ.»

²⁹ 'Fluba 'ci vɪzan zɪɛ e ya 'yee tin 'nɔnnɔn -wɛɛnan, -yee "wɛan yaa laabɔ "nyian Zozi 'lɔ 'nan: «-Tɪɛ cɪ 'an bɔɛzan -tv -a?»

³⁰ ɛn Zozi 'wɪ zɪɛ -a -sru 'vɪ -kɔnnɛn "fɔdɪ -a. E 'nan -yrɛ 'nan: «Min -tv 'si Zeruzalɛm, e "ta -ko Zeriko. Zɪ e 'bɔ -si yei "bɛ, ɛn crinnɔn 'bɔ "man, o 'wɔ "da, ɛn o -yee fɛnɔn pɛɛnɔn koo -yrɔ. Waa -sɔn -trilii -a -kadɪ

-fɔla tʊ, ɛn o 'si -a -sru. ³¹ "Bɛ -sru ɛn Bali -panzan -tʊ -si -tʊwli zɪɛ -a 'sia. Min nɛn crinnɔn -a -sɔn bɛ, yaa 'yɪ, ɛn e paala "man -kɔɔbli, e -kʊ. ³² "Bɛ -sru ɛn min -tʊ nɛn e 'nyranman "paa Bali -pan 'kuin bɛ e -si -tʊwli zɪɛ -a 'sia "nyian. Min zɪɛ Levi min nɛn. 'Wɪ -tʊwli "nɛn Bali -panzan -a drɛ bɛ, -nyrɛn yaa drɛ. Min nɛn crinnɔn -a -sɔn bɛ, yaa 'yɪ, ɛn e paala "man "kɔɔbli, e -kʊ. ³³ ɛn "nyian bɛ Samari min -tʊ "ta -ko 'ta wɔnan. E -si -tʊwli zɪɛ -a 'sia. E 'bɔ min zɪɛ -a man. Zi yaa 'yɪ bɛ, ɛn -a nyrinda -sɛn "da. ³⁴ E pli "man, ɛn yaa mlɔnnun yra bʊʊ 'nyrɔn 'lee -wɛn -a, ɛn yaa ta yri. Zi e cɛɛn "man "bɛ, ɛn yaa 'si 'yee -sʊ da, tɔɔn ɛn e -kʊ -a -pɛnnɔn nyin -ji 'kuin, ɛn 'e yɪɛ 'tɔ "va.

³⁵ -A ta tʊ cɛɛn, e 'lein 'wɛ 'si "fli, yaa -nɔn -pɛnnɔn nyin -ji 'kɔn san lɛ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: <'I yra 'si, 'i yɪɛ 'tɔ min 'gʊɛ -a va 'mɛn! "Lala nɛn i "ta -a srɛman -a -wulo -wlu bɛ, -te an -ta bɛ -e 'an bɔla 'yɪɛ.> »

³⁶ ɛn Zozi -a laabʊ 'fluba 'ci vɪzan zɪɛ -yrɔ 'nan: «"Yɪɛ 'ji, min yaaga zɪɛ o yei "bɛ, -tɪɛ drɛ min nɛn crinnɔn -a -sɔn bɛ, -a bɔɛzan -tʊ -a? 'I vɪ 'mɛn!»

³⁷ ɛn 'fluba 'ci vɪzan "e 'nan: «Min nɛn yaa nyrinda 'si bɛ, -a san nɛn.»

ɛn Zozi -a 'le 'sran -yrɛ 'nan: «'I 'kʊ! 'I 'bɔ "i "drɛ "nyian zɪɛ!»

Zozi 'kʊ Mat 'lee Mari -va

³⁸ Zozi 'lee 'e -srɔnɔn a -kʊnan -sia, ɛn o 'bɔla 'fla 'tʊ da. Lɔmɔn -tʊ a 'fla zɪɛ -a da, waa laabo Mat. E "yi drɛ Zozi lɛ 'e 'bɔ 'le "kɔnnɛn. ³⁹ -A "blu -tʊ a, wɛɛ laabo Mari. Mari zɪɛ e -nyran Minsan cɛin -man, ɛn yaa wei mandɪ 'sia. ⁴⁰ Tʊ zɪɛ -a wlu, te Mat "le yra 'kla "tra "dɪ, fɛnɔn -tɔɛndɪ 'lee 'wɪ "kaga "drɛdɪ -le "wɛan. Tɔɔn e -ta, ɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Minsan,

'an "blu 'an "tʊe 'an 'tʊwli fɛnʊn drɛnan. 'Wɪ zɪɛ yi'a siala 'wɪ 'a dʊʊ? 'I vɪ -yrɛ 'nan 'e 'pa 'an 'va!»

⁴¹ ɛn Minsan 'e 'nan -yrɛ 'nan: «Mat, 'i 'ci "nrɔnman 'wɪ "kaga "da, ɛn 'i yra 'kla "tra "dɪ.

⁴² 'Pian maan ve 'yɪɛ 'nan, 'wɪ nɛn e ci tɪgɪ bɛ e ya -tʊwli "cɛ. -A 'bɔ nɛn 'i "blu Mari -a -si 'sia 'gʊ, ɛn min 'ka -a sia -yrɔ "fo "dɪ.»

11

Bali trʊ 'badɪ (Mt 6.9-13)

¹ Yi -tʊ da bɛ, Zozi Bali trʊ 'badɪ 'sia fɛ -tʊ -nan. Zɪ e cɛɛn "man "bɛ, ɛn -a -srʊzan 'tʊ "e -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i Bali trʊ 'badɪ "paa 'kʊ 'ji "le zɪ Zan -a paa 'e -srʊnɔn 'ji bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.»

² ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srʊnɔn lɛ 'nan: «"Cɛɛ vɪ 'nan ka Bali trʊ 'ba bɛ, 'ka vɪ 'nan:

'Kʊ "tɪ Bali,

'i drɛ -e minnʊn 'o 'i 'tɔ drɛ -dan!

'Yɪɛ mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e 'ta!

³ Yi -tʊdʊ pɛɛnɔn da bɛ,

'i 'kʊ 'blɪfɛ nɛn kʊ ci "va "bɛ -a -nɔn 'kʊɛ.

⁴ 'Wɪnʊn nɛn kʊa dra 'yɪɛ -wɪdɪ "bɛ, 'i 'cɛ 'kʊɛ!

Kɔɔ min 'wɪ dra 'kʊɛ -wɪdɪ "bɛ, kʊa "cɛa -yrɛ.

Te 'i 'kʊ 'tʊɪ -e Satan 'e 'kʊ 'man yɪ dɪ!»

⁵ "Bɛ -srʊ ɛn Zozi -kɔnnɛn "tʊ -fɔ -wɪɛ. E 'nan: «Min -tʊ a 'ka yei, ɛn -a bee -tʊ -a. Bada -tɔ, ɛn e -kʊ 'e bee zɪɛ -a -va. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: <'An bee, 'i yra 'si, 'i "mɛn 'kpɔʊn yaaga 'fɛ! ⁶ Min -tʊ "sia 'ta wɔnan, e 'bɔla 'an 'va. ɛn fɛ -tʊ 'ka 'an 'lɔ -e 'an -nɔn -yrɛ "dɪ.»

⁷ Tɔɔn -a bee zɪɛ, -e 'e vɪ -yrɛ 'nan: <'Yian 'tʊɪ flɪ! 'An 'kɔn 'fɔ -ji 'va. 'Kʊ 'vale 'mɛn 'nɛnnʊn -a kʊ ya yi -tɛnan. Ma'an 'wuanla -e 'an 'kpɔʊn -nɔn 'yɪɛ dɪ.»

8-Te min zɪe e 'ka 'vale 'e wuanla 'e bee -le "wɛan dɪe, maan ve 'cɛɛ 'nan, e wuanla 'nan 'e bee a 'e man dɾɛnan -wluwlu -le "wɛan.

9-Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan: 'Ka fɛ trɒ 'ba, waa -nɔan 'cɛɛ! 'Ka fɛ -wɛɛ, kaa ye! 'Ka 'kɔn 'tɛ, waa 'lɛ "so 'cɛɛ! 10 Kɔɔ min nɛn e fɛ trɒ "baa bɛ, waa -nɔan -yrɛ. ɛn min nɛn e fɛ -wɛɛman bɛ, yaa ye. ɛn min nɛn e 'kɔn -tɛa "bɛ, waa 'lɛ "so -yrɛ.

11 Min "tɪ "tɒ 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nɛn pɔ trɒ 'ba -yrɔ "bɛ -e 'e -mlɛn -nɔn -yrɛ -a "pa 'ji dɪ. 12 ɛn "nyian bɛ, min "tɪ "tɒ 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nɛn mannyrɛn trɒ 'ba -yrɔ "bɛ -e 'e -sanjre -nɔn -yrɛ -a "pa 'ji dɪ. 13 Ka ya min -wɪdɪ "a, 'pian ka fɛ "yi -tɔa -e 'ka -nɔn 'cee 'nɛnnun lɛ. 'Ka "tɪ "nɛn laji bɛ, -a ci "yi "mlian 'ka da, -yee "wɛan 'ka -tɔ 'nan, e lei 'saun -nɔan minnun nɛn waa laabo -yrɔ "bɛ -wɪɛ.»

Zozi 'le 'plɛblɛ 'sia nyin?

(Mt 12.22-30; Mk 3.22-27)

14 Yi -tɒ da bɛ, ɛn Zozi bobo -tɒ beli. -Yɒ nɛn e min zɪe -a drɛ bobo -a bɛ, Zozi -a -pin -a -sru. Zɪ -yɒ zɪe e 'si bobo -sru "bɛ, ɛn min 'bɔ 'wɪdɪ 'sia. Tɔɔn minnun pɛɛnɔn nɛn -nan bɛ, 'wɪ o 'plo 'fɔ.

15 'Pian min -mienun "o 'vɪ 'nan: «-Yɒnɔn tazan nɛn waa laabo Belzebul bɛ, -yɛɛ 'plɛblɛ 'nɔn Zozi lɛ, ɛn e -yɒ -wɪdɪnɔn -pian "minnun -sru.» 16 ɛn "nyian bɛ min -mienun -a laabo Zozi 'lɔ 'nan, 'e 'lɛbo 'fɔ wɪ -tɒ drɛ, -e 'o 'tɔ 'nan e "sia laji.

17 Zɪ 'wɪ nɛn -a -cin cɪ o ji bɛ, Zozi 'a -kɔnnɛn 'yɪ bɛ, ɛn e 'nan -wɪɛ 'nan: «-Te 'lɛglɔn 'tɒ -ji minnun cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tannan 'o cin man bɛ, 'lɛglɔn zɪe e -wia. 'Kɔnnun -wiiman 'o cin da. 18 -A -tɒwɪ "nɛn "nyian Satan 'lee -yee -yɒnɔn -le vɛ -a. "Te -wɛɛ cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tannan 'o cin yei

"bε, "te -yee mingənnən trε -wi -a -nan 'mən. -Yee "wεan -te 'ka ve 'an man 'nan Belzebul 'bε 'plεblε -nəan 'mən, εn 'an -yυ -wliɔnun -pian "minnun -sru "bε, 'cee tin 'ka 'nənnən dɪ. ¹⁹ En -te 'wɪ nən ka 'vɪ zɪε e ya 'wɪ 'kpa 'a bε, 'lɔɔ 'cee minnun bε, -tɪ -le 'plεblε 'a nən "o "yυ -wliɔnun -pian? 'Ka 'bɔ 'le minnun 'bε -kəɔnman 'nan 'cee tin 'ka 'nənnən dɪ. ²⁰ 'Ka -tɔ 'nan, Bali -le 'plεblε 'a nən an -yυ -wliɔnun -pian "minnun -sru. En 'wɪ zɪε -a drɛdɪ 'bε -kəɔnman 'nan, Bali -le mingənnən -blɪdɪ 'bɔ 'ka 'va.

²¹ Min 'plεblε nən -kuli -tan fənun cɪ -yrɔ, εn -a yɪε a 'yee 'kən 'va bε, -a yɪfənun pɛɛnən 'man yra flu. ²² 'Pian min nən -a 'plεblε -cia "da "bε, -te e -ta, εn yaa klɪ bε, e -yee -kuli -tan fənun nən e yɪ -tera "da "bε -a "kooman -yrɔ -e 'e -a yɪfənun -pli.

²³ -A -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, min nən e 'ka 'an 'va dɪε, te -a pei a 'e 'padɪ 'an man. En min nən ya'a 'paa 'an 'va -e 'kɔ fε tre 'e cin man dɪε, yaa fuimlan "man.»

*Zozi -yυ -wliɔdɪ "liɔdɪ 'e da 'wɪ 'vɪ
(Mt 12.43-45)*

²⁴ «-Te -yυ -wliɔdɪ 'si min -sru "bε, e -cia "wɔdɪ -a fənən -kadunun -nan. E -cia "fənən -wɛɛdɪ -a 'nan -e 'e -nyran -nan. 'Pian -te ya'a yɪε dɪε, -e 'e vɪ 'nan: «An lia 'an da 'mən 'kən nən an cɪ "nən "ji bε, -a -ji.» ²⁵ -Te e -ta, te -a -nan a 'e "koodɪ, te -a -nan fε pɛɛnən yra "cɛjε, ²⁶ tɔɔn -e 'e 'kɔ 'e -sru, -e 'e -yυ -wliɔdɪ 'sɔravli "nən o -wliɔdɪ "mlian "da "bε o 'pa 'e 'va, -e 'o 'ta -nyran 'kən zɪε -a -ji. "Yεε 'le 'sran bε, min zɪε -yee -kəɔndɪ -wliɔdɪ "mlian -a tɛdɛ vε da.»

²⁷ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪnun zɪε -a vɪdɪ man bε, tɔɔn εn lɪmən -tɔ wei wɪ minnun yei. Yaa 'vɪ 'nan: «Bali -fɛa 'vɪ lɪmən nən yei 'ya εn e 'nyɔn 'nən 'yɪε bε -a man.»

28 'Pian Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «Min nen e Bali wei maan te e 'ta wɔla "da "bε, -a san man nen Bali -le -fεa ci.»

*Zozi 'ka 'wɪε "man -e 'e 'lεbo "fɔ wɪ drε dɪ
(Mt 12.38-42)*

29 Zɪ minnun a trenan "kaga "bε, tɔɔn Zozi "e 'nan: «-Naagɔnɔn, ka ya min -wɪdɪnun -a. Ka ya "va 'nan, 'an 'wɪ 'tɔ drε -e 'e -kɔɔn 'nan 'an "sia Bali va. 'Pian maan ve 'cεε 'nan, Bali 'ka "nyian 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vε pee dra 'ka 'va 'gɔ dɪ, -te ya'a 'silεa 'wɪ nen Bali 'lewei vɪzan Zonazi -a drε bε -a dɪε.
30 Kɔɔ Blamin -pɪ -taa "drεε 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vε -a -naagɔnɔn ε, "le zɪ Zonazi -a drε 'li Ninivi 'nɔn ε bε -yee 'wɪ 'zɔ.

31 En lɪmɔn -tɔ nen 'li e ya mingɔnnɔn -a 'trɛda "tre 'zia bε, yi nen Bali minnun -le tin "baa bε, -yεε 'wɪ -tɔa -naagɔnɔn man. Kɔɔ e 'si 'trɛda fɛnan -kɔɔbli 'nan, 'nan -e 'e Salomɔn -le 'wɪ 'tɔdɪ yɪ. Maan ve 'cεε 'nan, min nen -a -dan "mlian Salomɔn da bε, e ya 'gɔ. 32 En "nyian bε, yi nen Bali minnun -le tin "baa bε, Ninivi 'nɔn 'wɪ -tɔa -naagɔnɔn man. Kɔɔ zɪ Zonazi Bali -le 'wɪ 'vɪ -wɪε "bε, o 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, εn o -sɔɔnla Bali -sru. Maan ve 'cεε 'nan, min nen -a -dan "mlian Zonazi da bε, e ya 'gɔ.»

*Min nen e Zozi -tɔa "bε e ya 'tε 'san da
(Mt 5.15; 6.22-23; Mk 4.21)*

33 En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min 'ka -kannɛn 'fɔa "nen -e 'e yɔɔ dɪ, -te 'bε "cεε dɪ, -e 'e wɔ -pɔ wɪu dɪ. 'Pian yaa -tɔala fɛnan 'wein da, -e minnun "ε -wɪa 'kuin bε, te waa -san ye.

34 Min yiε 'bε -maan min fɛnan ye. -Te 'i yiε a "ji 'kpa bε, 'tε 'san -sɛan 'i da, yia -tɔa. 'Pian -te 'i yiε 'ka fɛnan ye dɪε, 'tε 'san -sɛan 'i da, yi'a tɔa dɪ. I ya

tu pɛɛnɔn man klun va. ³⁵ -Yee "wɛan 'ka drɛ "yi, te fɛ -tɔ 'e 'si -tɔ 'tɛ 'san -lɔ, -e 'ka 'fɔ klun va di. ³⁶ Kɔɔ -te 'tɛ 'san a 'e -sɛndɪ 'i fɛ pɛɛnɔn 'nan, ɛn 'i fɛ -tɔ -nan 'ka 'fɔlɛ klun va diɛ, 'i man -kɔan 'wein "fo "le zɪ -kannɛn 'i 'man dra 'wein bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ.»

*Zozi 'wɪ 'pla Farizɛn 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn lɛ
(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)*

³⁷ Zozi 'fɔ 'wɪ tin 'banan, ɛn Farizɛn min -tɔ -ta -a trɔ 'balɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan, 'e 'kɔ fɛnɔn -blɪ 'yee "kɔnnɛn. Zozi wɪ "man. Zɪ e -kɔ, e wla -yee 'kuin bɛ, 'nun tɔɔn ɛn e -nyran fɛnɔn -sru. ³⁸ Wɪ zɪɛ e Farizɛn min 'plo 'fɔ. Kɔɔ Zozi 'ka 'e 'pɛ -man "foelɛ "le zɪ 'o tranun -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ di.

³⁹ -A -nan nɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Ka Farizɛn 'nɔn bɛ, ka 'kulɛnɛn 'lee -pɔ man bei "foeman fɛnyian. 'Pian 'ka 'pɔn -ji a 'e fadɪ crin -pɔan 'lee nyannɛn -pɔan "a. ⁴⁰ Ka ya -blɔ -a! Bali nɛn e fɛ man bei drɛ bɛ, -yɛɛ fɛ -ji drɛ. ⁴¹ -Yee "wɛan fɛ nɛn e cɪ 'cee 'kulɛnɛn 'lee 'cee -pɔ -ji bɛ, -nyrɛn 'ka -nɔn 'yalɛ -tɛnɔn lɛ, -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'lɛ.

⁴² Farizɛn 'nɔn, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ sinwɛnɔn nɛn waa laabo manti 'lee ru bɛ, 'lee 'cee sinwɛlɛ pɛɛnɔn bɛ, kaa -fuzan -nɔan Bali lɛ. 'Pian ka'a Bali ye "yi "di, ɛn ka'a va wɪ dra "yi "di. Te 'wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ "le blamin 'e drɛ 'vaa -e 'e fɛ -fuzan -nɔn Bali lɛ.

⁴³ Farizɛn 'nɔn, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ -te ka ya cin yɪ 'kuin bɛ, ka -nyran "nan 'kpagba 'sidɪ ye "yi. ɛn -te ka ya -guada bɛ, ka ya "vale min yɪɛ 'e 'nan 'ka man -e 'e 'ka 'tɔ bɔ.

⁴⁴ 'Wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ ka ya "le min -yrɛ nɛn -a ta a 'e 'sandɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -Te min 'tran "da bɛ, -e fɛ nɛn "ji "bɛ 'e min "tri "tɔ Bali 'lɛ.»

45 Z₁ Zozi 'w₁ z_{1ε} -a 'v₁ b_ε, -a -nan n_{εn} 'fluba 'ci v₁zan -t_v -a 's_i "da. Yaa 'v₁ Zozi _ε 'nan: «Bali -le 'w₁ "paazan, -te yia v₁ z_{1ε}, te i ya "nyian "k_vε "sr_{εn} w_{εn}an.»

46 _{εn} Zozi "e 'nan -y_{rε} 'nan: «'Fluba 'ci v₁n_{εn}, 'w₁ -taa "b_εle "nyian "ce_e "man! K_ε 'w₁ 'pl_εble n_{εn} kaa ve minn_{εn} _ε 'nan 'o dr_ε, te ka'a 'paa o va -a dr_εnan d_i.

47 'W₁ -taa "b_εle 'ka man! K_ε Bali 'lewei v₁n_{εn} n_{εn} 'ka tranun o t_{εε} b_ε, ka 'k_{εn} dr_ε o -y_{rε} da. 48 'W₁ n_{εn} 'ka tranun -a dr_ε b_ε, e ya 'ka 'j_i 'w₁ "y_i "a, -y_{eε} "w_εan n_{εn} ka 'k_{εn} dr_ε Bali 'lewei v₁n_{εn} z_{1ε} o -y_{rε} da. 49 Bali n_{εn} 'w₁ 't_εd_i p_{εε}n_{εn} a -y_rε "b_ε, e 'w₁ z_{1ε} -a 'v₁ 'e 'c_{εn}. Yaa 'v₁ 'nan: «An -taa 'an 'lewei v₁n_{εn} 'lee 'm_{εn} 'pasian_{εn} 'a -w_{lε}, 'pian o o -mie -t_εa, _{εn} o 't_ε "paa o -mie da.» 50 -Y_{eε} "w_εan Bali 'lewei v₁n_{εn} n_{εn} minn_{εn} o t_{εε} 'tr_εda pou sianan "b_ε, -naag_{εn} da n_{εn} Bali -a nyran -s_εan. 51 E 'sia Abel da -trilii, _{εn} e 'b_ε Zakari n_{εn} waa -t_ε Bali -pan 'k_{εn} 'lee Bali -pan "dave yei "b_ε -a da. Maan ve 'c_{εε} 'nan, -naag_{εn} da n_{εn} Bali -a nyran -s_εan.

52 'Fluba 'ci v₁n_{εn}, 'w₁ -taa "b_εle 'ka man! K_ε -si n_{εn} minn_{εn} -a "siala -e 'o 'k_v Bali va b_ε kaa 'l_ε 'w_ε. 'Ka 'b_ε 'ka -si 'b_ε z_{1ε} -a da d_i, _{εn} "nyian b_ε minn_{εn} n_{εn} o ya "vale 'nan 'o 's_i z_{1ε} -a "siala b_ε, ka -si -t_ε -w_l!»

53 Z₁ Zozi c_{εεn} 'w₁ z_{1ε} -a v₁d_i man b_ε, _{εn} e 'b_εla Fariz_{εn} min z_{1ε} -y_{eε} 'kuin. 'W₁ p_{εε}n_{εn} n_{εn} Zozi 'a 'v₁ b_ε, e 'b_li 'f_ε 'fluba 'ci v₁n_{εn} 'lee Fariz_{εn} 'n_{εn} 'j_i "fo. -Y_{eε} "w_εan -e 'e 'sia t_v z_{1ε} -a man b_ε, o 'w₁ laab_v 's_{iεn} -y_rε "kaga. 54 Waa dra z_{1ε} 'nan -e 'o wei 'kun -e 'o 'k_εla 'w₁ 't_εd_i -a man.

12

'Ka wei 'e 'kən 'tɔwli!
(Mt 10.26-27)

¹ En minnun tredı 'sia "nyian Zozi man "kaga 'kpa 'nan -e 'o wei man. O ya "kaga "bɔɔ "le "wεan o "taanmlan 'o cin cεinla da. 'Pian Zozi 'wɪ tin 'badı 'sia 'e tεdε 'e -srɔnɔn lε. Yaa 'vɪ -wɫε 'nan: «'Ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va Farizen 'nɔn 'le 'mannyan 'le "wεan. O wei a "flivli, -yεε cɪ "le 'mannyan 'le 'wɪ 'zɔ. Te 'wɪ zɪε 'e 'ka 'sa -e 'ka 'wɪ drε "le -wee 'wɪ 'zɔ dɪ.

² Maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, fε -tɔ 'ka 'fo 'e yɔɔdɪ -trilii, -e 'e vɪlε 'e bɔla 'ji dɪ. En 'wɪ yɔɔdɪ -tɔ "ka -e 'o vɪlε o man fεnan 'wein da dɪ. ³ -Yee "wεan 'wɪ pεεnɔn nɛn kaa ve klun va bε, o -taa -a manlε yidεa. En 'wɪ nɛn kaa ve 'sure -ji min lε 'kən "bɔ 'ji bε, o -taa -a trɔan -tɔlε min yei.»

Te 'ka "klan min lɔ dɪ!
(Mt 10.28-33; 12.32)

⁴ «'An beenun, maan ve 'cεε 'nan, te 'ka "klan minnun nɛn o min po -tεa, te wa'a 'kɔlamann "nyian fε pee drɛdɪ -a dɪε, -wɫɔ "dɪ. ⁵ Min nɛn 'kɔ 'ka "klan -yrɔ "bε, maan -kɔɔnman 'cεε. 'Ka "klan Bali lɔ, kɔɔ e -kɔlamann e min -tεa, εn e -kɔlamann e -ko min -a yra yɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε -a -nan. ⁶ -A -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, "loman "wɛnwɛnnɛnnun 'bɔ nɛn min 'ka o taan "lala "kaga 'va dɪε, Bali yie a o -tɔdɔ pεεnɔn da. ⁷ En 'cee vε bε, Bali 'ka 'wulo "jε "pou -tɔdɔ pεεnɔn "nɛn -tɔa. -Yee "wεan te nyɛn 'e 'kən 'ka 'ji dɪ! Bali 'ka "siala e -cia "loman "kaga "da.

⁸ Maan ve 'cεε 'nan, min nɛn yaa 'lε "cεan minnun pεεnɔn 'lε 'nan, 'e ya 'an -sruzan 'a bε, 'an 'bɔ Blamin -pɪ maan 'lε "cεan "nyian Bali -le 'pasianɔn 'lε 'nan, min 'gɔε 'an -sruzan nɛn. ⁹ 'Pian min

nɛn e 'ka "vale 'e ve minnun yiɛ man 'nan, e ya 'an -sruzan 'a dɪɛ, 'an 'bɔ "nyian "an "ve Bali -le 'pasianɔn yiɛ man 'nan, 'an -sruzan "cɛɛ dɪ. ¹⁰ ɛn min nɛn e wɪ 'wɪdɪ Blamin -pɪ man bɛ, Bali -a man wɪ "cɛa. 'Pian min nɛn e wɪ 'wɪdɪ Bali lei 'saun man bɛ, Bali 'ka -a cɛa -yrɛ "fo "dɪ.

¹¹ -Te o -kɔ 'kaa tin 'banɔn 'cɛin -da bɛ, 'wɪ nɛn 'kɔ 'ka vɪ bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ. -Te Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin nɛn oo, ɛn -te min tanɔn 'cɛin -da nɛn oo, ɛn -te mingɔnnɛnnun cɛin -da nɛn oo, 'wɪ nɛn 'kɔ ka vɪ bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ. ¹² Kɔɔ 'wɪ nɛn 'kɔ 'ka vɪ bɛ, Bali lei -a "paaman 'ka 'ji tɔ zɪɛ -a wɪu.»

Fɛzan man -kɔnnɛn

¹³ Min -tɔ nɛn minnun yei "bɛ, e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'i vɪ 'an "bɔɪ lɛ 'nan, 'kɔ "tɪ -zia fɛnun bɛ, 'kɔ -pli!»

¹⁴ ɛn Zozi "e 'nan min zɪɛ -yrɛ 'nan: «-Tɪɛ 'vɪ 'yiɛ 'nan maan nɛn 'an drɛ 'ka yei fɛ -plidɪ da tin 'bazan 'a?» ¹⁵ ɛn Zozi -a 'vɪ minnun nɛn -nan bɛ -wlɛ 'nan: «'Ka yiɛ 'tɔ 'ka 'fli -va! Te 'ka -wɛɛ 'nan fɛ pɛɛnɔn 'e 'kɔn 'ka 'lɔ dɪ! Kɔɔ -te min a fɛzan -a 'kɔ oo, -yee 'belidɪ 'ka 'sia 'e lɔ fɛ man dɪ.»

¹⁶ -A -nan nɛn Zozi -kɔnnɛn 'gɔvɛ -a -fɔdɪ 'sia -wlɛ. E 'nan: «Fɛzan -tɔ -a, ɛn -yee fei -a. -Yee fei zɪɛ -a ta fɛ 'bɔla "kaga 'kpa. ¹⁷ -A -nan nɛn yaa "nrɔndɪ 'sia 'e 'ji 'nan: «Maan dra 'kɔ? Kɔɔ fɛ pee -nan "ka "nyian -e 'an 'mɛn fɛnun -sɛn -nan dɪ.»

¹⁸ Tɔɔn 'wɪ 'tɔ -cin -tɔ "ji. -Nyɛn 'nan: «'An 'mɛn fɛnun tre 'kɔnnun -wia, -e 'an pee -tɔ 'kpa -dan. "Bɛ -sru -e 'an 'mɛn fei fɛ 'wlɛ 'lee 'an yɪfɛ pɛɛnɔn -sɛn -ji, ¹⁹ -e 'an vɪ 'an 'fli lɛ 'nan: 'An bee, i yɪfɛ a "kaga lɛ "kaga 'wɪu vɛ -a. 'I 'flinla 'e "tun, ɛn 'i fɛ -blɪ 'e "tun, ɛn 'i 'wɛn mlin 'e "tun, -e 'i 'ci 'e "nran 'e "tun!»

20 'Pian Bali -a vɪ -yrɛ 'nan: <-Blɔzan! Cɛɛgʊ 'pei 'gʊɛ -a man bɛ, 'yie vɛ -nyaan 'trɛ da. Fɛnʊn pɛɛnɔn nɛn yia tre bɛ, -tɪ -lɔ nɛn e -foʔ> »

21 ɛn Zozi -a 'le 'sran 'nan: «'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ bɔa min nɛn 'e yɪfɛ -wɛɛman 'e 'bɔ 'le vɛ -a bɛ -a man. Kɔɔ -a san 'ka fɛzan -a Bali 'lɛ dɪ.»

Zozi-srunɔn yi -tɛala Bali da!

(Mt 6.25-34)

22 "Bɛ -sru ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «-Yɛɛ "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan: Te 'ka 'fʊ 'ka 'ci "nrɔnnan 'cee 'trɛda da dɪ! -Yɛɛ cɪ "le: <-Mɛ "nɛn kʊa -ble? ɛn kʊa dra 'kɔ, -e 'kʊ 'man sɔnʊn yɪ?> 23 Kɔɔ 'belidɪ nɛn 'ka 'lɔ bɛ -a "yi "mlian -blɪfɛ da. ɛn 'ka 'kɔlɛ nɛn 'ka da bɛ -a 'kpa "mlian sɔnʊn da.

24 'Ka 'ci "nrɔn "lomannun da -tʊ! Wa'a 'saa 'fɔa dɪ, ɛn wa'a 'saa 'tɛa dɪ, ɛn -wee fɛ 'ka 'e tredɪ fɛ -tʊ -nan dɪ, ɛn -wee fɛ trenan "ka "dɪ, 'pian te Bali -blɪfɛ -nɔan -wɪɛ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali 'lɛ bɛ, 'ka "yi "mlian "lomannun da! 25 'Cee cɪ "nrɔndɪ 'cee 'trɛda da bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e yi -tɔwli "cɛ 'pa 'cee 'belidɪ da "fo "dɪ. 26 -Te ka'a 'kɔlaman 'wɪ zɪɛ 'bɛ drɛdɪ -a dɪɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn 'ka 'ci "nrɔnman 'wɪ peenun da?

27 'Ka 'ci "nrɔn lu -fuinun da "nyian -tʊ! 'Ka -wee drɛdɪ yɪ! Wa'a 'nyranman 'paa dɪ, ɛn wa'a sɔ taan dɪ. 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Salomɔn nɛn e ya mingɔnnɛn -dan tʊ -a 'li bɛ, -yɛɛ sɔ -tʊ fɛnyian 'ka 'mlinɛ lu -fuinun zɪɛ -a -tɔwli "le fɛnyian da dɪ.

28 Lu -fui "nɛn 'bɛ cɪ lua, "trɛ wɛɛ "cɛan -e 'wɛɛ -fɔ 'tɛ 'va bɛ, -te Bali 'bɛ 'man drɛ vɛ wɛɛ fɛnyian zɪɛ bɛ, 'lɔɔ kaa "nun? 'Cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn.

29 -Yɛɛ "wɛan fɛ nɛn 'kɔ 'ka -blɪ 'lee fɛ nɛn 'kɔ 'ka mlin bɛ, te 'ka 'fʊ 'ka 'ci "nrɔnnan "da "dɪ! 30 Kɔɔ minnʊn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ, -wɛɛ cɪ "nrɔnman 'wɪnʊn zɪɛ -a da. 'Pian 'ka "tɪ Bali -a -tɔa 'nan, fɛnʊn

zɪɛ -a 'wɪ a 'ka man. ³¹ 'Cee vɛ bɛ, 'ka -wɛɛ 'e tɛdɛ 'nan Bali 'e mingɔnnɛn -blɪ 'ka da. "Bɛ -sru -e -a 'bɔ 'e 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛ 'cɛɛ.

³² Te nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ! Ka ya "le 'bla 'pa "wɛnnɛn 'zɜ. Kɔɔ 'ka "tɪ Bali 'ka 'si "va 'nan 'yee mingɔnnɛn trɛ a 'cee vɛ -a.

³³ 'Ka 'ka yɪfɛnɛn -tan, -e 'ka man "lala -nɔn 'yalɛ -tɛnɔn lɛ. Fɛ nɛn ya'a srɛman dɪɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka -wɛɛ! -Yɛɛ cɪ min yɪfɛ nɛn laji bɛ -a. Crinnɔn 'ka 'pliman fɛ zɪɛ -a -nan dɪ, ɛn fɛ srɛ bɛbɛ 'ka 'nan dɪ. ³⁴ Kɔɔ fɛnan nɛn min yɪfɛ cɪ bɛ, -a -nan nɛn -yee cɪ "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'kɔan.»

'Ka Blamin -pɪ man -pɛn
(Mt 24.43-51)

³⁵ «'Ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔɔdɪ, ɛn 'cee -kannɛn 'e 'fɔ 'fɔdɪ "nɛn! ³⁶ 'Ka 'kɔn "le minnɛn nɛn o cɪ 'o 'tazan -pɛnnan bɛ -wee 'wɪ 'zɜ. Minnɛn zɪɛ, -te o tazan 'si li 'pa "fɛdɪ da 'nan e -ta, ɛn e 'kɔn 'tɛ bɛ, -wɛɛ 'lɛ "so -yrɛ. ³⁷ Bali -le -fɛa a minnɛn nɛn Minsan bɔa o man, te o yɪɛ a "man "bɛ o man. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'e 'man wɔɔman, -e 'e o -nyran fɛnɛn -sru, -e 'e -wee fɛ 'pa. ³⁸ E -ta bada oo, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, e -ta tɜ "nɛn "tɜ -a oo, -te e 'bɔ o man te o yɪɛ a "man "bɛ, Bali -le -fɛa a o man. ³⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, tɜ nɛn crinzan -taa "min crin wɔlɛ bɛ, "te 'kɔn san -a -tɔa "bɛ, "te -a man -kɔan 'e wɔɔdɪ tɜ pɛɛnɔn man, ɛn ya'a tɜɛ -e 'e 'yee 'kɔn 'fɔn dɪ. ⁴⁰ -Yee "wɛan 'ka 'bɔ "nyian 'ka 'man wɔɔ! Kɔɔ Blamin -pɪ -taa tɜ nɛn -a -cin 'ka 'kɔan 'ka 'ji dɪ -a man.»

⁴¹ -A -nan nɛn Pieri -a laabu Zozi 'lɔ 'nan: «Minsan, -kɔnnɛn "nɛn yia -fɔ zɪɛ, 'kɜ 'saza 'le vɛ nɛn, -baa min pɛɛnɔn 'le vɛ nɛn?»

⁴² Εν Μινσαν "e 'nan -yrε 'nan: «Min 'suzan "cεn 'bε 'ta wola 'e 'san wei da 'wι 'tɔdι -a? Min 'suzan nεn -a tazan 'yee 'kɔn 'pεba 'wɔ -yrɔ, εn yaa 'vι -yrε 'nan, 'e -blifε -nɔn min 'sunɔn -mienun lε 'e 'tɔ -man bε -nyrεn. ⁴³ Min 'suzan zιε -te -a tazan 'bɔ "man 'wι zιε -a drenan bε, -yee vε a "yi. ⁴⁴ Maan ve 'cεε 'wι tιgli 'a 'nan, -a tazan -a -tɔa 'e yifε pεεnɔn da.

⁴⁵ 'Pian -te min 'suzan zιε 'e ci nrɔn 'nan: <An 'tazan -a 'mɔnnan.> Tɔɔn -e 'e 'tε 'padι 'sia minnun nεn 'e yie -tɔa "o va bε o da, te e ya "fεdι -blinan 'saza, εn e ya -wεn mlinnan 'saza. ⁴⁶ Tɔɔn yi nεn -a -cin 'ka "ji 'nan 'e 'tazan -taa "dιε, -e 'bε bɔla kligli, -e -a tazan 'e "nεn "jεεnla 'ji -wliδι. E 'wι "nεn -kɔɔnman -yrε "le zι Bali 'wι "nεn -kɔɔnman minnun nεn wa'a yi -tεlεa 'e da dιε -wle "bε -yee 'wι 'zv.

⁴⁷ Min 'suzan nεn 'e 'tazan 'ci 'sɔ wɪnun -tɔa, 'pian e 'ka "vale 'e 'ta wola "da "dιε, waa -sɔan "kaga 'kpa. ⁴⁸ Εν "nyian bε, min nεn e 'wι 'tɔ dre 'wliδι 'e 'tazan lε, te ya'a ci 'sɔ wɪnun tɔa dιε, waa -sɔan, 'pian waa -sɔan "wεnnɔn. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, min nεn Bali fε "kaga "nɔn -yrε "bε, yaa laabo -yrɔ "nyian "kaga. Εν min nεn Bali fε "kaga "pεba 'wɔ -yrɔ "bε, -a san lɔ nεn e 'wι "kaga laabo.»

*Minnun "cεan 'e cin man Zozi -le "wεan
(Mt 10.34-36)*

⁴⁹ «'An -ta 'tε 'fɔlε "nεn 'trε da. An ya "vale 'e 'kɔn 'e 'bidι 'va. ⁵⁰ 'Pian e ya "le 'mεn yra yι tɔ 'e bɔ 'vaa, -e 'e 'bidι 'sia. 'Bε nεn 'gɔvε, an ya -a -pεnnan 'an 'ci le nyεn -a, 'nan 'wι zιε 'e dre. ⁵¹ Te 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan 'an -ta 'trεda, 'nan -e minnun man 'e 'fɔla -trɔɔ dι! 'Pian an -ta 'wι 'fɔlεa minnun man. ⁵² Maan ve 'cεε 'nan, -te min a 'soolu 'kɔn 'tɔwli 'lε "nεn "bε, o "cεan 'e cin man 'mεn "wεan. Min yaaga -taa "kɔnle -pε

-tu -a, -e min "fli 'o 'kɔn -pɛ -tu -a. ⁵³ ɛn 'nɛn "tɪ 'lee 'e 'pɪ yei 'ka 'taa -a -blɪɛ dɪ. ɛn 'nɛn "bʊ 'lee 'e lu yei 'ka 'taa -a -blɪɛ dɪ. ɛn -sran "bʊ 'lee 'e 'pɪ nan yei 'ka 'taa -a -blɪɛ dɪ.»

*Minnun 'ka "vale 'o Zozi 'le 'wɪ 'ci maan "dɪ
(Mt 16.2-3; 5.25-26)*

⁵⁴ Zozi -a 'vɪ "nyian minnun nɛn -nan bɛ -wlɛ 'nan: «-Te laa wla "ji yidɛ 'fɔ -nan "va 'zia bɛ, 'nun tɔɔn kaa ve 'nan, laa "ta -fɛan, -e 'e drɛ zɪ. ⁵⁵ ɛn -te fulɔ nɛn e "sia 'trɛda "tre 'zia bɛ, ka 'yɪ "fɛnnan bɛ -a 'yɪ bɛ, 'nun tɔɔn ka ve 'nan, 'tɛdɛ "ta -daa, -e 'e drɛ zɪ. ⁵⁶ Ka 'wɪ dra min yie 'lɛ! Fɛ nɛn e "ta dra 'trɛ da bɛ, 'lee fɛ nɛn e "ta dra laji bɛ, 'cɛɛ -tɔa. 'Pian 'wɪ nɛn 'an cɪ 'bɛ drɛnan tʊ 'gʊɛ -a bɛ, ka 'ka "vale 'cɛɛ -tɔa "dɪ. ⁵⁷ ɛn 'wɪ nɛn 'bɛ cɪ tɪglɪ "le 'cɛɛ drɛ bɛ, ka 'ka "vale 'cɛɛ tɔa dɪ. -Mɛ "le "wɛan nɛn kaa dra zɪ?

⁵⁸ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da -tʊ! -Te min -tʊ 'i 'sanman drɛ, ɛn ka "ta -ko -a tin 'balɛ bɛ, 'i 'fɔ 'e 'flin 'i 'ka yei "sɛn 'e cin va, "tɔgɔ 'yei 'nɔn tin 'bazan lɛ, -e tin 'bazan 'e 'i 'fɔ -pʊ 'kuin. ⁵⁹ Maan ve 'yie 'nan, "yie vɪnan i bɔla -pʊ 'kɔn zɪɛ -a -ji bɛ, te i cɛɛn "lala pɛɛnɔn bɔladɪ man.»

13

'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man!

¹ Tʊ zɪɛ -a man bɛ, -kɔnmandan Pilati Galile 'nɔn -mienun tɛɛ Zeruzalɛm. E o tɛɛ te o ya Bali -pannan Bali -pan 'kuin. -A -nan nɛn min -mienun -ta 'wɪ zɪɛ -a 'sinan 'palɛ Zozi lɛ. ² ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «E ya 'ka 'ji 'nan, Galile 'nɔn zɪɛ o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ e cɪla Galile 'nɔn -mie -le vɛ da, -le "wɛan 'wɪ zɪɛ e 'bɔ o man? ³ -Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ! 'Pian -te ka'a 'silɛ 'wɪ

'wliɖɪ "drɛɖɪ man -e 'ka -sɔɔnla Bali -sru "dɪɛ, ka -kaaman "le -wee 'wɪ 'zɔ. ⁴ Ɛn "nyian bɛ, min -fuda 'sɔra nɛn 'kɔn loulou o tɛɛ Siloe bɛ, e ya 'ka 'ji 'nan, o 'wɪ 'wliɖɪ drɛ e ciɪla Zeruzalɛm 'nɔn pɛɛnɔn da? ⁵ -Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ! 'Pian -te ka'a 'silɛ 'wɪ 'wliɖɪ "drɛɖɪ man -e 'ka -sɔɔnla Bali -sru "dɪɛ, ka -kaaman "le -wee 'wɪ 'zɔ.»

Zozi-kɔnnɛn "fɔ fjiɛ yiba "nɛn ya'a 'baa dɪɛ -a man

⁶ Ɛn Zozi-kɔnnɛn 'gɔɛ -a -fɔɖɪ 'sia. E 'nan: «Min -tɔ -le fjiɛ yiba "a 'e 'tɔɖɪ 'yee rɛzɛn fei. Min zɪɛ e -ta -a 'blɔ -wɛɛɛɛ "man, 'pian ya'a yɪɛ "fo "dɪ. ⁷ -A -nan nɛn yaa 'vɪ min nɛn 'e yɪɛ -tɔa rɛzɛn fei 'bɔ va bɛ -yrɛ 'nan: «Lɛ yaaga nɛn 'gɔ, te 'an -taa fjiɛ yiba 'gɔɛ, -a 'blɔ -wɛɛɛɛ "man, te ma'an ye dɪ. -Yee "wɛan 'i yiba 'cɛn! Kɔɔ e ya -nan 'e "tun.»

⁸ Ɛn min nɛn 'e yɪɛ -tɔa "fei 'bɔ va bɛ, e 'nan min zɪɛ -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i 'tɔ "nyian lɛ -tɔ! Maan "srɔn "kluman, -e 'an 'bli -sɛn "man 'dɔ -e 'e ba. ⁹ Lɛ pee -te ya'a balɛ dɪɛ, -e 'i 'cɛn.» »

Zozi lɪmɔn -tɔ beli

¹⁰ Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi bɛ, waa laabo Saba. -A -tɔ da nɛn, te Zozi a Bali -le 'wɪ "paanan minnɔn ji -wee cin yɪ 'kuin. ¹¹ Lɪmɔn -tɔ a 'kɔn zɪɛ -a -ji. -A lɛ -fuda 'sɔra 'bɔ, te 'e yra ye -yɔ -wliɖɪ "tɔ -lɔ. -A 'klɔn 'tɔ 'siɛn, ɛn ya'a "nyian 'kɔlaman wluandɪ -a dɪ. ¹² Zɪ Zozi lɪ zɪɛ -a 'yɪ bɛ, yaa laabɔ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'Yie -cɛ 'e 'si 'i man!» ¹³ -A -nan nɛn 'e 'pɛ 'pla lɪ zɪɛ -a da. 'Nun tɔɔn ɛn e 'sɔ "ji, ɛn e Bali 'tɔ bɔɖɪ 'sia.

¹⁴ 'Wɪ nɛn Zozi 'a drɛ bɛ, e 'bli 'fɔ cin yɪ 'kɔn 'tazan ji, kɔɔ Zozi min beli Saba yi da. Ɛn e 'nan minnɔn lɛ 'nan: «Yi a 'shɛɛɖɔ, -a da nɛn blamin 'nyranman

"paa. Yinun zɪɛ -a -tɔ da nɛn, 'ka 'ta, -e 'o 'ka 'beli. 'Pian te 'ka 'ta Saba yi da "fo "dɪ!»

¹⁵ Ɛn Minsan "e 'nan -yrɛ 'nan: «Ka ya min -wɪdɪ "a, ka 'wɪ dra min yiɛ 'lɛ. Saba yi da bɛ, ka "we "man, -e min 'e 'yee trɔvɛ baa "flu 'e 'blifɛ -sru, -e 'e 'kɔ 'yi 'nɔn -yrɛ. -Te e ya tri a oo, ɛn te 'bɛ "cɛɛ dɪ, -te e ya -aflumun a oo, kaa dra zɪ, -njɛɛ dɔvɔ? ¹⁶ 'Pian ka 'ka "vale 'an baa 'si Abraam kluda lɪ 'gɔvɛ -a man Saba yi da dɪ. Kɔɔ Satan -a yrɪ -a -nan lɛ -fuda 'sɔra nɛn 'gɔ.»

¹⁷ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn 'yra -a 'nanmannɔn 'tɛdɪ 'sia. 'Pian te min pɛɛnɔn 'ci "nranman 'wɪ 'yi 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn Zozi a dra bɛ -yee "wɛan.

Fei fɛ 'wlɛ man -kɔnnɛn 'lee 'mannyan man -kɔnnɛn

(Mt 13.31-32; Mk 4.30-32)

¹⁸ "Bɛ -sru Zozi -kɔnnɛn "fɔdɪ 'sia minnun lɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -mɛ "man nɛn 'an -kɔlaman maan -kɔnnɛn? ¹⁹ E ya "le min -tɔ 'bɛ fei fɛ 'wlɛ "wɛnnɛn 'tɔ 'si, ɛn yaa -fɔ 'yee fei. E bɔa -e 'e drɛ yiba "a, te "lomannun a o "kɔɛ "tɔnan -a plan -ji.»

²⁰ Ɛn e -kɔnnɛn pee -fɔ "nyian -wlɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -mɛ "man nɛn 'an -kɔlaman maan -kɔnnɛn? ²¹ E ya "le lɪmɔn -tɔ 'bɛ -fari puu "sonun yaaga 'si, e 'mannyan "wɛnnɔn 'wɔ 'va, ɛn yaa baa. 'Mannyan zɪɛ e -fari -pɔ 'bɔ siiman 'e pɛɛnɔn.»

-Si nɛn min -a "siala -e 'e 'beli bɛ e ya -tɔwɪ

(Mt 7.13-14, 22-23; 8.11-12; 25.10-12)

²² "Bɛ -sru Zozi Zeruzalem si 'sia "nyian. E -kɔ Bali -le 'wɪ "paadɪ -a minnun ji 'flanun nɛn -si -a bɛ

-a da. ²³ En min -tv -a laabu -yrɔ 'nan: «'An 'san. 'Wɪ 'kpa, min "nɛn "wɛnnɛn nɛn Bali -a "sia 'wɪ 'ji?»

En Zozi -a vɪdɪ 'sia minnun lɛ 'nan: ²⁴ «'Ka man -wɛɛ 'nan 'ka -wɪamlan 'kɔn -yrɛ "fɪnɛn 'ji -e 'ka 'belidɪ yɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, min "kaga -taa -a man -wɛɛlɛ 'nan 'o -wɪamlan 'kɔn zɪɛ -a -ji, 'pian wɔ'a 'bɔala 'nan nun dɪ. ²⁵ Tɔ -tv -taa "bɔlɛ bɛ, -te 'kɔn san "ta 'yɛɛ 'kɔn -fɔa 'ji, te ka -fɔ bei. Ka 'kɔn 'tɛdɪ "siala, te ka "ta -a ve -yrɛ 'nan: <'Kɔ 'san, 'i 'kɔn 'lɛ 'sɔ 'kɔvɛ!> Yaa ve 'cɛɛ 'nan: <Ma'an 'ka 'tɔa dɪ.>

²⁶ Tɔɔn -e 'ka vɪ -yrɛ 'nan: <-Kaa fɛ -blɪ 'e cin va, ɛn -kaa 'yi mɪn 'e cin va. ɛn i Bali -le 'wɪ paa 'kɔ flɑ.>

²⁷ "Bɛ -sru yaa ve 'cɛɛ 'nan: <Ma'an 'ka 'tɔa "fo "dɪ. Ka ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a, 'ka 'si 'an "srɔn "kogo!>

²⁸ Tɔ zɪɛ -a man bɛ, te ka Abraam 'lee Izak 'lee Zago 'lee Bali 'lewei vɪnɔn pɛɛnɔn ye Bali -le mingɔnnɛn trɛda. 'Pian ka -fo bei, -e 'ka -wuɔdɪ 'sia te 'ka 'shɛ da -ble. ²⁹ Minnun "sia yidɛ wɪuan "nan 'zia, ɛn o "sia yidɛ 'fɔ -nan "va 'zia, ɛn o "sia 'trɛda lou 'zia, ɛn o "sia 'trɛda "tre 'zia, -e 'o "fɛdɪ -dan -blɪ Bali -le mingɔnnɛn trɛda. ³⁰ Minnun nɛn o -fɔla "da "bɛ, o "kaga -taa "drɛlɛ -si 'lɛnɔn 'a. ɛn minnun nɛn o -trɔa -si 'lɛ bɛ, o "kaga -taa "drɛlɛ min -fɔla "danɔn 'a.»

*Zozi 'wɪ 'pla Zeruzalɛm 'nɔn lɛ
(Mt 23.37-39)*

³¹ Tɔ zɪɛ -a man bɛ, Farizɛn 'nɔn -mie -ta -a vɪlɛ Zozi lɛ 'nan: «'I 'kɔ, 'i 'si 'gɔ! Erodɪ a 'i -wɛɛnan 'nan -e 'yɛi 'tɛ.»

³² En Zozi 'a 'vɪ -wɪlɛ 'nan: «'Ka 'kɔ -a vɪ -dawlizan 'labɛ -yrɛ 'nan, an -yɔ -wɪdɪ -pian "minnun -sru, ɛn an minnun "belia cɛɛgɔ 'lee "trɛ "a. -A yi yaagazan da -e 'an 'cɛn "man. ³³ 'Wɪ 'kpa, maan dra cɛɛgɔ, ɛn

maan dra "trε, εn maan dra "bε -sru. Εn an bɔala Zeruzalem, kɔɔ -nan nun nεn Bali 'lewei vɪzan -kaa.

³⁴ Zeruzalem 'nɔn, ka Bali 'lewei vɪnɔn -tεεman. Εn minnun nεn Bali -taa "waa 'cεε bε, ka o -tεεman -kɔlεbu -a. Maan man wεε 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an 'ka treman 'e cin man, "le zɪ mεin "bɔ 'yee 'nennun treman 'e 'pεba 'wlu bε -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian ka'a 'wɪε "man "dɪ. ³⁵ -Yee "wεan Bali "ta 'e 'pε "sia 'cee Bali -pan 'kɔn -sru. Εn 'an 'bɔ 'gɔε, ka'a 'nyian 'an 'ye dɪ. 'Pian ka -kɔlaman 'an yɪdɪ -a 'e 'pee yi nεn kaa vɪdɪ "siala 'nan: «Bali -le -fεa 'e 'kɔn min nεn Minsan -a 'pa 'sia bε -a man!» »

14

Zozi min -tv beli 'flinla 'yi da

¹ Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi nεn waa laabo Saba bε -a -tv da nεn, Zozi wlala Farizen 'nɔn 'tazan -tv -le 'kuin 'nan -e 'e fε -blɪ. Minnun nεn 'kɔn zɪε -a -ji bε, te o yiε a Zozi 'va. ² Εn min -tv -ta -tɔlε Zozi 'lε. Min zɪε -a 'kɔlε pεεnɔn a 'e -tɔɔladɪ -cε -tv -lɔ. ³ Tɔɔn εn Zozi -a laabu 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn 'lɔ 'nan: «-Mε "wɪ nεn -cee -pei -a 'vɪ? -Si a 'e 'nɔndɪ min lε 'nan 'e 'cε 'si min man 'flinla "yi da?» ⁴ 'Pian o 'ka "vale 'o 'wɪ "sia "da "fo "dɪ. Tɔɔn Zozi klε -cεzan zɪε -a man, εn yaa beli. E -si -nɔn -yρε, εn e -kɔ.

⁵ -A -nan nεn Zozi -a vɪdɪ 'sia 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn lε 'nan: «Min -tv 'ka 'ka yei, -te -yee 'nεn 'fɔ 'yi 'klu -ji 'flinla "yi da bε, -e 'e vɪlε 'e 'si dɪ. Εn -te -yee tri -fɔ 'yi 'klu -ji 'flinla "yi da bε, -e 'e vɪlε 'e 'si dɪ. -Njεε dɔv?» ⁶ Wa'a -kɔlalε -e 'o 'wɪ zɪε -a -zi -fɔ -yρε "dɪ.

-Tɪ lε nεn Bali -nyrannan fenyian -nɔan?

7 Zozi -a 'yɪ 'nan minnun nɛn o -taa "bɛ, o -nyrannan tɪgɪ tɪgɪ "sia, te o -nyɛanla. -A -nan nɛn e -kɔnnɛn 'gʊɛ -a -fɔdɪ 'sia -wɪɛ. E 'nan: 8 «-Te min 'i laabʊ 'nan 'i 'lʊ "fɛdi -blɪ 'e 'va bɛ, te 'i 'nyrannan tɪgɪ 'si dɪ! Kɔɔ -a -mie da bɛ, te min nɛn 'bɛ a min -dan a e -cia 'i da bɛ, wɛɛ laabʊ "nyian. 9 Min nɛn e 'ka laabʊ bɛ, yaa ve 'yɪɛ 'nan: <'I pɛɪn 'labɛ -a -nɔn min 'gʊɛ -yrɛ!> Tɔɔn te i "ta wuanla 'yra -a, -e 'i 'kʊ -nyran pɛɪn -fɔla "dazan da. 10 -Yee "wɛan -te min 'i laabʊ 'nan, 'i 'lʊ "fɛdi -blɪ 'e 'va bɛ, 'i -nyran pɛɪn -fɔla "dazan da! Min nɛn yei laabʊ bɛ, -te yei 'yɪ bɛ, -e 'e 'ta -a vɪ 'yɪɛ 'nan: <An bee, 'i 'ta -nyrannan tɪgɪ 'gʊɛ -a 'si!> -Te e drɛ zɪɛ, min pɛɛnɔn nɛn ka "ta -nyɛanla waa bɛ, 'yra "sia 'i yɪɛ man o yei.»

11 ɛn Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min nɛn 'e 'fli drɛ -dan bɛ, Bali -a dra "wɛnnɔn. ɛn min nɛn 'e 'fli drɛ "wɛnnɔn bɛ, Bali -a dra -dan.»

12 "Bɛ -sru ɛn Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia min nɛn e Zozi 'bɔ laabʊ 'nan 'e 'lʊ "fɛdi -blɪ 'e 'va bɛ, -yrɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te 'i "ta minnun laabo "fɛdi fɛ man bɛ, te 'i beenun laabʊ dɪ! ɛn te 'i "bɔnɔn laabʊ dɪ! ɛn te 'i 'mangulinun laabʊ dɪ! ɛn te 'i bɔɛnɔn fɛnɔn laabʊ dɪ! "Tɔgɔ -wee vɛ da, -e 'wei laabʊ te 'e drɛ fɛ 'lɛji bɔladɪ -a. 13 'Pian -te 'i "ta minnun laabo "fɛdi fɛ man bɛ, 'i 'yale -tɛnɔn laabʊ! ɛn minnun nɛn -cɛ cɪ o man bɛ 'i o laabʊ! ɛn minnun nɛn o "tun "bɔ bɛ 'i o laabʊ! ɛn minnun nɛn o yɪɛ 'wi bɛ 'i o laabʊ! 14 -Te i 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, Bali -fɛa ve 'i man, kɔɔ wa'a 'lɛji bɔala 'yɪɛ dɪ. 'Pian Bali -a 'lɛji bɔala 'yɪɛ, tʊ nɛn min tɪgɪ nun wuanla -kanɔn 'va bɛ, -a man.»

*"Fɛdi -dan man -kɔnnɛn
(Mt 22.1-10)*

15 -A -nan nen min -tu nen fe zie -a -nan be yaa 'vi Zozi le 'nan: «Min nen e fe -ble Bali -le mingonnen treda be, Bali -le -fea a -a san man.»

16 En Zozi -konnēn "tu -fōdi 'sia -yε. E 'nan: «Min -tu 'be "ta "fēdi -dan dra, en yaa 'wi 'vi min "kaga "le.

17 Zi "fēdi yi 'bō be, en 'e 'suzan 'tu 'pa 'sia 'nan 'e 'ku o laabu. 'E vi -wle 'nan: <'Ka 'ta! O cēen fēnun drēdi man.>

18 'Pian o -tudu pēenōn 'wi 'tu 'yi, en waa 'vi -yε. Min tēde -a 'vi -yε 'nan: <An "sia fei -tu 'lōnan. An "ta -ko -a -nanjenle. -Yee "wēan 'i yra 'si, ma'an 'kōlaman 'lōdi -a di.>

19 En -a -tu "e 'vi -yε 'nan: <An tri 'lō -fu. An "ta -ko o -nanjenle, -te o 'nyranman "paa 'kpa -o. -Yee "wēan 'i yra 'si, ma'an 'kōlaman 'lōdi -a di.>

20 En -a pee "e 'vi 'nan: <An "sia li 'panan. -Yee "wēan ma'an 'kōlaman 'lōdi -a di.>

21 Min 'suzan zie e 'li 'e da 'e 'tazan -va. 'Wi nen o pēenōn -a 'vi be yaa 'sinan 'pa -yε. -A -nan nen 'bli 'fō -a tazan 'bō 'ji, en e 'nan 'e 'suzan le 'nan: <'I 'ku tada 'fla yei, -e 'i vi 'yale -tēnōn le, en 'i vi minnun nen -ce ci o man be -wle, en 'i vi minnun nen o yie 'wi be -wle, en 'i vi minnun nen o "tun "bo be -wle, -e 'ka 'ta waa!>

22 En min 'suzan zie e -ku "nyian. Fōnōn, en e -ta -a vile 'e 'tazan le 'nan: <An 'san, 'wi nen yia 'vi be, maan drē, 'pian -nyrannan -mie a tian 'nan.>

23 -A -nan nen -a tazan -a 'vi "nyian -yε 'nan: <'I 'ku -siblv 'nēnnun da, en 'i 'ku fei -paannun da, -e 'i vi minnun le 'nan 'o 'ta. 'I 'tō o man, -e 'o 'wi "man, 'du -e 'mēn 'kuin 'e fa!> »

24 En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'cēe 'nan, minnun nen Bali o laabu, en wa'a 'wle "man "diε, o -tu 'ka 'taa "fēdi -blle 'an 'va di.>

*-Tɪɛ -kɔlamən drɛdɪ -a Zozi -sruzan -a?
(Mt 10.37-38)*

²⁵ "Bɛ -sru ɛn Zozi Zeruzalɛm si 'sia "nyian. Min yra -a -sru "kaga 'kpa. -A -nan nɛn Zozi 'e 'man lila, ɛn e 'nan -wɪɛ 'nan: ²⁶ «Min nɛn e ya "vale 'e -sɔɔnmlan 'an -sru "bɛ, 'yaan 'sia e 'mlin 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ "da. ɛn 'yaan 'sia e 'mlin 'e nan 'lee 'yee 'nɛnnun da. ɛn 'yaan 'sia e 'mlin 'e "bɔɪnun 'lee e "blunun "da. ɛn 'yaan 'sia e 'mlin 'e 'bɔ 'le 'belidɪ da. -Te ya'a drɛɛ zɪ dɪɛ, ya'a 'kɔlamən -e 'e drɛ 'an -sruzan 'a "fo "dɪ. ²⁷ ɛn "nyian bɛ, min nɛn e ya "vale 'e -sɔɔnmlan 'an -sru "bɛ, 'e 'wɪ yra yɪdɪ man, ɛn 'e 'wɪ -kadɪ man yiba "plan da! -Te ya'a drɛɛ zɪ dɪɛ, ya'a 'kɔlamən -e 'e drɛ 'an -sruzan 'a "fo "dɪ.

²⁸ -A -kɔɔn "man wɪ -tɔ nɛn 'gɔ. Min -tɔ a 'ka yei, ɛn e ya "vale 'e 'yee 'kɔn -dan -tɔa. Min zɪɛ zɪ 'kɔ 'e drɛ bɛ, yaa "nrɔnman 'e 'ji 'vaa, ɛn yaa -si "siala. E 'yee "lala -nanjɛan, -te e bɔa -yee 'kɔn 'tɔvɛ -a -o. ²⁹ "Tɔgɔ -te e 'yee 'kɔn 'pɔ -fɔ 'trɛ 'ji bɛ, -e 'e vɪɛ 'e 'cɛn "man "dɪ. Tɔɔn minnun nɛn o 'wɪ zɪɛ -a -nan ye bɛ, waa sɛɛ wɔdɪ "siala -a vɪdɪ -a 'nan: ³⁰ «Min 'labɛ e 'kɔn 'tɔdɪ 'sia, 'pian ya'a -kɔlɛɛ 'cɛndɪ -a "man "dɪ.»

³¹ ɛn -a -kɔɔn "man wɪ -tɔ nɛn "nyian 'gɔ. Mingɔnnɛn -tɔ "ta -ko -kuli man mingɔnnɛn -tɔ -va. Mingɔnnɛn zɪɛ zɪ 'kɔ 'e drɛ bɛ, yaa "nrɔnman 'e 'ji 'vaa, ɛn e -kuli -si "siala. 'E 'ci "nrɔnman 'nan, 'yee minnun -kpi fu (10.000) 'gɔvɛ, o -pɛ "sɔa min -kpi yɔ -tɔ (20.000) -a? ³² -Te yaa -tɔ 'nan 'e 'pɛ 'ka 'taa 'sɔɛ -kuli -a dɪɛ, e minnun "paa 'sia mingɔnnɛn -tɔ zɪɛ -a va, te 'bɛ a tian 'kɔɔbli. E toba -fɔa -yrɛ 'nan, te 'o 'kuli -tan "nyian dɪ.»

³³ ɛn Zozi -a 'le 'sran 'nan: «'Wɪ 'tɔwɪ zɪɛ -nyrɛn 'e drɛ 'cee vɛ -a! -Te min 'ka 'e 'bli 'silɛ 'yee fɛ pɛɛnɔn

da diε, ya'a 'kɔlamən -e 'e drε 'an -sruzan 'a "fo "dɪ.

³⁴ 'Wɪ 'kpa, -wε a fε "yi "a. 'Pian -te -wε 'nɔnnɔn 'si "man "bε, -a drε vε "ka "nyian 'nɔnnɔn dɪ. ³⁵ E 'ka "nyian "yi fε -tɔ drε vε -a 'trɛda dɪ. En e 'ka -angle -a dɪ. 'Pian waa wεenman 'e "tun. Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn cɪ -a -wulo -man bε, -a san 'e man!»

15

'Bla nɛn e 'san bε waa 'yɪ

(Mt 18.12-14)

¹ Yi -tɔ da 'sukɔlε 'sinɔn "kaga pli Zozi man 'nan -e 'o wei man. En minnun nɛn o 'tɔ 'wɪdɪ "a "nyian minnun 'le bε, o "kaga "ta "nyian. ² 'Wɪ zɪε ya'a Farizɛn 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'ci 'sɔlε "fo "dɪ. -A -nan nɛn waa vɪdɪ 'sia 'nan: «Min 'labε, e ta -kli "wɪ dra. E 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "kuan 'e 'pε "fli "a, en o fε -ble waa 'e cin va.»

³ -A -nan nɛn Zozi -kɔnnɛn "fɔdɪ 'sia -wlε. E 'nan: ⁴ «Min -tɔ -le 'bla a -yaa tɔ, en -a -tɔwɪ "cε 'san "va. Min zɪε yaa dra 'kɔ? Maan ve 'cεε 'nan e 'bla -fuba 'sɔrasɪɛn 'wlε 'sɔrasɪɛn "tɔe "bui "da, -e 'e 'kɔ -a -tɔwɪ "nɛn e 'san bε -a -wεε. -Njεε dɔvɔ? ⁵ -Te yaa yɪ bε, -a ci "nranman 'kpa tɪglɪ. Yaa "sia -e 'e -fɔ 'e 'plabei da. ⁶ -Te e 'bɔla "kɔnnɛn "bε, 'e beenun 'lee 'e "srɔnnɔn laabo 'e va. Yaa ve -wlε 'nan: <'Ka 'ta -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va! An 'mɛn 'bla nɛn e 'san bε -a 'yɪ.»

⁷ 'Wɪ 'tɔwɪ zɪε -yεε dra Bali lε. -Te min -tɔwɪ "cε 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, en 'e 'fli -nɔn Bali lε bε, Bali ci "nranman. Ci "nran nɛn min -tɔwɪ zɪε, yaa -nɔn Bali lε bε, e "mlian min -fuba 'sɔrasɪɛn 'wlε 'sɔrasɪɛn nɛn o ya tɪglɪ 'va bε -wee ci "nran nɛn waa -nɔn Bali lε bε -a da.»

'Lein 'wlε nɛn e 'san bε waa 'yɪ

8 En Zozi -a 'vɪ 'nyian -wlɛ 'nan: «-Te lɪmən -tɔ -le 'lein 'wlɛ a -fu, ɛn -a -tɔwli "cɛ 'san 'va "bɛ, e -kannɛn -fɔa "nɛn, -e 'e 'yee 'kuin "koodɪ 'sia. Yaa -wɛɛman -trilii, -e 'e yɪ. 9 -Te yaa 'yɪ bɛ, 'e "luenun 'lee 'e "srɔnnɔn laabo 'e 'va. Yaa ve -wlɛ 'nan: <'Ka 'ta -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va! An 'mɛn 'lein 'wlɛ nɛn e 'san bɛ -a 'yɪ.>

10 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ dra Bali 'le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wlɛ. -Te min -tɔwli "cɛ 'si 'wɪ 'wlidɪ 'drɛdɪ man, ɛn 'e 'fli -nɔn Bali lɛ bɛ, Bali -le 'pasianɔn 'ci "nranman.»

'Nɛn "tɪ 'lee 'yee 'nɛnnun "fli "le 'wɪ

11 Zozi -kɔnnɛn "tɔ -fɔ "nyian -wlɛ. E 'nan: «Min -tɔ a, ɛn -yee 'nɛnnun a "fli. 12 Yi -tɔ da bɛ, ɛn -a "tiɛnnɛnzɔn -a 'vɪ 'e "tɪ "lɛ 'nan: <'An "tɪ, 'an 'blɪnɔn nɛn e -taa "kɔnlɛ 'mɛn vɛ -a bɛ, 'i -nɔn 'mɛn!> -A -nan nɛn o "tɪ 'e yɪfɛ cɛɛn 'e cin man -wlɛ.

13 Yi 'fli, yaa, "bɛ -sru ɛn -a "tiɛnnɛnzɔn 'bɔ 'yee vɛ pɛɛnɔn 'tan. Yaa man "lala 'si, ɛn e -kɔ -a -blɪlɛ 'fla 'kɔɔbli 'tɔ da, te 'e 'ci 'sɔ wɪnun dra. 14 "Yɛɛ 'cɛn -a -blidɪ man bɛ, te dra -dan 'lɛ "so 'fla zɪɛ -a da. -A -nan nɛn 'e yra yɪdɪ 'sia. 15 ɛn e -kɔ toba -fɔlɛ 'fla zɪɛ -a da min -tɔ lɛ, 'nan -e 'e 'nyranman "va. Min zɪɛ 'bɛ 'pa 'sia 'nan 'e 'kɔ 'e yɪɛ 'tɔ 'yee 'srunun va lua. 16 Dra -a -tɛa, e ya "vale 'e 'srunun -blɪfɛ -ble, 'pian min -tɔ 'ka -a -nɔan -yrɛ "fo "dɪ.

17 ɛn 'e 'wulo 'ji "nrɔndɪ "sia. Yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan: <'An "tɪ "le 'nyranman 'panɔn 'bɛ fɛ -ble -miɛn, te e o "kle. 'Pian mɛɛn -kaa "dra lɔ 'gɔ. 18 'Wɪ nɛn an -taa -a drɛlɛ bɛ -nyrɛn 'gɔ. An lia 'an da 'an "tɪ 'va -e 'an vɪ -yrɛ 'nan: «'An "tɪ, 'i yra 'si! 'An 'wɪ 'wlidɪ drɛ Bali wlu, ɛn 'an 'wɪ 'wlidɪ drɛ 'yɪɛ. 19 E 'ka "le 'waan laabo "nyian

'yie 'nɛn "fo "dɪ. 'I yɾa 'si, 'yian drɛ 'yie 'nyranman 'pazan 'tʊ -a! »

²⁰ -A -nan nɛn e 'li 'e da 'e "tɪ 'va. E -fʊ "kɔnnɛn "man -kɔɔbli, ɛn -a "tɪ -a 'yɪ. -Yee 'nɛn nyɾinda -sɛn "da, ɛn e -kʊ -a 'lɛ flɛn -a. Yaa 'kun, ɛn e -atu -tɛ "man.

²¹ -A -pɪ "e -yrɛ 'nan: <'An "tɪ, an 'wɪ 'wɪdɪ drɛ Bali wɪ, ɛn an 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'yie. E 'ka "le 'waan laabʊ "nyian 'yie 'nɛn "fo "dɪ.>

²² 'Pian -a "tɪ -a 'vɪ 'yee nɔannun lɛ 'nan: <'Ka 'ta "nyianɔʊ sɔ -trɛ fɛnyian -a, -e 'ka wʊ 'mɛn 'nɛn 'gʊɛ -a da! 'Ka sɔɔnwɛ wʊ -a -pɛ 'wɛ man, -e 'ka 'manwua "wʊ -a cɛin -man! ²³ 'Ka 'ta tri -blonɛn bɔadɪ bɛ -a, -e 'kaa -tɛ -yrɛ! E ya "le -kaa "fɛdɪ -blɪ, -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va. ²⁴ Kɔɔ 'an 'pɪ nɛn kaa ye 'gʊɛ, e -ka, ɛn e fuʊ. E 'san, ɛn maan 'yɪ.> Tɔɔn ɛn o "fɛdɪ drɛdɪ 'sia.

²⁵ Tʊ zɪɛ -a wɪ bɛ, te -yee 'nɛn cejenɛnzɛn a tian fei. Zɪ e 'si fei, e ya -tanan bɛ, "yɛɛ -pɪ "kɔnnɛn "man bɛ, ɛn e "dre 'man. ²⁶ -A -nan nɛn e nɔan -tʊ laabʊ, ɛn e "kɔnnɛn "wɪ laabʊ -yrɔ. ²⁷ 'Bɛ 'vɪ -yrɛ 'nan: <'I -suannɛn 'bɛ 'ta. 'I "tɪ tri -blonɛn bɔadɪ bɛ -a -tɛ -yrɛ, 'nan 'wɪ 'tʊ 'ka drɛɛ -yrɛ "dɪ -le "wɛan.>

²⁸ 'Wɪ zɪɛ e 'bli 'fɔ "ji, ɛn e 'ka "vale 'e -wɪamlan "kɔnnɛn "dɪ. Tɔɔn ɛn -a "tɪ 'bɔla. E toba -fɔdɪ 'sia -yrɛ 'nan 'e -wɪa "kɔnnɛn. ²⁹ 'Pian e 'nan 'e "tɪ "lɛ 'nan: <'An lɛ "kaga 'kpa nɛn 'gʊ, te 'an 'nyranman "paa 'yie, ɛn ma'an tian 'li -a vɪɛ 'yie 'wɪ 'tʊ man -cɛjɛ dɪ. 'Pian yi'a tian bɔ 'nɛn 'tʊwɪ "nɔnɪ 'mɛn, -e 'kʊ "fɛdɪ -blɪ "va 'kʊ 'vale 'an beenun -a dɪ. ³⁰ 'I 'yɪɔ, 'wɪ nɛn yia drɛ bɛ -a! 'I 'pɪ nɛn e 'yie "lala pɛɛnɔn blɪ lɪmɔnnun man bɛ, zɪ e -ta bɛ, ɛn i tri -blonɛn bɔadɪ bɛ -a -tɛ -yrɛ.>

³¹ ΕΝ -a "tɪ "e -yrɛ 'nan: <'Mɛn 'nɛn, tʊ pɛɛnɔn man bɛ, i ya 'an 'va 'gʊ, ɛn 'an yɪfɛ pɛɛnɔn bɛ e ya 'yie vɛ -a. ³² E ya "le -kaa "fɛdi -bli, -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va. -Ka'a 'kɔlaman -e -kaa 'wɪ 'pee drɛ "fo "dɪ, kɔɔ 'i -suannɛn 'gʊɛ e -ka, ɛn e fuʊ, e 'san, ɛn maan 'yɪ.> »

16

'Ka 'man wɔv, "trɛ "wɪ -le "wɛan!

¹ "Bɛ -sru Zozi -kɔnnɛn "tʊ -fɔdɪ 'sia 'e -srɛnɔn lɛ. E 'nan: «Fɛzan -tʊ a, ɛn min -tʊ 'bɛ 'e yie -tɔa -a yɪfɛ pɛɛnɔn 'va. ɛn minnɔn -a -nan sɛɛ 'wʊ fɛzan zɪɛ -yrɛ 'nan, min nɛn 'e yie -tɔa -a yɪfɛ va bɛ, yaa "sia "va te 'e man wɪ dra -a. ² -A -nan nɛn fɛzan -a laabʊ, ɛn e 'wɪ 'gʊɛ -a laabʊ -yrɔ. E 'nan: <-Mɛ "wɪ nɛn maan 'man 'i man 'gʊ? Yɪ'a 'kɔlaman -e 'i 'fʊ 'an yɪfɛ da "nyian "fo "dɪ. -Yɛɛ "wɛan 'nyranman pɛɛnɔn nɛn yia 'pa bɛ, 'i -sru "vɪ 'mɛn!>

³ ɛn min nɛn 'e yie -tɔa -a yɪfɛ va bɛ, 'e 'ci "nrɔndɪ 'sia. Yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan: <'An 'san "ta 'mɛn 'nyranman "sia 'an 'lɔ. -Mɛ "nɛn an -taa -a drɛlɛ "mɛn? 'An "koe "ka -e 'an fei 'pa dɪ, ɛn 'tra 'tɛdɪ 'yra 'an -tɛa. ⁴ 'Pian 'wɪ nɛn 'kɔ 'an drɛ -e minnɔn 'o 'an yɪ "yi "bɛ, maan -tɔa. 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn maan dra, 'bɛ 'le vɛ bɛ, -te 'an 'san 'si 'an man bɛ, -e minnɔn 'waan 'kun 'o 'pɛ "fli "a 'wee "kɔnnɛn.>

⁵ -A -nan nɛn minnɔn nɛn -a san -le fiɛn cɪ o da bɛ, e o laabʊdɪ 'sia 'tʊdʊ. Yaa laabʊ -a tɛdɛ -lɔ 'nan: <'An 'san -le fiɛn a 'i da wɛa?>

⁶ "Bɛ -yrɛ 'nan: <E ya 'nyrɔn "tugu -yaa tʊ!>

ɛn e -yrɛ 'nan: <'I 'yie 'fluba 'si, 'i -nyran "nyiandʊ, -e 'i crɛn -tɛ -fuba 'soolu!>

⁷ "Bɛ -sru yaa laabʊ "nyian -a -tʊ -lɔ 'nan: <Bii "nun? E ya "yie 'lɔ wɛa?>

"Bɛ -yrɛ 'nan: <E ya 'saa 'wlɛ 'plablu -yaa tʊ.>

En e -yre 'nan: <'I 'yie 'fluba 'si, -e 'i cren -te -fuba 'sora!> »

⁸ En Zozi -a 'le 'sran 'e -srunon le 'nan: «Min 'suzan 'wliɔ zɛ, e 'wɪ 'tɔ wɪ drɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, minnun nen wa'a Bali tɔa dɛ, o 'wɪ -tɔa 'o cin yei e "mlian minnun nen o ci Bali -le vɛ -a bɛ o da.

⁹ -Yee "wɛan 'wɪ zɛ -a da nen 'ka 'ci "nrɔn -e 'ka 'wɪ drɛ! 'Ka bee -wɛɛ "lala nen e ya 'wɪ 'wliɔ 'tɔ 'tɔɔv pɛɛnɔn pou -a bɛ -a! -Te ka 'wɪ zɛ -a drɛ bɛ, tɔ nen "lala 'wɪ 'ka 'kɔan "nyian dɛ, o 'ka "kuan 'o 'pɛ "fli "a Bali fla.

¹⁰ -Te min drɛ wɪ a tɪglɪ 'wɪ 'sɛzɛnɛn pɛɛnɔn 'ji bɛ, min drɛ wɪ -kɔan tɪglɪ 'wɪ -dandan ji. En -te min -dawli ye "yi 'wɪ 'sɛzɛnɛn pɛɛnɔn 'ji bɛ, min -dawli ye "yi 'wɪ -dandan ji. ¹¹ -Yee "wɛan -te minnun 'ka yi -tɛlɛa 'ka da "lala nen e ya 'wɪ 'wliɔ 'tɔ 'tɔɔv pɛɛnɔn pou -a bɛ -a va dɛ, Bali 'ka fɛ nen e ci tɪglɪ bɛ -a nɔan 'cɛɛ dɪ. ¹² En -te minnun 'ka yi -tɛlɛa 'ka da fɛ nen e 'ka 'cee vɛ -a dɛ -a va dɛ, fɛ nen Bali -a 'pla 'cee vɛ -a bɛ, ya'a nɔan 'cɛɛ dɪ.

¹³ Maan ve 'cɛɛ 'nan, nɔan -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e min "fli 'su 'e cin -a dɪ. E lɛaman -a -tɔ man, te ya'a -tɔ ye "yi "dɪ. Fɛ -le "wɛan nen an 'wɪ zɛ -a 'vɪ bɛ, min nen e "lala ye "yi "bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e Bali yɪ "yi "dɪ.»

¹⁴ Farizen 'nɔn nen -nan bɛ, zɪ o 'wɪnɔn zɛ -a 'man bɛ, ɛn o Zozi 'shɛ bli. Kɔɔ o "lala ye "yi. ¹⁵ -A -nan nen Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'Ka 'fli dra min yɪɛ lɛ min tɪglɪnɔn -a. 'Pian Bali 'cee ci "nrɔndɪ ye. En fɛ nen minnun -a "siala 'nan, ka ya 'wɪ -dan dɛnan bɛ, Bali "le 'va bɛ, e ya 'wɪ 'wliɔ "a "fo.

¹⁶ -Pei -tɔ wɪnɔn nen Bali -a -nɔn Moizi lɛ bɛ, 'lee 'wɪnɔn nen Bali 'lewei vɪnɔn 'a 'vɪ bɛ, -a da nen minnun 'ta 'wɔla -trilii ɛn Zan -ta. 'Pian zɪ e -ta bɛ,

en Bali -le 'wɪ 'nənnən nən 'nan -yee mingənnən -
 bɪdɪ 'bɔ 'kogo bɛ, waa vɪdɪ 'sia minnən ɛ. -A -nan
 nən minnən "kaga -a "vale 'nan Bali 'e mingənnən -
 bɪ 'o da. ¹⁷ 'Pian -te labli 'lee 'trɛ 'ka tian 'nyanɛ dɪɛ,
 te -pei -le 'wɪ "wɛnnən 'tɔwli 'ka tian 'silɛ "da "fo "dɪ.

¹⁸ -Yee "wɛan min nən e 'si 'e nan man ɛn e lɪ pee
 'pa bɛ, te e lɪ wɛɛ 'e nan ceje man. ɛn "nyian bɛ, min
 nən e lɪ nən -a -sran -a 'bɔla bɛ -a 'pa bɛ, te min nan
 wɛɛ.»

Fɛzan -tv 'lee Laza man -kənnən

¹⁹ "Bɛ -sru Zozi -kənnən "tɔ -fɔ "nyian. E 'nan:
 «Fɛzan -tv a. Min zɪɛ mingənnənnun da sɔ nən -a
 'flɛ cɪ bɛ, -nyrɛn yaa wɔ. ɛn tv -tɔdɔ pɛɛnən man te
 -a cɪ a 'e 'sɔdɪ, te e "fɛdɪ -ble. ²⁰ ɛn 'yalɛ -tɛzan -tv
 a "nyian. Wɛɛ laabo Laza. Min zɪɛ mlɔn "a -a 'kɔlɛ
 pɛɛnən da. ɛn e ya 'e nyinnandɪ fɛzan zɪɛ -yee -klɔn
 -yrɛ "nən. ²¹ E ya "vale 'e fɛzan 'nɛan pənnən nən
 e -sɛanla bɛ -a -ble. 'Pian min -tv 'ka -a -nɔnlɛ -yrɛ
 "dɪ. E ya 'e nyinnandɪ fɛ zɪɛ -a -nan, te -plɛnnun -a
 mlɔnnun 'ji flanman.

²² Yi -tv 'bɔ ɛn 'yalɛ -tɛzan zɪɛ e -ka. -A -nan nən
 Bali -le 'pasianən -a 'si, o -kɔ -a Abraam "srɔn.

"Bɛ -sru ɛn fɛzan "e "ka 'wɔ "nyian, ɛn wɛɛ 'wɔ.
²³ Zɪ e 'bɔla -yremo fla bɛ, ɛn 'e yra yɪdɪ 'sia. -A -nan
 nən 'e yɪɛ 'tɔ lou, ɛn e Abraam 'yɪ 'kɔɔbli, te Laza
 yra -a "srɔn. ²⁴ ɛn e -paandɪ 'sia. E 'nan: <'Kɔ tra
 Abraam, 'an nyrinda 'e 'sɛn 'i da! 'I yra 'si, 'i Laza
 'pa 'sia 'e 'ta 'e 'pɛ 'wlɛ wɔ 'yia, -e 'e 'tɔ 'an 'le! Kɔɔ 'an
 ya 'an yra yunan 'tɛ 'gɔvɛ -a va.>

²⁵ ɛn Abraam "e -yrɛ 'nan: <'Mɛn 'nən, -a -cin 'e 'tɔ
 'i 'ji 'nan, tv nən i ya 'trɛda bɛ i "yɪ 'yɪ, te Laza "e yra
 ye. -Yee "wɛan 'bɛ nən 'gɔvɛ, -a "siɪ tv 'bɔ ɛn 'yie yra
 yɪ tv 'bɔ. ²⁶ ɛn "nyian bɛ -klu -dan -kaa cɛɛn 'e cin

man. -Te min a "vale 'nan 'e "sia 'ku 'va 'gu -e 'e 'lu
'ka 'va nun be, ya'a 'kolaman -a dredi -a di. En -te
min a "vale 'nan 'e "sia 'ka 'va nun -e 'e 'ta 'ku 'va
'gve, ya'a 'kolaman -a dredi -a di.»

²⁷ Tōn fezan -a 'vi -yre 'nan: <'Ku tra Abraam,
'pian mein tru "baa, 'i Laza 'pa 'sia 'an "ti "le
"kōnnen! ²⁸ 'An "būnun a 'soolu, -e 'e 'wi tin 'ba -
wle, "tōgō 'o 'ta fēnan nen 'an yra ye 'gve -a -nan.>

²⁹ En Abraam "e -yre 'nan: <Bali -le -pei -tō winun
nen yaa -nōn Moizi le be, e ya o va nun. En 'winun
nen Bali 'lewei vūnōn 'a 'vi be, e ya o va nun. 'O
"trōen "tō -yre -e 'o 'ta wōla "da!>

³⁰ En fezan -a 'vi -yre 'nan: <'Ku tra Abraam, 'be
'ka 'bōa waa "fo "di. 'Pian -te min 'si -kanōn 'va, en
e -ku 'wi tin 'balē -wle "be, waa wei maan. O "sia 'wi
'wliđi "dredi man, -e 'o -sōnla Bali -sru.>

³¹ -A -nan nen Abraam -a 'vi -yre 'nan: <-Te wa'a 'o
"trōen 'tōa Bali -le -pei -tō winun nen yaa -nōn Moizi
le be -yre "diē, en -te wa'a 'o "trōen 'tōa 'winun nen
Bali 'lewei vūnōn 'a 'vi be -yre "diē, te wa'a 'kolaman
'nyian -e 'o "trōen "tō min nen e 'si -kanōn 'va be -a
wei le di.> »

17

Zozi 'wi 'pla 'e -srunōn le

(Mt 18.6-7, 15, 21-22; Mk 9.42)

¹ "Be -sru en Zozi -a 'vi 'e -srunōn le 'nan: «'Winun
nen o -kolaman o min "sia Bali -sru "be, o ya 'trēda
"kaga. 'Pian min nen yaa dre en 'wi zīe 'e bō min
-tū man be, 'wi -taa "bōle -a san man. ² E ya "le 'o -
kōlebu -fō min zīe -a 'klan, -e 'o tuv jemie -va. 'Be "yi
mlin, "tōgō 'e dre -e 'men 'nen 'tū 'e 'si 'an -sru. ³ 'Ka
dre "yi 'ka 'fli -va!

-Te 'i "buɪ-tu 'wɪ 'wliɔ drɛ bɛ, 'i 'wɪ tɪɣɪ tin 'ba -yrɛ.
-Te yaa -tɔ 'e 'fli -lɔ bɛ, -e 'i man wɪ 'cɛ! ⁴ ɛn -te e 'wɪ
'wliɔ drɛ 'yie 'e 'pa -a 'sɔravli yidɛ 'wlɛ 'tɔwli 'wlu,
te e lia 'e da 'i 'va 'e 'pa -a 'sɔravli, te yaa ve 'yie 'e 'bɔ
'a bɛ, 'i man wɪ 'cɛ!»

⁵ -A -nan nɛn Zozi 'le 'pasianɔn -a 'vɪ Minsan 'bɔ
ɛ 'nan: «'I 'kɔe yi -tɛradɪ 'i da 'pa "da!»

⁶ ɛn Minsan "e 'nan: «-Te 'cee yi -tɛradɪ Bali da a
'wɛnnɔn "le fei fɛ 'wlɛ 'tɔ -le 'wɪ 'zɔ bɛ, kaa ve yiba
-dan 'gɔɛ -yrɛ 'nan: <'I 'sɔra, 'i 'kɔ -tɔ jemie -va>, yaa
dra.»

Zozi-sruzan 'nyranman "paa 'e 'ci-a-tɔwli

⁷ «'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔɛ -a da! 'Cee nɔan a, ɛn e
'nyranman "paa 'cee fei, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'e yie -tɔa
'cee -winun va. Min -tɔ 'ka 'ka yei, -te nɔan zɪɛ e
'si lua, e -ta bɛ, -e 'e vɪ -yrɛ 'nan: <'I 'ta "nyiandɔ -
nyran fɛ -sru "dɪ?» ⁸ 'Pian yaa ve -yrɛ 'nan: <'I fɛnun
-tɔɛn "nyiandɔ, 'i 'man wɔɔ, -e 'i 'ta 'mɛn fɛ 'pa! -
Te an fɛ bli, an 'kan, ɛn an 'yi mlin bɛ, -e 'i 'yie vɛ
-bli.» ⁹ ɛn "nyian bɛ, min -tɔ 'ka 'yee nɔan muo 'fɔa
'nyranman nɛn yaa 'pa bɛ -a man dɪ. ¹⁰ Zɪ ka cɪ Bali
lɔ zɪɛ. -Yee "wɛan -te ka cɛɛn Bali -le 'nyranman nɛn
e 'nan 'ka 'pa bɛ -a man bɛ, 'ka vɪ 'nan: <Nɔan "tun
"nɛn 'kɔa. 'Wɪ nɛn e cɪ "le 'kɔ drɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn kɔa
drɛ.» »

Zozi-kogobe 'si min -fu man

¹¹ Te Zozi a -kɔnan Zeruzalɛm zia bɛ, e ciladɪ 'sia
Samari 'lɛɣlɔn 'lee Galile 'lɛɣlɔn yei. ¹² Zɪ Zozi "ta
bɔala 'fla 'tɔ da bɛ, ɛn -kogobe -tɛnɔn 'fu -ta -a 'lɛ. O
-fɔ "man "kɔɔbli, ¹³ ɛn o -paandɪ 'sia -yrɛ. Waa 'vɪ
'nan: «'Kɔ 'san Zozi! 'I yra 'si! 'I 'kɔ nyirinda 'si!»

14 Zi Zozi o 'yi bε, εn e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'kv 'ka 'fli -kəɔn Bali -pannən lε.» "Wεε -kən -kɔnan -sia bε, εn -kogobe 'si o pεεnən man.

15 Zi o va min -tv -a 'yi 'nan, -kogobe 'si 'e man bε, εn e 'li 'e da Zozi 'va. E Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia wei 'pleble 'a. 16 Zi e 'bɔ Zozi man bε, εn e "po sɔɔn 'wlu, 'e yra blula, εn yaa muo "fɔdɪ 'sia. Min zɪε e "sia Samari, Zuif min "cεε dɪ.

17 Εn Zozi -a laabv minnun lɔ 'nan: «-Kogobe 'si min -fu bε, o pεεnən man. Εn min 'sɔrasien a nyin zia? 18 -Mε "le "wεan nεn min nεn e 'ka Zuif min -a dɪε, -yεε 'si o yei, εn e -ta Bali 'tɔ "yi "vɪε?» 19 -A -nan nεn Zozi -a 'vɪ min zɪε -yrε 'nan: «'I 'wluan, 'i 'kv! I yi -tera 'an da, -yee "wεan 'i beli.»

Bali mingənnən -ble min da 'kɔ?

(Mt 24.23)

20 Farizen 'nən -a laabv Zozi 'lɔ 'nan: «Tɔ "cɛn "man nεn Bali mingənnən -blɪdɪ 'siala?» Εn e -wle 'nan: «Bali -le mingənnən -blɪdɪ 'ka 'taa "le fε nεn waa ye bε -yee 'wɪ 'zv dɪ. 21 Εn wa'a 'kɔlaman -e 'o vɪ 'nan, -yεε 'bɔla -mien dɪ, εn -yεε 'bɔla 'gv dɪ. Maan ve 'cεε 'nan Bali mingənnən -blɪdɪ 'sia 'ka yei 'va.»

Zozi 'le -tadɪ pee dra 'kɔ?

(Mt 24.26-28, 37-41)

22 "Bε -sru εn Zozi -a 'vɪ 'e -srunən lε 'nan: «Tɔ -tv -taa "bɔle bε, te ka ya "va 'nan 'ka Blamin -pɪ ye. -Te e ya yi -towli "cε "a oo, ka ya "vale 'ka ye -kpɔ, 'pian ka'a 'kɔlaman -a yɪdɪ -a "fo "dɪ. 23 Tɔ zɪε -a man nεn minnun -a ve 'cεε 'nan, e ya -mien, εn e ya 'gv. 'Pian te 'ka 'kv -nan dɪ, εn te 'ka sɔɔnla o -sru "dɪ. 24 Kɔɔ tv nεn Blamin -pɪ -taa "man "bε, e -taa "le laa -paan "le 'wɪ 'zv. E 'wlei -wlei -fɔa, -e -a -san 'e labli 'cɛn 'ji "fo.

25 'Pian e ya 'le Blamin -pɪ 'e yra yɪ, ɛn -naagɔnɔn 'o 'nan "man 'vaa, -e 'wɪ zɪɛ 'e drɛ.

26 Tɔ nɛn Blamin -pɪ -taa "man "bɛ, 'wɪnɪn nɛn minnɪn -a drɛ 'li Noe tɔ va bɛ, waa dra "nyian.

27 Kɔɔ Noe tɔ va bɛ, minnɪn fɛ blɪ, o -wɛn mlin, o lɪ 'pa, ɛn o -kɔnnɛn 'pa. Waa drɛ zɪɛ -trilii, ɛn tɔ nɛn Noe -wlamlan -klɔ -dan jɪ bɛ e 'bɔ. Tɔ zɪɛ -a man nɛn laa -dan fɛndɪ 'sia, ɛn o pɛɛnɔn 'nan -nyan.

28 ɛn "nyian bɛ, 'wɪnɪn nɛn minnɪn -a drɛ 'li Lɔt tɔ va bɛ, waa dra "nyian. Minnɪn fɛ blɪ, o -wɛn mlin, o fɛnɪn lɔɔ, o fɛnɪn taan, o feɪnɪn paa, o 'kɔnnɪn tɔɔ. 29 'Pian yɪ nɛn Lɔt 'si Sodɔm bɛ, -a -nan nɛn Bali 'tɛ 'lee 'tɛ nyɪn nɛn -a -koei "min -tɛa "bɛ, -a -fɛn laa 'a 'fla zɪɛ -a da. ɛn o pɛɛnɔn 'nan -nyan.

30 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn minnɪn -kɔan -a drɛnan, ɛn Blamin -pɪ -taa. 31 Tɔ zɪɛ -a man bɛ, min nɛn e cɪ 'yee 'kɔn 'lɛ "nɛn "bɛ, te 'e -wla 'kuɪn fɛ -tɔ 'sinan dɪ! ɛn min nɛn fei bɛ, te 'e li 'e da 'fla dɪ! 32 'Wɪ nɛn 'li e 'bɔ Lɔt nan man, te 'e yɪɛ 'tɔ 'e koda bɛ, 'e 'wɪ 'cɪn -trɔa 'ka 'ji! 33 Min nɛn e cɪ 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da bɛ, ya'a ye dɪ. 'Pian min nɛn 'e 'pɛ 'si 'yee 'trɛda da "fo, ɛn yaa -nɔn 'mɛn bɛ, -a san 'bɛ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a ye.»

34 ɛn Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'nan, -pei zɪɛ -a man bɛ, min "fli -kɔan 'o nyinnandɪ -saa -tɔwli "da, waa -tɔ "siala, -e -a -tɔ "e -fɔv. 35 ɛn lɪmɔn "fli -kɔan "fɛ -sɔnnan, waa -tɔ "siala, -e -a -tɔ "e -fɔv. 36 [ɛn min "fli -kɔan fei -tɔwli "da, waa -tɔ "siala, -e -a -tɔ "e -fɔv.»]

37 -A -nan nɛn Zozi -srɪnɔn -a laabu -yrɔ 'nan: «'Kɔ 'san! 'Wɪ zɪɛ nyɪn zia nɛn e dra?»

En e 'nan -wle 'nan: «E'nan nen -wi -kadı cı 'e pladı bε, -a ta lou "nen -wi pεa "blı "lomannun 'o 'ble!»

18

Zozi-kənnən "fə tin 'bazan 'tv 'lee -cale -tv man

¹ "Bε -sru en Zozi -kənnən "tv -fədı 'sia -wle. E ya "vale 'e -kənnən -wle 'nan 'o Bali trv 'ba tv pεenən man, te o "koe 'e 'nyan dı. ² E 'nan -wle 'nan: «'Fla 'tv da bε, tin 'bazan 'tv a -nan. Min zıε ya'a 'klan man Bali lə dı, en -a yıε 'ka 'naan min man dı. ³ En -cale -tv a "nyian 'fla -tvwli 'bə zıε -a da. Tv pεenən man bε, e -taa 'yee 'wı 'a tin 'bazan zıε -yrε. Yaa ve -yrε 'nan, 'e 'tə 'e -sru -e 'yee tin 'e 'tε 'e 'nanmanzan da.

⁴ -A -nan 'mən 'wı zıε -a drēnan, te ya'a -yee tin 'baa "fo "dı. 'Pian zı yi -tv 'bə bε, en 'e 'ci "nrəndı 'sia. Yaa 'vı 'e 'ji 'nan: «Ma'an 'klan man Bali lə dı. En 'an yıε 'ka 'naan min man dı. ⁵ 'Pian -cale 'gυε, e see "paa 'an man "bυυ, -yee "wεan an -yee tin dra 'nənnən. Maan dra zıε -e 'e vıε 'e 'wı 'wlıdı "dre 'mən dı.» »

⁶ En Minsan -a 'le 'sran -wle 'nan: «'Wı nen tin 'bazan 'wlıdı zıε e 'sia -a vınan bε, kaa 'man 'kpa? ⁷ E ya 'ka 'ji 'nan, minnun nen Bali o 'si "va 'yee vε -a te o -paanman -yrε "tv pεenən man bε, 'e "trəen "sia o va? -Cεjε, ya'a dra "fo "dı. ⁸ Maan ve 'cεε 'nan, Bali 'ka 'mən dı, te e -tə o -sru -e 'e tin 'nənnən 'nən -wle. 'Bε a zı, 'pian tv nen Blamin -pı -taa "nyian 'trēda bε, e bəa minnun nen o yi -tεra Bali da bε o man?»

Zozi-kənnən "fə Farizen min 'lee 'sukəle 'sizan 'tv man

⁹ Zozi -kənnən "tv -fədı 'sia minnun nen 'o 'fli "siala min tıglınun -a, te wa'a 'o bəenun siala min

tıglinun -a dıε, o man. E 'nan: ¹⁰ «Min "fli 'be 'kɔ Bali tru 'balε Bali -pan 'kuin. Min -tɔ a Farizen min -a, εn -a -tɔ a 'sukɔle 'sizan 'a. ¹¹ Farizen min a 'e 'tɔdɪ lou, εn e Bali tru 'badɪ 'sia 'e 'ji. E 'nan: «Bali, meın muo -fɔa 'nan an 'ka "le min peenun -le 'wɪ 'zɔ dɪ. Kɔɔ o crin wɔ, εn o ya 'wɪ 'wɪdɪ "drenɔn 'a, εn o ya min nan -wεεnɔn 'a. En "nyian be meın muo -fɔa 'nan an 'ka "le 'sukɔle 'sizan 'labε -yee 'wɪ 'zɔ dɪ. ¹² Kɔɔ an fe "sɔan yi "fli 'fle 'tɔ -ji, εn fe pεεnɔn nen maan ye be, maan -fuzan -nɔan 'yie.»

¹³ Tɔ zıε -a wlu be te 'sukɔle 'sizan a 'e 'tɔdɪ -kɔɔbli, εn e ya Bali tru 'banan. 'E 'wulo -fɔ 'e 'wlu, εn 'e 'pe 'pa 'e 'kɔle "nen. En yaa vɪdɪ 'sia 'nan: «Bali 'i yra 'si! 'Wɪ 'wɪdɪ "drezan nen maan, 'yian nyirinda 'si!» »

¹⁴ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'cεε 'nan, 'sukɔle 'sizan zıε, 'o 'vale Bali -a o yei "sen 'e cin va, εn e -kɔ 'yee "kɔnnεn. 'Pian Farizen min 'lee Bali yei 'ka 'senle 'e cin va dɪ. Kɔɔ min nen 'e 'fli "siala -dan be, Bali -a dra "wεnnɔn. En min nen 'e 'fli dre "wεnnɔn be, Bali -a dra -dan.»

*Zozi -fεa 'vɪ nannannun man
(Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)*

¹⁵ Yi -tɔ be, εn minnun -tadɪ 'sia nannannun -a Zozi le, 'nan -e 'e kle o man. 'Pian zɪ -a -srɔnɔn 'wɪ zıε -a -nan 'yɪ be, εn o -si -tɔ -wɔ. ¹⁶ -A -nan nen Zozi nannannun laabɔ 'e 'va, εn e 'nan 'e -srɔnɔn le 'nan: «'Ka nannannun 'tɔ 'o 'ta 'an 'va! Te 'ka 'si -tɔ -wɔ "dɪ! Kɔɔ minnun nen "le nannannun -le 'wɪ 'zɔ be, Bali -le mingɔnnεn tɔɔda si a 'e 'le 'sɔdɪ -wle. ¹⁷ Maan ve 'cεε 'wɪ tıgɪ 'a 'nan, minnun nen wa'a yi tɔɔla Bali da "le zɪ nannannun yi -tɔɔla 'o "tɪ "da be -yee 'wɪ 'zɔ dıε, Bali 'ka mingɔnnεn ble o da "fo "dɪ.»

*Fəzan -tv -le 'wɪ
(Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)*

18 "Bε -sru εn min tazan -tv -ta 'wɪ laabulε Zozi 'lɔ. E 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, i ya min tıglı 'a. Maan dra 'kɔ, -e 'an 'belidı nɛn ya'a 'nyaan dıε, -a yı?»

19 Εn Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «-Mε "le "wεan nɛn, yia ve 'nan an ya min tıglı 'a? Min -tv 'ka tıglı dı, -te ya'a 'silεa Bali -tɔwli "a dıε. 20 Bali -le -pei -tɔ winun 'gυε, yia -tɔa. -Nyren 'nan:

⟨Te 'i min nan -wεε "dı!

Te 'i drε min -tεzan -a dı!

Te 'i crin wυ dı!

Te 'i 'wlu 'sɛn min man dı!

'I yie 'e 'nan 'i "tı 'lee 'i "bυ "man!⟩ »

21 Εn e 'nan Zozi lε 'nan: «'Wɪ pɛεnɔn zıε, maan drɛdı 'sia 'an "wɛnnɛn da, εn an drε ceje.»

22 Zı Zozi 'wɪ zıε -a 'man bε, εn e 'nan -yrε 'nan: «'Pian 'yie 'wɪ 'fυ -tv. -Nyren 'nan, 'i 'yie fɛnun pɛεnɔn 'tan, -e 'i man "lala -pli 'yale -tɛnɔn man. -Te yaa drε zıε, laji fɛnun nɛn, wa'a srɛman dıε, o dra 'yie vε -a. "Bε -sru -e 'i -sɔnla 'an -sru!»

23 Zı e 'wɪ zıε -a 'man bε, εn -a -pε -sru -tɔa, kɔɔ -a yıfε a "kaga.

24 Zı Zozi -a 'yı 'nan -a ta drε 'trɔdrɔ bε, εn e 'nan: «Minnun nɛn, o yıfε a "kaga 'trɛda bε, -wee -sɔnladı Bali -sru "a 'tɔndɔn. 25 Maan ve 'cεε 'nan, -wi -dan nɛn waa laabo shamo bε, ya'a 'kɔlaman -wladı -a 'mɛnzrɛn -yrε ji dı. -A -tɔwli "nɛn "nyian fɛnɔn 'le vε -a, -wee -sɔnladı Bali -sru "a 'plɛblε 'wlıdı.»

26 Zı minnun 'wɪ zıε -a 'man bε, εn o 'nan: «-Te 'bε a zıε, -tıε -kɔlaman 'sidı -a 'wɪ 'ji "mɛn?»

27 Εn Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «'Wɪ nɛn min 'ka 'kɔlaman -a drɛdı -a dıε, Bali -kɔlaman -a drɛdı -a.»

28 -A -nan nɛn Pieri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, 'kʊ 'bɔ 'gʊɛ, kʊ 'si 'kʊɛ fɛnʊn pɛɛnɔn -sru, ɛn kʊ sɔɔnla 'i -sru!»

29 ɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min ɔɔ min nɛn e 'si 'yɛɛ "kɔnnɛn, -tɛ 'bɛ "cɛɛ dɪ, e 'si 'e "bʊɪnʊn 'lee 'e "blunʊn -sru, -tɛ 'bɛ "cɛɛ dɪ, e 'si 'e "bʊ 'lee 'e "tɪ -sru, -tɛ 'bɛ "cɛɛ dɪ, e 'si 'yɛɛ 'nɛnnʊn -sru, 'nan -e Bali 'e mingɔnnɛn -blɪ 'e da -le "wɛan bɛ, 30 -a san zɪɛ e fɛ pee ye "kaga 'trɛda. ɛn "bɛ -sru tʊ nɛn Bali fɛ pɛɛnɔn limlan bɛ e 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a ye.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanɔn 'va wɪ 'pa yaagazan 'vɪ

(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)

31 "Bɛ -sru ɛn Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli 'saza laabʊ. ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «-Kaa "ta -ko Zeruzalɛm, -e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ Blamin -pɪ man bɛ, 'e 'lɛ sɔɔ. -Nyɛn 'nan: 32 Minnʊn -a -nɔan minnʊn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wlɛ, -e 'o -tɛ. Minnʊn zɪɛ, waa sɛɛ wo, o 'le 'yi -sɛan -a yra, 33 waa -sɔan -ngble -a, -e 'o 'kʊ -a -tɛ. 'Pian -a yi yaagazan da bɛ, -e 'e 'wluan -kanɔn 'va.»

34 -A -srunɔn 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ci manlɛ dɪ. -A -ci -fʊ 'e yɔɔdɪ o man. 'Wɪ nɛn Zozi "e 'nan 'e ve bɛ, wa'a -tɔlɛ dɪ.

Zozi yɪɛ 'wizan -tʊ beli

(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)

35 Zozi a -plinan Zeriko 'fla "srɔn, te yɪɛ 'wizan -tʊ yra 'e -nyrandɪ -si man, te e fɛnʊn trʊ "baa. 36 Zɪ yɪɛ 'wizan zɪɛ, e minnʊn -cin 'man 'ciinan bɛ, ɛn yaa laabʊ 'nan: «-Mɛ 'bɛ drɛ?»

37 O -yrɛ 'nan: «Nazaretɪ min Zozi 'bɛ cɪ ciinan!»

38 -A -nan nen e -paandi 'sia. E 'nan: «David kluda min Zozi, 'i yra 'si, 'yian nyrinda 'si!»

39 En minnun nen o cira 'si 'le be o paan "da 'nan 'e 'lebo 'pla "da. 'Pian e paan "nyian 'kpa 'pleble 'nan: «David kluda min, 'yian nyrinda 'si!»

40 En Zozi 'tɔ, e 'nan minnun le 'nan 'o 'ta yie 'wizan zɪɛ -a 'e 'va 'gu. Zɪ e pli "man "be, en Zozi -a laabv -yrɔ 'nan: 41 «-Me "nen i ya "vale 'an dre 'yie?»

En e 'nan Zozi le 'nan: «Minsan, an ya "vale 'yian yie 'le 'su!»

42 En Zozi -a 'vɪ -yre 'nan: «'I yie 'e 'le 'su! 'Yie yi -teradɪ 'an da 'i beli!» 43 'Nun tɔɔn -a yie 'le 'su, en e sɔɔnla Zozi -sru, te e Bali 'tɔ bɔa. Zɪ min pɛɛnɔn 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ be, en o Bali 'tɔ dre -dan.

19

Zashe -le 'wɪ

1 "Be -sru en Zozi 'bɔla Zeriko 'fla. E 'fla zɪɛ -a 'cɛndɪ 'sia 'ji. 2 Fezan -tɔ a 'fla 'bɔ da, waa laabo Zashe. 'Sukɔle 'sinɔn 'tazan nen. 3 Min zɪɛ e ya "vale 'e Zozi ye. 'Pian e ya tounɔn, en min "kaga "le "wean ya'a 'kɔlaman -a yɪdɪ -a dɪ. 4 -A -nan nen e -trɔa o 'le flan -a, en e yiba "tɔ nen waa laabo Sikomor be -a tri. Yaa dre zɪɛ 'nan -te Zozi a ciɪnan "wlu "be -e 'e yɪ.

5 Zɪ Zozi 'bɔ fe zɪɛ -a -nan be, en 'e yie 'tɔ lou. Yaa 'vɪ Zashe le 'nan: «Zashe, 'i -sɔɔnla tada! Kɔɔ e ya "le cɛɛgu 'an -nyran 'yie "kɔnnɛn.» 6 En Zashe sɔɔnla "nyiandv. E -kv Zozi 'a 'yee "kɔnnɛn, en e "yi dre -yre ci "nrandɪ -a.

7 Minnun nen waa -nan 'yɪ be, o Zozi 'man wɪ vidɪ 'sia. Waa 'vɪ 'nan: «E wla 'wɪ 'wlidɪ "drezan zɪɛ -yee 'kuin.»

⁸ Zashe pli Minsan man, en e -yre 'nan: «Minsan, an "ta 'an yifε "cean 'e cin man "fli, -e 'an -tu -nɔn 'yalε -tenɔn lε. En "nyian bε, "lala nen maan 'si minnun lɔ 'e 'ciuladı "da "bε, an min -tu -le vε 'lɛji bɔala 'e 'pa -a sinjen.»

⁹ Tɔɔn en Zozi -a 'vɪ -yre 'nan: «Cεεgυ, Bali 'kɔn 'gυε -a 'lε "nennɔn 'si 'wɪ 'ji. Kɔɔ yia kɔɔn 'nan Abraam kluda min nen 'yia. ¹⁰ Blamin -pɪ -ta 'trɛda 'nan -e 'e min nen e 'si Bali man -kɔɔbli bε, -a 'si 'wɪ 'ji.»

*Zozi -kɔnnɛn "fɔ nɔan yaaga man
(Mt 25.14-30)*

¹¹ Zozi a -plinan Zeruzalɛm "srɔn "kogo, -yee "wɛan 'wɪ nen Zozi 'sia -a vɪnan bε, zɪ minnun -a 'man bε, en 'o ci "nrɔndɪ 'sia 'nan, Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo. Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ, en e -kɔnnɛn 'fɔdɪ 'sia -wlε. ¹² E 'nan: «Mingɔnnɛn kluda min -tu 'bε "ta -ko 'lɛglɔn -kɔɔbli 'tɔ da. E "ta -ko 'nan -e 'wee 'tɔ mingɔnnɛn -a. "Bε -sru -e 'e 'ta mingɔnnɛn -blɪ 'e 'ya trɛ da. ¹³ "Yɛɛ -kɔ bε, 'e 'sunɔn laabυ -fu, en e -siga 'wlε nen -a 'flε -kɔan tɪglɪ bε, -a pli o man -tɔdɔ. E 'nan -wlε 'nan: <'Ka fε -wɛɛ "a -trilii, -e 'an 'tadɪ 'e bɔ.>

¹⁴ Min zɪɛ -yee 'lɛglɔn 'jinɔn 'ka -a ye "yi "dɪ, -yee "wɛan o minnun 'pa 'sia -a -sru 'nan 'o 'ka "vale 'e 'tɔ 'o da mingɔnnɛn -a dɪ.

¹⁵ 'Pian e dre mingɔnnɛn -a, en e 'li 'e da.

Zɪ e 'bɔla bε, en 'e 'sunɔn nen e -siga pli o man bε o laabυ. Yaa dre zɪɛ 'nan, -e 'o 'nyranman nen waa 'pa bε -a -sru "vɪ 'yrɛ.

¹⁶ -A tɛdɛ -ta, en e -yre 'nan: <'An 'san, -siga nen yia -nɔn 'mɛn bε, an -siga 'yɪ "man "fu.>

17 En -a tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <I muo, yia drɛ "yi. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nɛn maan -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ 'gʊɛ, i 'wɪ "yi drɛ 'a. -Yee "wɛan an 'fla 'fu -nɔan 'yie -e 'mɛin 'tɔ o tazan -a.>

18 "Bɛ -sru ɛn -a "flizan 'ta. E -yrɛ 'nan: <'An 'san, 'yie -siga nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, an -siga 'yi "man 'soolu.>

19 En -a tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <I muo, yia drɛ "yi "nyian. -Yee "wɛan an 'fla 'soolu -nɔan 'yie -e 'mɛin 'tɔ o tazan -a.>

20 "Bɛ -sru ɛn -a pee -ta. "Bɛ 'vɪ -yrɛ 'nan: <'An 'san, 'yie -siga nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan 'pa sɔ -ji ɛn maan 'pla 'yie. -Nyɛn 'gʊ. 21 "Klan -fɔ 'an 'ji 'i 'va zia, kɔɔ 'yie 'wɪ a 'tɔndɔn. Fɛ nɛn 'yie vɛ "cɛɛ dɛ, yia "sia. ɛn -te min 'yie 'nyranman 'pa bɛ, -a ta -trɔn pɛɛnɔn nɛn yaa ye bɛ yia "sia -yrɔ.>

22 En -a tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <I ya 'an 'suzan 'wɪdɪ "a. 'I wei 'i -tɛa. Yia -tɔa 'nan, 'mɛn 'wɪ a 'tɔndɔn, ɛn yie 'nan: «Fɛ nɛn e 'ka 'mɛn vɛ -a dɛ, maan "sia. ɛn -te min 'mɛn 'nyranman 'pa bɛ, -a ta -trɔn pɛɛnɔn nɛn yaa ye bɛ, maan "sia -yrɔ.» 23 -Te i 'wɪ zɪɛ -a -tɔa "bɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn yia 'mɛn -siga 'palea fɛnan nɛn -a man "paa "bɛ -a -nan dɪ? Yia dra paan zɪɛ -e "mɛn vɪnan 'an 'ta bɛ, te -a man 'pa.>

24 Tɔɔn ɛn mingɔnnɛn zɪɛ yaa 'vɪ minnɔn nɛn o cɪ -nan bɛ, -wɛ 'nan: <'Ka -siga bɛ -a 'si -yrɔ, -e 'ka -nɔn min nɛn -siga -fu a -yrɔ "bɛ -yrɛ!>

25 En minnɔn 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <'Kʊ 'san, -siga a -yrɔ -fu 'va.>

26 -A -nan nɛn mingɔnnɛn -a 'vɪ 'nan: <Min nɛn e ya -yrɔ "bɛ, -a lɛ nɛn waa -nɔan. 'Pian min nɛn -yee "ka "dɛ, -nyɛn -yrɔ "bɛ waa "sia.> 27 En yaa 'vɪ "nyian 'nan: <'An 'nanmannɔn nɛn wa'a yɪɛ "yi

'nan 'an 'tɔ 'o da dɪɛ, 'ka 'ta waa 'an 'lɛ 'gʊ, -e 'ka o -blɔ "çɛɛn! »

²⁸ Zɪ Zozi çɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn e Zeruzalɛm si 'sia "nyian.

Zozi 'bɔla Zeruzalɛm

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-10; Zan 12.12-16)

²⁹ Zɪ Zozi 'bɔ Befaze 'lee Betani "srɔn "bɛ, ɛn 'e -srɔnɔn "fli 'pa 'sia 'o 'lɛ. 'Fla "fli zɪɛ o ya Olivie pɔn 'sɛan man. ³⁰ E 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'kʊ 'fla nɛn 'ka 'lɛ bɛ -a da. -Te ka 'bɔla 'nan nun, ka -aflumun planɛn ye 'e 'baa -tɔdɪ. Min -tʊ 'ka tian 'fɔlɛ "da "dɪ. 'Ka baa 'sʊ, -e 'ka 'ta -a 'mɛn 'gʊ! ³¹ -Te min -a laabʊ 'ka 'lɔ 'nan: <-Mɛ "le "wɛan nɛn ka çɪ -a baa 'sɔnan bɛ>, 'ka vɪ -yrɛ 'nan: <Minsan "e 'nan, -aflumun 'wɪ a 'e man.> »

³² Minnun nɛn e o 'pa 'sia bɛ, o -kʊ. O 'bɔ "man "le zɪ yaa 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ³³ Zɪ o ya -aflumun baa "flunan bɛ, ɛn minnun nɛn -wee vɛ çɪ -a bɛ, waa laabʊ -wɔlɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan ka ya -a "flunan?»

³⁴ ɛn o 'nan -wlɛ 'nan: «Minsan "e 'nan, -aflumun 'wɪ a 'e man.»

³⁵ -A -nan nɛn o -kʊ -aflumun zɪɛ -a Zozi lɛ. O 'wee sɔnɔn paala -a koda, ɛn o Zozi -nyran "da. ³⁶ ɛn e -kʊdɪ 'sia. Minnun 'wee sɔnɔn "paaladɪ 'sia "wɔlɔ, te e -kʊla "da.

³⁷ Zɪ e Olivie pɔn sɔɔn "ji ɛn e 'bɔ Zeruzalɛm "srɔn "kogo bɛ, -a -nan nɛn -a -srɔnɔn pɛɛnɔn Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia 'çɪ "nrandɪ -a. 'Lɛbo "fɔ wɪnɔn nɛn waa -nan 'yɪ bɛ, ³⁸ -yee "wɛan waa vɪdɪ 'sia 'nan:

«Bali -le -fɛa 'e 'kɔn
mingɔnnɛn nɛn

Minsan -a 'pa 'sia bɛ -a man!

Bali -a drɛ ɛn kʊ -fʊdɪ -trɔɔ 'yɪ.

-A 'tɔ 'e drɛ -dan laji lou!»

³⁹ Farizen 'nən -mienun a o yei. Zi o 'wɪ zɪɛ - a 'man bɛ, ɛn waa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'i -paan 'i -srunən da!»

⁴⁰ 'Pian Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'o 'lɛbo 'pla "da "bɛ, -kəlɛnun 'bɛ -taa 'wɪɛ o "pa 'ji.»

Zozi 'wuɔ Zeruzalɛm 'nən 'le "wɛan

⁴¹ Zi Zozi Zeruzalɛm 'fla 'yɪ 'e 'lɛ bɛ, ɛn e -wuɔdɪ 'sia. ⁴² E 'nan: «Zeruzalɛm 'nən, -fɔdɪ -trɔɔ a paan 'cee vɛ -a, -mɛ "le "wɛan nɛn ka'a 'wɪɛ "man "dɪ? 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, ka'a "nyian -kəlaman -a yɪdɪ -a dɪ. ⁴³ Tʊ -tʊ -taa "bɔlɛ bɛ, 'ka 'nanmannən 'ka 'si -fɔa "klən -a, -e 'o 'kuli -tɔ 'ka man -pɛ pɛɛnən da. ⁴⁴ O 'ka 'fla -wia, ɛn o minnun pɛɛnən -tɛɛman. Fɛ -tʊwɪli 'ka 'fo 'fla 'bɔ da dɪ. 'Wɪ pɛɛnən zɪɛ e bɔa 'ka man, kɔɔ tʊ nɛn Bali -ta 'palɛ 'ka 'va bɛ, ka'a 'wɪɛ "man "dɪ.»

Zozi fɛnun -tannən 'pin Bali -pan 'kuin (Mt 21.10-17; Mk 11.15-19; Zan 2.13-16)

⁴⁵ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kʊ Bali -pan 'kuin. Minnun nɛn o Bali -pan fɛnun -taan "bɛ, e o -pɪndɪ 'sia 'kən zɪɛ -a -ji, 'nan 'o bɔla bei. ⁴⁶ Yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Bali "e 'nan:

⟨'Mɛn 'kən -kɔan 'an trʊ 'ba 'kən 'a.⟩

'Pian kaa drɛ crin wʊnan -a.»

⁴⁷ "Bɛ -sru te Zozi 'ko Bali -le 'wɪ "paalɛ yɪ -tʊdʊ pɛɛnən man Bali -pan 'kuin. ɛn Bali -pannən 'tanən 'lee 'fluba 'ci vɪnən 'lee minnun tanən Zozi 'man -wɛɛdɪ 'sia, 'nan -e 'o -tɛ. ⁴⁸ 'Pian 'wɪ nɛn 'kɔ 'o drɛ -e 'o -kɔla -a man yɪdɪ -a bɛ, wa'a tɔa dɪ. Kɔɔ Zozi 'le 'wɪ "paadɪ 'sɔ min pɛɛnən lɛ, ɛn "nyian bɛ o Zozi 'bɔ ye "yi.

20

Zozi 'le -kɔladɪ "sia nyin zia?

(Mt 21.23-27; Mk 11.27-33)

¹ Yi -tɔ da Zozi a Bali -le 'wɪ "paanan minnun ji Bali -pan 'kuin. En e Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia -wɛ. -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee min cejenun -ta "va, ² en waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Kɔladɪ "cɛn "a nɛn i 'wɪnɔn zɪɛ -a dra? En -tɛ -si -nɔn 'yɪɛ? 'I vɪ 'kɔvɛ!»

³ En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'An 'bɔ "nyian an "ta 'wɪ 'tɔwɪ "cɛ laabo 'ka 'lɔ. ⁴ -Tɛ Zan 'pa 'sia 'nan 'e 'ta min -batize drɛ? Minnun 'bɛ 'pa 'sia, -baa Bali 'bɛ 'pa 'sia? 'Ka vɪ 'mɛn!»

⁵ -A -nan nɛn waa vɪdɪ 'sia 'o cin yei 'nan: «-Te -kaa 'vɪ 'nan, Bali 'bɛ 'pa 'sia bɛ, yaa laabo -kaa 'lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka'a yi -tɛɛa -a wei -da dɪ?» ⁶ En -te -kaa 'vɪ 'nan, minnun 'bɛ 'pa 'sia bɛ, min pɛɛnɔn 'kɔlɛ wɛɛndɪ "siala -kaa 'va -e 'o -kaa -tɛɛ. Kɔɔ -a -cin a o pɛɛnɔn 'ji 'nan Zan a Bali 'lewei vɪzan -a.»

⁷ -A -nan nɛn waa 'vɪ Zozi ɛ 'nan: «Min nɛn e Zan 'pa 'sia bɛ, kɔ'a tɔa dɪ.»

⁸ En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'An 'bɔ "nyian min nɛn e -si -nɔn 'mɛn, en an 'wɪnɔn zɪɛ -a dra bɛ, ma'an -ci sia 'cɛɛ dɪ.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ rɛzɛn fei 'panɔn man

(Mt 21.33-46; Mk 12.1-12)

⁹ En Zozi -kɔnnɛn 'gɔvɛ -a -fɔdɪ 'sia minnun ɛ. E 'nan: «Min -tɔ 'bɛ 'yee rɛzɛn fei 'pa, en yaa -nɔn minnun ɛ 'nan 'o 'nyranman 'pa "da, te o 'yee vɛ -nɔan. Yaa drɛ zɪɛ, en e -kɔ 'lɛglɔn 'kɔɔbli 'tɔ da, e "mɔan -nan nun. ¹⁰ Zi rɛzɛn nan tɔ 'bɔ bɛ, en min zɪɛ 'e 'suzan -tɔ 'pa 'sia, 'nan 'e 'kɔ 'yee vɛ 'si. Fei 'panɔn -a 'suzan zɪɛ -a 'kun, waa -sɔn, en o 'si "man. Wa'a fɛ

-tɔ-nɔnlɛ-yrɛ "di. ¹¹"Bɛ-sru ɛn 'e 'suzan 'pee 'pa 'sia "nyian. Waa-sɔn, waa srɔn, ɛn waa 'li 'e da 'e 'lɔ 'a 'e "tun. ¹²"Bɛ-sru ɛn yaa yaagazan 'pa 'sia "nyian. Wɛɛ 'sɔn-trilii, nyɛn 'bɔ 'bɛ da, ɛn wɛɛ 'pin.

¹³-A-nan nɛn fei san 'bɔ 'e 'nan: <Maan dra 'kɔ? -A-cin -tɔ 'an 'ji. 'An 'pɪ nɛn e 'sɔ 'mɛn tɪglɪ bɛ, -a 'bɔ nɛn maan "paa-sia o va. Maan ye "le o yiɛ-taa 'nanlɛ 'bɛ man.>

¹⁴'Pian zɪ fei 'panɔn 'nɛn zɪɛ -a 'yɪ 'tanɔn bɛ, ɛn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: <'Nɛn 'labɛ, -yɛɛ-taa "drɛɛ 'e "tɪ-ziazan -a. -Yee "wɛan-kaa -tɛ, -e fei 'e 'fɔ-kaa 'lɔ.> ¹⁵Waa 'kun, ɛn o -kɔ -a rɛzɛn fei-sru "sa -a, ɛn waa -tɛ.

'Wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, -mɛ "wɪ nɛn fei san -taa -a drɛɛ minnɔn nɛn o -yee fei dra bɛ -wlɛ? ¹⁶Maan ve 'cɛɛ 'nan, e -taa -e 'e 'yee fei 'panɔn zɪɛ o -tɛɛ, -e 'e 'yee rɛzɛn fei 'bɔ 'nɔn min peenun lɛ.»

Minnɔn nɛn -nan bɛ, o 'nan: «'Wɪ nɛn i "sia -a vɪnan 'labɛ, ya'a dra di.»

¹⁷Zozi o -nanjɛndɪ 'sia, ɛn yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -a -ci nɛn 'nɔn? Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

<-Kɔɛ nɛn, 'kɔn 'tɔnɔn -a tuv 'o 'pɛla koda bɛ, -yɛɛ drɛ 'kɔn 'pɔ -fɔ -kɔɛ -a.>

¹⁸Min nɛn e -tria -kɔɛ zɪɛ -a da bɛ, e -wia. ɛn-te-kɔɛ zɪɛ e -tria min da bɛ, yaa pɔɛ "bɔ.»

¹⁹Zɪ 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn waa -tɔ 'nan, 'wee "wɛan nɛn Zozi -kɔnnɛn zɪɛ -a -fɔ. -A-nan nɛn o ya "vale 'o Zozi "kuan -nan nun, 'pian o klan minnɔn lɔ.

*'Sukɔɛ-pan wɔdɪ da wɪ
(Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)*

20 Tυ zιε -a man nen 'fluba 'ci vιnɔn 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn Zozi 'man -fɔɔdɪ 'sia. -Yee "wεan o minnun 'pa 'sia "va, 'nan 'o 'fli drε min tɪɣlɪnun -a, -e 'o Zozi wei 'kun. O ya "vale 'o 'wɪ 'tɔ ye -e 'o -kɔla Zozi 'nɔndɪ -a -kɔnmandan lε. 21 Minnun zιε o 'wɪ laabv Zozi 'lɔ. O 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kva -tɔa 'nan, i 'wɪ "paaman 'wɪ tɪɣlɪ 'a. En kva -tɔa "nyian 'nan, yi'a min bo "va "dɪ. En "nyian bε, 'wɪ nen Bali "e 'nan blamin 'e drε bε, -a tɪɣlɪ 'bɔ nen yia "paaman minnun ji. 22 -Yee "wεan kv "ta 'wɪ 'gυε -a laabo 'i 'lɔ. -Nyren 'nan: -Si a 'e 'nɔndɪ -cεε, -e -kaa 'sukɔle -pan wv Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnen Seza lε, -baa te -ka'a drε "fo "dɪ?»

23 'Pian Zozi -wee -dawli -kɔnnen 'yɪ. En e 'nan -wle 'nan: 24 «'Ka 'ta 'lein 'wle 'tɔ -a 'mɛn -e 'an yɪ! -Tɪ -wulo -fodo nen 'gυ? En -tɪ 'tɔ 'cɛn nen 'gυ?» O 'nan -yɛ 'nan: «Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnen Seza nen.»

25 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Fε nen Seza -le vε -a bε, 'cεε 'nɔn Seza lε! En fε nen Bali -le vε -a bε, 'cεε 'nɔn Bali lε!»

26 Wa'a -kɔlale Zozi wei 'kundɪ -a minnun yiε man "fo "dɪ. En 'wɪ 'bɔ nen Zozi -a 'vɪ bε e o 'kan, -yee "wεan wa'a "nyian 'wɪ 'tɔ vɪlε "fo "dɪ.

*Minnun nen o -kaa bε o wuanla -kanɔn 'va
(Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)*

27 "Bε -sru en Saduze 'nɔn -mie pli Zozi man. Saduze 'nɔn "o "ve 'nan, -te min -ka bε, ya'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪ. Zɪ o pli "man "bε, en waa laabv -yɛɔ 'nan: 28 «Bali -le 'wɪ "paazan, 'wɪ nen Moizi -a cɛn -te 'kvε bε, -nyren 'gυ: <-Te min lɪ 'pa, en -a san zιε e -ka, te wa'a tian 'nen 'yalε 'o 'vale 'e nan 'bɔ 'a dɪε, -yee -cale zιε -a "bvɪ 'e 'pa, -e 'e "bvɪ klu bɔla!» 29 Min -tɔ -le 'nen -klɔnmɔn a 'sɔravli. -A

tɛdɛ lɪ 'pa, ɛn e -ka, te wa'a 'nɛn 'yalɛ 'e nan 'bɔ 'a dɪ.
³⁰-A "flizan "e -cale -tɔwli zɪɛ -a 'pa, ɛn e drɛ "nyian
 zɪ. ³¹ ɛn -a yaagazan "e -cale -tɔwli zɪɛ -a 'pa, ɛn e
 drɛ "nyian zɪ. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ e 'bɔ o 'sɔravlinɔn man.
 Wa'a 'nɛn 'yalɛ dɪ, ɛn o pɛɛnɔn kaa. ³² "Bɛ -sru ɛn lɪ
 'bɔ "e "ka 'wɔ "nyian. ³³ Tɔ nɛn minnun wuanla -
 kanɔn 'va bɛ, lɪ zɪɛ e -kɔan -tɪ nan -a? 'I vɪ 'kɔɛ! Kɔɔ o
 'sɔravli 'bɔ -a 'pa lɪ -a.»

³⁴ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Minnun nɛn 'trɛ 'gɔɛ
 -a da bɛ, -wɛɛ lɪ 'lee -kɔnnɛn "paa. ³⁵ 'Pian minnun
 nɛn Bali o 'yɪ tɪgɪ 'trɛ pee davɛ -a, ɛn e o wlɛan -
 kanɔn 'va bɛ, wa'a lɪ 'lee -kɔnnɛn 'paa dɪ. ³⁶ ɛn wa'a
 'kɔlaman "nyian -kadɪ -a dɪ. O -kɔan "le Bali -le
 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. Bali o wlɛan -
 kanɔn 'va, ɛn o drɛ -yee 'nɛnnun -a. ³⁷ 'Ka Saduze
 'nɔn, -a -cin a 'ka 'ji 'nan, min 'ka 'wuanla -kanɔn
 'va dɪ. Ka ya 'ka 'fli see "paanan, kɔɔ 'wɪ nɛn Moizi -
 a 'vɪ 'li bɛ, yaa -ci -kɔɔnman 'nan, minnun nɛn o kaa
 bɛ, o wuanla -kanɔn 'va. 'Wɪ nɛn Moizi -a -nan 'yɪ
 te 'tɛ nɛn a yiba "kpizɛnnɛn 'va bɛ, -nyɛn 'gɔ. Yaa
 crɛn -tɛ 'nan: «Minsan "e 'nan, 'e ya Abraam -le Bali
 -a, ɛn 'e ya Izak -le Bali -a, ɛn 'e ya Zago 'le Bali -a.»
³⁸ Tɔ nɛn Bali 'wɪ zɪɛ -a ve bɛ, te -kaa tranun zɪɛ o
 kaa -a -nan 'mɔn. 'Pian Bali "le 'va bɛ, o yɪɛ a "man
 tian, kɔɔ Bali a minnun nɛn o yɪɛ cɪ "man "bɛ -wee
 Bali -a, e 'ka minnun nɛn o kaa bɛ -wee Bali -a dɪ.»

³⁹ -A -nan nɛn 'fluba 'ci vɪnɔn -mienun -a 'vɪ -yrɛ
 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, yia -ci 'vɪ tɪgɪ.» ⁴⁰ ɛn wa'a
 "nyian 'wɪ 'pee laabɔɛ Zozi 'lɔ dɪ.

*-Tɪ -pɪ nɛn Crizi -a?
 (Mt 22.41-46; Mk 12.35-37)*

41 "Bε -sru εn Zozi -a laabv minnun lɔ 'nan: «E dre 'kɔ εn minnun "o 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi a David kluda min -a? 42 Kɔɔ David 'bɔ -a 'vɪ "dre 'fluba 'ji 'nan:

⟨Minsan Bali -a 'vɪ 'an 'san lɛ 'nan:

'I 'nyran 'an 'pɛ "yi "da -trilii,

43 -e 'an 'cɛn 'i 'nanmannɔn 'klɪdɪ man.⟩

44 -Te David 'bɔ Crizi laabo 'e 'san bɛ, e dre 'kɔ εn 'bɛ -kɔan David kluda min -a?⟩

Te 'ka 'wɪ dre "le 'fluba 'ci vɪnɔn 'le 'wɪ 'zv dɪ!

(Mt 23.1, 6-7, 14; Mk 12.37-40)

45 Zɪ minnun pɛɛnɔn a Zozi wei mannan bɛ, εn e 'wɪ pladɪ 'sia 'e -srunɔn lɛ. E 'nan -wlɛ 'nan: 46 «Te 'ka 'wɪ dre "le 'fluba 'ci vɪnɔn 'le 'wɪ 'zv dɪ! O -tɔɔdɪ ye "yi -tralɛ -gblɔnɔn nɛn fɛnyian bɛ -a -ji. En waa ye "yi "le 'nan min 'e o 'tɔ bɔ -guada. -Te e ya "fɛdɪ da -a oo, εn -te e ya cin yɪ 'kuin -a oo, -nyran "nan 'kpagba nɛn waa 'sidɪ ye "yi. 47 O fɛnɔn "sia -calenun lɔ -dawli -a. "Bε -sru -e 'o Bali trɔv 'ba -plɔun 'nan -e minnun 'o o "sia min tɪglɪ 'a. 'Wɪnɔn zɪɛ -a dɛɛdɪ -le "wɛan Bali -wee tin "paa 'plɛblɛ 'kpa.»

21

-Cale seezan -le fɛ -nɔndɪ 'wɪ

(Mk 12.41-44)

1 Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, "yɛɛ yɪɛ 'tɔ 'e "srɔn Bali -pan 'kɔn 'bɔ 'ji bɛ, te e fɛnɔn ye. O ya "lala nɛn kɔ 'o -nɔn Bali lɛ bɛ -a -sɛnnan -gbogbo -tv -ji.

2 En Zozi -cale seezan -tv 'yɪ, te e ya -bablu 'wlɛ 'tɔdɔ "fli "fɔnan -ji. 3 -A -nan nɛn e 'nan 'e -srunɔn lɛ 'nan:

«Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -cale seezan 'labɛ, e fɛ -nɔn Bali lɛ e mlin minnun pɛɛnɔn nɛn waa -nɔn 'gɔvɛ o da. 4 Kɔɔ o pɛɛnɔn nɛn waa -nɔn 'gɔvɛ, "lala a -wɔ

"kaga. 'Pian li 'labε, "lala pεεnɔn nɛn -yrɔ -yee fε -bli
 "man "vε -a bε, -a 'bɔ nɛn yaa -nɔn Bali lε.»

*Zozi Bali -pan 'kɔn 'wi wɪ 'vɪ
 (Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)*

⁵ Tυ zɪε -a wlu bε, te min -mienun a -a vɪnan 'nan:
 «"Ii, Bali -pan 'kɔn bε, waa -tɔ -kɔlε fɛnyian -a! 'Ka
 'yɪε 'tɔ fɛnun fɛnyian nɛn minnun -a -nɔn Bali lε
 bε -a 'bɔ 'a nɛn waa 'man drε.» En Zozi "e 'nan
 'wlε 'nan: ⁶ «Tυ -tυ -taa "bɔlε bε, fɛnun nɛn ka o ye
 'labε, minnun -a -wiiman 'e pεεnɔn. -A -kɔlε pεεnɔn
 fuimlan "man, -a -tυ 'ka 'fo 'e bɔεzan da dɪ.»

*'Wɪ yɪdɪ -dandan bɔa minnun man 'vaa -e 'trɛda
 -nyan tυ 'e bɔ
 (Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)*

⁷ Minnun -a laabυ Zozi 'lɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ
 "paazan, tυ "cɛn "man nɛn, 'winun zɪε o dra? En -
 mε "man nɛn, waa -kɔnnɛn "ye 'nan 'winun zɪε o
 "ta dra?»

⁸ En Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «'Ka yɪε 'tɔ 'ka 'fli -va!
 Te min -tυ 'e 'ka see "paa -e 'ka 'si -si tɪɪlɪ da dɪ! Fε
 nɛn maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, min "kaga -taa "talε
 'an 'tɔ da. Waa ve 'nan, 'wεε cɪ Crizi -a. En waa
 ve "nyian 'nan, 'trɛda -nyan tυ 'bɔ! Te 'ka -sɔɔnla
 minnun zɪε o -sru "dɪ! ⁹ Ka -kuli -tan winun maan,
 ɛn 'lɛɪlɔn 'tυ -ji 'nɔn wuanla 'o cin man, kaa -nan wɪ
 maan. Te 'o 'ka 'cɛn nyɛn -a dɪ! Kɔɔ 'wɪnun zɪε -wεε
 dra 'e flin, 'pian 'trɛda -nyan tυ "cεε dɪ.»

¹⁰ En Zozi "e 'nan "nyian -wlε 'nan: «'Lɛɪlɔn 'tυ -ji
 'nɔn wuanla 'lɛɪlɔn 'tυ -ji 'nɔn man, ɛn mingɔnnɛn
 trε -tυ wuanla mingɔnnɛn trε -tυ man. ¹¹ En "nyian
 bε, 'trε 'nyɔɔnman fε "kaga "nan. Dra -dandan -taa,
 ɛn -cε -wɪdɪ -kɔan fε "kaga "nan. En "nyian bε, nyɛn

'cɛn wɪ-dandan 'lee 'wɪ 'nɔan-kɔɔn "vɛ-dandan dra laji.

¹² Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'vaa -e 'wɪnun zɪɛ 'o drɛ bɛ, minnun 'ka "kuan, o 'tɛ "paa 'ka da. Ka drɛ 'mɛn vɛ -a -le "wɛan bɛ, minnun -ko 'cee tin 'palɛ 'wee cin yɪ 'kuin, ɛn o 'ka -fɔa "pɔ 'kuin. ɛn "nyian bɛ, o -ko 'ka 'a mingɔnnennun 'lee -kɔnmandannun 'lɛ. ¹³ Tɔ zɪɛ -a man bɛ, ka dra 'mɛn 'wɪnan yɪnɔn 'a o 'lɛ. ¹⁴ 'Wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ -e 'cee tin 'e drɛ 'nɔnnɔn bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ! ¹⁵ Kɔɔ 'an 'bɔ 'bɛ 'wɪ 'tɔdɪ -nɔan 'cɛɛ, ɛn "nyian bɛ 'wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ bɛ, maan -cin -tɔa 'ka 'ji. -Yee "wɛan 'ka 'nanmannɔn 'ka 'kɔlaman -e 'o -zi -fɔ dɪ.

¹⁶ 'Ka "tɪ 'lee 'ka "bɔ 'bɛ -taa 'silɛ 'ka -sru. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka "bɔnɪn 'lee 'ka "blunun 'bɛ -taa 'silɛ 'ka -sru. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka drɪnɪn 'lee 'ka beenun 'bɛ -taa 'silɛ 'ka -sru. O pɛɛnɔn "sia 'ka -sru -e 'o 'ka -nɔn minnun lɛ. 'Wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, 'ka "kaga 'wulo -ko -ji.

¹⁷ Ka drɛ 'mɛn vɛ -a -le "wɛan bɛ, min pɛɛnɔn -taa 'nanlɛ 'ka man, wa'a 'taa 'ka yɪɛ "yɪ "dɪ. ¹⁸ Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'wulo "jɛ "pou -tɔwli 'ka 'saan "va "dɪ.

¹⁹ 'Pian 'ka -pɔan 'e 'sɔ -e 'ka 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪ.»

*Zozi Zeruzalɛm srɛ tv 'wɪ 'vɪ
(Mt 24.15-21; Mk 13.14-19)*

²⁰ ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ "nyian 'nan: «Tɔ nɛn ka Zeruzalɛm 'yɪ te -a 'nanmannɔn 'le 'sounjanun -a si -fɔ bɛ, 'ka -tɔ 'nan, -a -nan srɛ tv 'bɔ 'kogo. ²¹ Tɔ zɪɛ -a man bɛ, minnun nɛn Zude 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'o flan 'bli, 'o 'kɔ pɔnnun yei! ɛn minnun nɛn Zeruzalɛm bɛ 'o 'si 'nan! ɛn minnun nɛn fei -paan "da "bɛ, te 'o li 'o da Zeruzalɛm dɪ! ²² Tɔ nɛn Bali minnun -le tin "baa bɛ, -a pou siadɪ nɛn. ɛn 'wɪnɪn nɛn 'o 'crɛn -tɛdɪ Bali

-le 'fluba 'ji bε, -a 'lε sɔɔ tʋ nɛn. ²³ Lɪmɔnnun nɛn o -pɔn -kɔan 'o man tʋ zɪε -a man bε, 'lee lɪmɔnnun nɛn 'nɛn 'nyɔn -mlɪan -wlɔ tʋ zɪε -a man bε, -wee yra yɪdɪ "mlɪanla "da. Kɔɔ minnun pɛɛnɔn -taa 'o yra yɪε -wɪdɪ 'lɛglɔn zɪε -a -ji. Bali -le nyran -blɪ tʋ nɛn o va. ²⁴ O min -mienun -tɛɛman srɛn 'a. O -ko o -mienun drɛlɛ nɔannun -a 'lɛglɔn peenun -ji. Minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɪε, o Zeruzalɛm srɛman "fo. 'Pian -wee tʋ 'bɔ 'leda a.»

*Blamin -pɪ -ta pee wo "nyian 'trɛ da
(Mt 24.29-35; Mk 13.24-31)*

²⁵ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ "nyian 'nan: «Fɛ -nɔan -kɔɔn "vɛ -kɔan yɪdɛ yra, ɛn e -kɔan mlɛn yra, ɛn e -kɔan mlɛn crɛnnun yra. 'Wɪ zɪε e "klan -dan -sɛan 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji minnun ji. ɛn "nyian bɛ, jemɪe 'blɔ 'fɔdɪ 'lee -a -klundɪ 'plɛblɛ o "cɛan nyɛn -a. ²⁶ Minnun -kaa "klan -dan 'lɔ, te o ya 'wɪ nɛn e "ta -daa "drɛlɛ 'trɛda bɛ -a man -pɛnnan. Kɔɔ laji fɛnun 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'nyɔnman. ²⁷ Tʋ zɪε -a man nɛn, minnun pɛɛnɔn Blamin -pɪ ye 'sinan laji "lolu -koei "da. -Kɔladɪ 'plɛblɛ 'lee 'tɔ -dan -kɔan -yrɔ. ²⁸ -Te 'wɪnun zɪε -a drɛdɪ "ta 'e pou "sɪala bɛ, 'ka -pɔan 'kun, -e 'ka 'wulo wluan lou, kɔɔ te 'ka 'sɪdɪ 'wɪ 'ji a -plɪnan 'kogo.»

²⁹ "Bɛ -sru ɛn Zozi -a vɪdɪ 'sɪa -kɔnnɛn "ji 'nan: «Yɪba "tʋ nɛn waa laabo fɪjɪe bɛ, 'ka drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a 'lee yɪba -mienun "nyian! ³⁰ -Te -a 'la nrɪndɪ 'sɪa "da "bɛ, kaa -tɔa 'nan 'munmun tʋ a -tanɔn bɔdɪ -a -kogo. ³¹ -A -tʋwɪ "nɛn "nyian Bali -le mɪngɔnnɛn trɛ -tadɪ -le vɛ -a. -Te ka 'wɪnun zɪε -a 'yɪ drɛnan bɛ, 'ka -tɔ 'nan Bali -le mɪngɔnnɛn trɛ -tadɪ 'bɔ 'kogo.

³² Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'ka -naagɔnɔn 'gʊε, ka'a 'cεan -kaadi man 'vaa -e 'wɪnɪn zɪε 'o drε dɪ.
³³ Labli 'lee 'trε 'nyan tʊ a, 'pian 'an wei -fo -nan 'li 'trilii.

³⁴ 'Ka yiε 'tɔ 'ka 'fli -va! Te 'ka 'fli -nɔn -wεn lε 'e 'ciila "da "dɪ! ɛn te 'ka 'fli -nɔn 'trɛda ci "nrɔndɪ lε 'e 'ciila "da "dɪ! "Tɔgɔ tin 'ba yi 'e bɔ 'ka man kligli.

³⁵ Kɔɔ yi nɛn Bali 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le 'wɪ tin "baa bε, e dra "le zɪ "se -sɛanla pɔnɪn da kligli bε -yee 'wɪ 'zʊ. ³⁶ -Yee "wεan te 'ka 'ci 'e 'san 'ka 'fli man dɪ! 'Ka Bali trʊ 'ba tʊ pɛɛnɔn man, -e 'ka "koe 'e 'kɔn 'ka da! 'Ka drε zɪ, -e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e -taa "bɔlε 'ka man bε 'ka 'sʊ -yrɔ, -e 'ka 'kɔla -plɪdɪ -a Blamin -pɪ man.»

³⁷ Yi -tʊdʊ pɛɛnɔn man bε, Zozi 'ko Bali -le 'wɪ "paalε minnɪn ji Bali -pan 'kuin, 'pian -pei -man bε, -e 'e 'kʊ Olivie pɔn da. ³⁸ Tʊ "le 'cɛndɪ man bodrun puunɔn bε, te minnɪn pɛɛnɔn a -kʊnan Zozi 'va Bali -pan 'kuin 'nan -e 'o wei man.

22

*Zuif'nɔn 'tanɔn 'o 'ci 'pa 'nan 'o Zozi 'tε
 (Mt 26.1-5; Mk 14.1-2, 10-11; Zan 11.45-53)*

¹ Zuif 'nɔn tranun -le 'si nɛn waa 'wʊ nɔanba -ji bε, -a "fɛdɪ "ta bɔa. "Fɛdɪ zɪε -a da nɛn minnɪn 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪε -a -ble. ² Tʊ zɪε -a man bε, te Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a Zozi 'man -fɔnan, 'nan -e 'o -tε 'e yɔɔdɪ. Kɔɔ "klan a o ji minnɪn -le "wεan.

*Zudazi 'e pei -fɔ Zuif'nɔn 'tanɔn 'va
 (Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)*

³ Satan -fɔ Zudazi nɛn waa laabo "nyian Karioti bε -a -sru. Zozi -srunɔn 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tʊ nɛn.

⁴ Zudazi zɪɛ e -kɔ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee minnun tanɔn nɛn o yiɛ -tɔa Bali -pan 'kɔn 'va bɛ o va. En 'wɪ nɛn kɔ 'e drɛ 'lɔɔ -e 'e Zozi 'nɔn -wlɛ "bɛ, yaa 'vɪ -wlɛ. ⁵ 'Wɪ zɪɛ e o ci nran. -A -nan nɛn waa 'vɪ -yrɛ 'nan, o "lala -nɔan -yrɛ. ⁶ E wɪ "man, en zɪ kɔ 'o drɛ 'lɔɔ -e 'o Zozi 'kun te minnun 'ka 'nan dɪɛ, yaa man -wɛɛdɪ 'sia.

*Zozi 'lee 'e -srunɔn fɛ -nyranman bli 'e cin va
(Mt 26.17-30; Mk 14.12-25; Zan 13.21-30)*

⁷ "Fɛdi nɛn Zuif 'nɔn 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪɛ -a -ble "da "bɛ e 'bɔ. Waa drɛdɪ 'sia, en yi nɛn o 'blanun -tɛɛman -e 'o tranun 'si nɔanba -ji "fɛdi -bli bɛ e 'bɔ. ⁸ -A -nan nɛn Zozi Piɛri 'lee Zan 'pa 'sia. E 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'kɔ 'fla -cee "fɛdi fɛnun man drɛ, 'dɔ -e -kaa -bli.»

⁹ En waa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Nyin zia nɛn i ya "vale 'kɔ 'kɔ -a drɛ?»

¹⁰ En Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Te ka 'bɔla 'fla bɛ, ka min -tɔ ye, te 'yi 'tɔbɔ a -yrɔ. 'Ka 'kɔla -a -sru! 'Kɔn nɛn e -ko -ji bɛ, 'ka 'kɔ waa! ¹¹ 'Ka vɪ 'kɔn zɪɛ -a san lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan "e 'nan, 'kɔ vɪ 'yiɛ 'nan, 'kɔn "bɔ "nɛn 'kɔ 'vale 'an -srunɔn 'a, kɔ "fɛdi fɛnun -ble -ji bɛ, e ya nyin zia?» ¹² Min zɪɛ e 'kɔn "bɔ -dan tɔ -kɔɔnman 'cɛɛ 'kɔn 'ta lou te -a -ji a 'e drɛdɪ "fo. Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn 'ka -cee "fɛdi fɛnun man drɛ!»

¹³ Zozi -srunɔn zɪɛ o -kɔ, en waa 'yɪ "le zɪ Zozi -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -A -nan nɛn o 'wee "fɛdi fɛnun man drɛdɪ 'sia.

¹⁴ Zɪ "fɛdi fɛnun -bli tɔ 'bɔ bɛ, en Zozi 'lee 'yee 'pasianɔn 'nyran fɛnun -sru. ¹⁵ En e 'nan -wlɛ 'nan: «-Kaa tranun 'sidi nɔanba -ji "fɛdi 'gɔɛ, maan wɛɛ 'kpa tɪglɪ 'nan -kaa -bli 'e cin va 'vaa -e 'mɛn yra yɪ tɔ 'e bɔ. ¹⁶ Kɔɔ maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ma'an

"nyian -a pee ble dı, -trilii, εν τῷ νέν Bali "fedi 'bə 'ci
"sia 'cεε -yee mingənnən trε da bε e bəa.»

17 -A -nan nən Zozi 'kulenən 'tῷ 'si, e Bali muo
"fə, εν e 'nan -wlε 'nan: «'Ka 'si -e 'ka mlin 'sεzεnən!

18 Maan ve 'cεε 'nan, ma'an "nyian rεzεn -wεn pee
mlian dı, -trilii -e Bali -le mingənnən trε 'e 'ta.»

19 "Bε -sru εν Zozi 'kpəun 'si, e Bali muo "fə, yaa
"nən jεen, εν yaa -nən -wlε. E 'nan -wlε 'nan: «-
Nyren 'gυε, 'an 'kəle nən. -Yεε -taa "drεle 'sraga bυve
-a Bali le 'ka 'leji. 'Wı nən an cı -a dřenan 'gυε, 'ka
drε, te 'an 'cin -təala 'ka 'ji!»

20 O cεen fεnun -blıdı man, εν e 'kulenən 'nyran-
man 'si. E 'nan -wlε 'nan: «'Kulenən 'gυε 'an nyen
nən -ji. -Yεε "ta -sεanla -e 'e drε 'ka -pli "vε -a "nyian
Bali man 'e 'pee.»

21 Εν Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min nən e "ta -daa 'an
-nənle 'an 'nanmannən le bε, 'kῷ 'pε a -a san -a -pə
-tῷwli "ji. 22 'Wı tıglı, Blamin -pı "ta -daa "kalε "le zı
Bali -a 'vı bε -yee 'wı 'zῷ. 'Pian min nən, e Blamin -pı
-nən 'e 'nanmannən le bε, 'wı -taa "bəle "man.» 23 -A
-nan nən Zozi -srunən -a laabudı 'sia 'o cin lə 'nan:
«-Tıε cı 'wı zıε -a drεzan -a?»

*-Tıε cı Zozi -sruzan -dan a?
(Mt 20.25-28; Mk 10.42-45)*

24 "Bε -sru εν -sa -fəla Zozi -srunən yei. -Sa
zıε -nyren 'nan, -tıε cı 'o yei Zozi -sruzan -dan a?

25 Εν Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «Kaa -təa 'nan, 'trεda
mingənnennun min "paala -sa wı -a. Εν minnun
nən o cı min -dandannun -a bε, waa ve minnun le
'nan 'o 'o laabu "yi "dřenən. 26 'Pian 'cee vε bε, te 'e
'kən zı dı! Min nən e cı min -dan a 'ka yei "bε, 'e 'fli
drε "le 'nən "wεnnən 'zῷ. Εν min nən e cı min tazan
-a 'ka yei "bε, 'e 'fli drε "le min 'suzan 'zῷ. 27 'Ka 'ci

"nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da! Min nɛn e ya 'e -nyrandɪ fɛnʊn -sru "bɛ, 'lee min nɛn e ya fɛnʊn zɪɛ -a "paanan bɛ, -tɪɛ cɪ o yei min -dan a? Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn 'e -nyrandɪ fɛ -sru "bɛ -a san nɛn. 'Pian mɛɛn cɪ 'ka yei "le min 'suzan 'zʊ.

²⁸ Kaa 'gʊɛ, cɛɛ -fʊ 'an -sru "trilii 'mɛn yra yɪdɪ pɛɛnɔn 'ji. ²⁹ -Yee "wɛan mingɔnnɛn trɛ nɛn 'an "tɪ -a -nɔn 'mɛn bɛ, maan -nɔan "nyian "cee "lɛ. ³⁰ -Kaa -taa "fɛdɪ -blɪɛ 'e cin va 'mɛn mingɔnnɛn trɛ da. Tʊ zɪɛ -a man bɛ, ka -kɔan 'ka -nyrandɪ mingɔnnɛn pɛinnʊn da, -e 'ka Izraɛl 'lɛglɔn 'fuda "fli "le tin 'ba.»

*Zozi -a 'vɪ 'nan Pieri "sia 'e -sru
(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31)*

³¹ -A -nan nɛn Zozi -a vɪdɪ 'sia Simɔn Pieri lɛ 'nan: «Simɔn! Satan 'ka laabʊ 'nan, -e 'e 'ka "fee "le 'saa 'zʊ. ³² 'Pian an Bali trʊ 'ba 'yɪɛ 'nan, -e 'yɪɛ yɪ -tɛradɪ 'an da 'e vɪɛ 'e 'le 'tɔ dɪ. ɛn "bɛ -sru, -te i 'li 'i da "nyian 'an -sru "bɛ, i "bʊɪnʊn man -tɔ 'plɛblɛ.»

³³ ɛn Pieri -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Minsan, 'an 'man a 'e wʊʊdɪ. -Te e ya -pʊ 'kuin -a oo, ɛn -te e ya -kadɪ -a oo, 'an 'man a 'e wʊʊdɪ -e 'kʊ 'kʊ 'yia.»

³⁴ ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Pieri, maan ve 'yɪɛ 'nan, cɛɛgʊ, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yɪ'an tɔa dɪ, 'vaa -e manɛn tɛdɛ 'e 'wɪ.»

³⁵ "Bɛ -sru ɛn Zozi -a laabʊ o pɛɛnɔn 'lɔ 'nan: «Tʊ nɛn an 'ka 'pa 'sia, te "lala 'ka 'ka 'lɔ dɪɛ, ɛn te 'pada 'ka 'ka 'lɔ dɪɛ, ɛn te -manwua 'ka 'ka 'cɛin -man dɪɛ, fɛ -tʊ klɪ 'ka man?»

ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «-Cɛjɛ. Fɛ -tʊ 'ka 'klɪɛ 'kʊ man dɪ.»

³⁶ ɛn Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, min nɛn "lala a -yrɔ "bɛ, 'e 'sia! ɛn min nɛn 'pada a -yrɔ "bɛ, 'e 'sia! ɛn min nɛn sɛn 'ka -yrɔ "dɪɛ, 'e 'yee

-tralε 'tan, -e 'e 'yee sɛn 'lɔ! ³⁷ Fε -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪε -a 'vɪ bɛ, 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, e "ta 'lɛ sɔɔman 'an da. 'Wɪ zɪε e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

⟨Minnun -taa -a 'silɛa 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan -a.⟩

'Wɪ pɛɛnɔn nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'an man bɛ, -a 'lɛ sɔɔdɪ 'bɔ 'kogo.⟩

³⁸ ɛn -a -srɛnɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, sɛn "fli "nɛn 'gɔ!⟩

'Pian e 'nan -wlɛ 'nan: «E 'bɔ "yi!⟩

*Zozi 'kɔ Bali trɔ 'balɛ Olivie pɔn da
(Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)*

³⁹ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ Olivie pɔn da "lɛ zɪ yaa dra 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn -a -srɛnɔn sɔɔnla -a -sru. ⁴⁰ Zɪ o 'bɔla fɛ zɪε -a -nan bɛ, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka Bali trɔ 'ba -e 'wɪ 'wɪdɪ 'e vɪlɛ 'e 'ka 'man yɪ dɪ!» ⁴¹ ɛn e 'si o "srɔn "kogo, e -kɔ 'e 'lɛ fɔɔ. 'E "pɔ sɔɔnla ɛn e Bali trɔ 'badɪ 'sia. ⁴² Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ, -te i "we "man "bɛ, 'kulɛnɛn nɛn 'wɪ yɪdɪ cɪ -ji 'gɔvɛ, 'i 'si 'an man -kɔɔbli! 'Pian te 'an 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e drɛ dɪ, 'i 'bɔ 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e drɛ!⟩

⁴³ [Tɔɔn ɛn Bali -le 'pasiazan -tɔ 'si laji, e -ta -a man -tɔlɛ 'plɛblɛ. ⁴⁴ "Klan -a -tɛdɪ 'sia 'wɪdɪ, ɛn e Bali trɔ 'badɪ 'sia 'kpa tɪglɪ. -A man 'tɛdɛ drɛ nyɛn -a te e -sɛanla "tra.]

⁴⁵ Zɪ e cɛɛn Bali trɔ 'badɪ man bɛ, ɛn e -ta 'e -srɛnɔn 'va. E 'bɔ o man, te o ya yi -tɛnan. O ta drɛ 'trɔdrɔ -le "wɛan. ⁴⁶ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «-Mɛ "lɛ "wɛan nɛn ka ya yi -tɛnan? 'Ka 'wɪluan lou, 'ka Bali trɔ 'ba, -e 'wɪ 'wɪdɪ 'e vɪlɛ 'e 'ka 'man yɪ dɪ!⟩

*Zuif 'nɔn 'tanɔn Zozi 'kun
(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Zan 18.3-11)*

⁴⁷ Zozi 'fɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, ɛn minnun -tadɪ 'sia "kaga. Zudazi nɛn -a -srɛnɔn 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tɔ -a bɛ, e yɾa o 'lɛ. E pli Zozi man 'nan -e 'e -atu -tɛ "man. ⁴⁸ Ɛn Zozi "e 'nan -yɾɛ 'nan: «Zudazi, -atu -tɛdɪ -a nɛn i Blamin -pɪ -nɔan "minnun lɛ -e 'o -tɛ?»

⁴⁹ Zozi -srɛnɔn nɛn Zozi "srɔn "bɛ, waa -kɔnnɛn 'yɪ 'nan 'wɪ 'tɔ "ta dra, ɛn waa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «'Kɔ 'san, sɛn -a nɛn 'kɔ 'kuli -tan o man?» ⁵⁰ Ɛn o va min -tɔ 'yee vɛ tɔv Bali -pannɔn 'tazan 'suzan 'tɔ lɛ. Yaa -pɛ "yi "da "trɔɛn ɔɛɛn.

⁵¹ 'Pian Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'tɔ! 'Ka 'tɔ!» -A -nan nɛn e klɛ min zɪɛ -a "trɔɛn "man, ɛn e drɛ "plɔnblɔn 'e "pa 'ji.

⁵² Ɛn Zozi "e 'nan Bali -pannɔn 'tanɔn, 'lee min -nun tanɔn nɛn 'o yiɛ -tɔa Bali -pan 'kɔn 'va bɛ, 'lee min cejenun lɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka -ta 'an 'kunlɛ 'ka 'lɔ le sɛnnun 'lee yibanun -a "le ka -ta crinzan -sru? ⁵³ Tɔ pɛɛnɔn man an ya 'ka yei Bali -pan 'kuin, ɛn ka'an 'kunlɛ dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ 'cee tɔ 'bɔ "mɛn. Ɛn Satan nɛn e -cia "klun va bɛ, -yee tɔ 'bɔ "nyian.»

Pieri yɔɔ "da 'nan e 'ka Zozi -sruzan 'a dɪ

(Mt 26.57-58, 69-75; Mk 14.53-54, 66-72; Zan 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ O Zozi 'kun, ɛn o -kɔ -a Bali -pannɔn 'tazan -le -klɔn -ji. Pieri sɔɔnla o -sru "kɔɔbli. ⁵⁵ O 'tɛ 'sɔn -klɔn 'bɔ yei 'sɛzɛ, ɛn o -nyran -a "srɔn. Ɛn Pieri -nyran o yei. ⁵⁶ -A -nan nɛn nɔan lɪmɔn -tɔ -a 'yɪ 'e -nyrandɪ 'tɛ man. Yaa -nanjɛɛn tɛin, ɛn e 'nan: «Min 'gɔvɛ, e ya "nɛn -a -sru.»

⁵⁷ 'Pian Pieri yɔɔ "da. E 'nan: «Lɪmɔn, ma'an min 'labɛ -a tɔa dɪ.»

⁵⁸ Fəɔnən min pee Piəri 'yɪ "nyian, ɛn "bɛ -yrɛ 'nan: «'I 'bɔ 'gʊɛ -a -sruzan -tʊ nɛn yia.» ɛn Piəri "e -yrɛ 'nan: «An 'ka o va dɪ.»

⁵⁹ Zɪ o 'mən "nyian -trilii bɛ, ɛn min -tʊ kɔala "man -a vɪdɪ -a 'nan: «'Wɪ tɪglɪ nɛn min 'gʊɛ e ya "nɛn -a -sru. Kɔɔ Galile min nɛn.»

⁶⁰ ɛn Piəri "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Wɪ nɛn yie 'nan 'i ve bɛ, ma'an tɔa dɪ.» E -fʊ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan ɛn mannɛn wɪ. ⁶¹ -A -nan nɛn Minsan 'e 'man lila, ɛn e Piəri -nanjɛɛn. 'Wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ bɛ, -a -cin -tɔ Piəri ji. Kɔɔ Minsan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Cɛɛgʊ, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an tɔa dɪ, 'vaa -e mannɛn tɛdɛ 'e 'wɪ.» ⁶² -A -nan nɛn Piəri 'bɔla bei, ɛn e -wuɔdɪ 'sia 'wɪ 'nanmandɪ -a.

*Minnun -kʊ Zozi 'a tin 'banən 'lɛ
(Mt 26.57-68; Mk 14.53-65; Zan 18.12-24)*

⁶³ Minnun nɛn o yie cɪ Zozi 'va bɛ, waa sɛɛ wo te waa -sɔan. ⁶⁴ O sɔ -fɔa -a yra -e 'o 'wɪ laabʊ -yrɔ 'nan: «'I ya Bali 'lewei vɪzan -a, min nɛn e fɛ tʊv 'yie bɛ, 'i san -kɔɔn!» ⁶⁵ Te o 'wɪ "kaga "ve -yrɛ "nyian "srɔn pɛ -ji.

⁶⁶ Zɪ tʊ cɛɛn bɛ, ɛn min cejenun 'lee Bali -pannən 'tanən 'lee 'fluba 'ci vɪnən 'o cin 'yɪ. 'O cin 'yɪ 'nan -e 'o Zozi 'le tin 'ba. O 'nan 'o 'ta Zozi 'a 'wlɛ. -A -nan nɛn minnun -ta Zozi 'a. ⁶⁷ ɛn tin 'banən 'bɔ -a laabʊ -yrɔ 'nan: «Min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi nɛn 'yia? 'I vɪ 'kʊɛ!»

ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «-Te maan 'vɪ 'cɛɛ oo, ka'a yi tɛala "da "fo "dɪ. ⁶⁸ ɛn -te an 'wɪ laabʊ 'ka 'lɔ oo, ka'a ve 'mɛn dɪ. ⁶⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -e 'e 'sia cɛɛgʊ yi 'gʊɛ -a da bɛ, 'an 'bɔ Blamin -pɪ -kɔan 'an -nyrandɪ 'pleble pɛɛnən 'san Bali -pɛ "yi "da.»

⁷⁰ En o pɛɛnɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Yioo, Bali -pɪ nɛn 'yia?»

En Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «-A 'bɔ nɛn kaa 'vɪ bɛ, an ya -a.»

⁷¹ Tɔɔn ɛn o 'nan: «E 'ka "le -e -kaa 'wɪ laabu "nyian min pee -lɔ "fo "dɪ. -Kaa 'wɪ 'bɔ 'man -a 'le 'va.»

23

Minnun -kɔ Zozi 'a Rɔm min -kɔnmandan Pilati 'lɛ (Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Zan 18.28-38)

¹ Minnun pɛɛnɔn wluan lou 'e cin va, ɛn o -kɔ Zozi 'a Rɔm min -kɔnmandan Pilati 'lɛ. ² O 'wɪ 'padɪ "da 'sia -a vɪdɪ -a 'nan: «Min 'lagvɛ, 'e 'wɪ 'fɔla minnun yei -cee 'lɛglɔn 'ji. -Yɛɛ 'vɪ 'nan, te minnun 'o 'sukɔlɛ -pan wɔ Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza lɛ dɪ. En yaa 'vɪ 'e 'fli man 'nan, 'yɛɛ cɪ 'kɔvɛ mingɔnnɛn -a, ɛn Bali 'e 'pa 'sia 'nan -e 'e 'kɔ 'si 'wɪ 'ji.»

³ -A -nan nɛn Pilati 'wɪ laabu Zozi 'lɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn 'yia?»

En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-A 'bɔ nɛn yia 'vɪ bɛ.»

⁴ En Pilati "e 'nan Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee minnun lɛ 'nan: «Ma'an 'wɪ 'wɪdɪ 'ye min 'gɔvɛ -yee 'wɪ 'va -e 'o 'kun "man "dɪ.»

⁵ 'Pian o kɔala "man te waa ve 'nan: «E 'wɪ 'fɔla minnun yei 'wɪ "paadɪ -a Zude 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji. Yaa pou 'sia Galile ɛn e 'bɔla Zeruzalɛm 'gɔ.»

Minnun -kɔ Zozi 'a Erodi 'lɛ

⁶ Zɪ Pilati 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn yaa laabu 'nan: «Galile min nɛn?» ⁷ Minnun -a wun -fɔ -yrɛ. Zɪ yaa 'man 'nan, Zozi "sia 'lɛglɔn nɛn Erodi -a "paala bɛ -a -ji bɛ, ɛn e 'nan 'o 'kɔ -a Erodi lɛ. Kɔɔ tɔ zɪɛ -a man bɛ te Erodi 'bɔ a Zeruzalɛm.

⁸ Zi Erodi Zozi 'yɪ bɛ, ɛn -a ci nran 'kpa tɪɣɪ. Kɔɔ -a -nan 'mɔn te e ya "vale 'e Zozi 'bɔ ye, 'winun nɛn yaa maan "man "bɛ -yee "wɛan. ɛn -a -cin a Erodi 'bɔ 'ji 'nan 'e 'lɛbo "fɔ wɪ -tʊ drɛ 'e yiɛ man. ⁹ E 'wɪ laabʊ Zozi 'lɔ "kaga, 'pian Zozi 'ka 'wɪ 'silɛ "da -yrɛ "dɪ. ¹⁰ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a 'o 'tɔdɪ Zozi 'srɔn, te "o 'wɪ "paa "da 'lɛbo 'plɛ 'a. ¹¹ -A -nan nɛn Erodi 'lee 'yee 'sounjanun Zozi drɛdɪ 'sia 'o 'pɛla koda. Waa sɛɛ 'wʊ, o mingɔnnɛn sɔ fɛnyian 'wʊ "da -a sɛɛ wʊdɪ -a "nyian. "Bɛ -sru ɛn Erodi -a 'li 'e da Pilati lɛ. ¹² Yi 'bɔ 'lein zɪɛ -a da nɛn, Pilati 'lee Erodi drɛ bee -a, te o yei 'ka "nɛn -a ble dɪ.

Minnun "o 'nan Pilati 'e Zozi 'tɛ!

(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Zan 18.39-19.16)

¹³ "Bɛ -sru ɛn Pilati Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee minnun tanɔn cin 'yɪ. ¹⁴ ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Ka -ta min 'gʊɛ -a 'mɛn, ɛn ka 'nan e ya 'wɪ 'fɔlanan minnun yei. -Yee "wɛan an 'wɪ laabʊ -yrɔ 'ka yiɛ man. 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa 'pa "da "bɛ, ma'an yɪɛ -a drɛzan -a dɪ. ¹⁵ ɛn "nyian bɛ Erodi 'ka "nyian "e "yɪɛ -a drɛzan -a dɪ, kɔɔ yaa 'li 'e da -cɛɛ. Min 'gʊɛ, ya'a 'wɪ 'tʊ drɛɛ -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ. ¹⁶ -Yee "wɛan maan ve 'mɛn minnun lɛ 'nan 'o -sɔn, -e 'o 'si "man.»

¹⁷ [Lɛ -tʊdʊ pɛɛnɔn man bɛ, -te Zuif 'nɔn tranun -le 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdi drɛdɪ 'bɔ bɛ, Pilati "sia -pʊ 'kɔnzɔn 'tʊ man.]

¹⁸ Zi minnun 'wɪ nɛn Pilati -a 'vɪ bɛ -a 'man bɛ, ɛn o pɛɛnɔn -paandɪ 'sia. O 'nan: «'I min 'labɛ -a -tɛ, -e 'i 'si Barabazi man 'kʊɛ!» ¹⁹ Barabazi zɪɛ waa -fɔ -pʊ 'kuin, kɔɔ e 'wɪ 'fɔla minnun 'lee min tanɔn yei 'fla, ɛn e min -tɛ 'wɪ zɪɛ -a -ji.

²⁰ Pilati 'wɪ tin 'ba "nyian -wlɛ, kɔɔ e ya "vale 'e "sia Zozi man. ²¹ 'Pian te minnun -paanman 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da! 'I -pɛin yiba "plan da!»

²² Pilati 'wɪ laabv -wlv -a 'pa yaagazan da 'nan: «'Wɪ 'wliɖi "cɛn "nɛn yaa drɛ? Kɔɔ ma'an 'wɪ 'tv yɪɛ "man -e 'e 'ka 'bɛ 'ji di. -Yee "wɛan maan ve 'mɛn minnun lɛ 'nan 'o -sɔn, -e 'o 'si "man.»

²³ 'Pian minnun kɔala "man, te o -paanman 'plɛblɛ -a vɪɖi -a 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!» - Wee -paandɪ -le "wɛan, ²⁴ Pilati wɪ 'wɪ nɛn waa 'vɪ bɛ -a man. ²⁵ -A -nan nɛn e 'si Barabazi man. Min zɪɛ waa -fɔ -pv 'kuin 'nan e 'wɪ 'fɔla minnun 'lee min tanɔn yei, ɛn e min -tɛ. ɛn e Zozi 'nɔn 'yee 'sounjanun lɛ 'nan 'o 'kɔ -a -tɛ "le zɪ minnun cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zv.

Zozi-pɛinnan yiba "plan da

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Zan 19.17-27)

²⁶ 'Sounjanun -kɔvɖi 'sia Zozi 'a, ɛn 'o cin 'yɪ Sirene min -tv -a. Waa laabo Simɔn, ɛn e "sia fei. Waa 'kun, ɛn o Zozi 'le yiba "plan -nɔn -yrɛ 'nan 'e 'sia -e 'e -sɔnla Zozi -sru.

²⁷ Min "kaga 'kpa 'lee lɪmɔn "kaga 'kpa yra -a -sru. Lɪmɔnnun 'o 'pɛ -sɛn 'o 'win -ji, te o -wua -yee "wɛan. ²⁸ ɛn Zozi 'e 'man lila o da. E 'nan -wlɛ 'nan: «Zeruzalem lɪmɔnnun, te 'ka 'wuɔ 'mɛn "wɛan di! 'Pian 'ka 'cee 'nɛnnun 'lee 'ka 'bɔ 'fli -wuɔ. ²⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan tv -wliɖi -taa "bɔlɛ, te ka ya -a vɪnan 'nan: «Bali -le -fɛa a lɪmɔnnun nɛn wa'a 'nɛn 'yaa dɪɛ o man. ɛn Bali -le -fɛa a "nyian lɪmɔnnun nɛn wa'a 'nɛn 'yalɛ dɪɛ o man.» ³⁰ Tv zɪɛ -a man bɛ, kaa ve pɔnnun lɛ 'nan:

⟨'Ka 'kɔ 'ta 'san!⟩

ɛn kaa ve pɔnnɛnnun lɛ 'nan:

⟨'Ka 'tɛ 'kʊ da!⟩

³¹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'wɪ 'gʊɛ minnun a -a drɛnan yiba "bedrɛn "lɛ bɛ, yiba "kadɪ -le vɛ -taa 'ciɪɛa "da.»

³² 'Sounjanun -kʊ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "fli "a, 'nan -e 'o o -tɛɛ 'o 'vale Zozi 'a. ³³ Zɪ o 'bɔla fɛnan nɛn waa laabo min -wulo klo bɛ -a -nan bɛ, ɛn 'sounjanun Zozi 'lee 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "fli 'bɔ pɛin yiba "plan da. 'Sounjanun o pɛin 'tʊdʊ, -a -tʊ a Zozi 'pɛ "yi "da, ɛn -a -tʊ a -a -pɛ bʊ da. ³⁴ -A -nan nɛn Zozi "e 'nan: «'An "ti, 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn o cɪ -a drɛnan 'mɛn bɛ, 'i o man wɪ 'cɛ. Kɔɔ 'wɪ nɛn o cɪ -a drɛnan bɛ, wa'a tɔa dɪ.» 'Sounjanun Zozi 'man sɔ pli 'lein 'wɪɛ 'tuɔladɪ da.

³⁵ Minnun a -nan te waa -nan ye. Minnun tanɔn 'le vɛ bɛ, "o Zozi sɛɛ 'wʊ -a vɪdɪ -a 'nan: «E min peenun 'si 'wɪ 'ji. -Te -yɛɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji nɛn Bali -a 'pa 'sia bɛ -a bɛ, 'e 'fli 'si 'wɪ 'ji.»

³⁶ 'Sounjanun "o sɛɛ 'wʊ "nyian, ɛn o -wɛn 'wɪɛ 'cɛn 'nɔn -yrɛ. ³⁷ Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te i ya Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a bɛ, 'i 'fli 'si 'wɪ 'ji!»

³⁸ Waa crɛn -tɛ yiba 'fʊɪ da, ɛn waa pɛin Zozi 'ta lou. Waa crɛn -tɛ "da 'nan:

«Min 'gʊɛ, Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn.»

³⁹ 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛzan nɛn yiba "plan -tʊ da bɛ, e Zozi 'srɔndɪ 'sia. E 'nan: «Yie 'nan 'i ya min 'sizan 'wɪ 'ji -a, 'i 'fli 'si 'wɪ 'ji, -e 'i 'kʊ 'si 'wɪ 'ji "nyian!»

⁴⁰ ɛn -a bɔɛzan 'wɪ 'pla -yrɛ 'nan: «Yi'a 'kɪanman Bali lɔ dʊʊ? I ya 'i yra yɪnan "le -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. ⁴¹ 'Pian 'kʊɛ yra yɪdɪ bɛ, -a -nɔan da nɛn. Kɔɔ 'wɪ nɛn kʊa drɛ bɛ, -a "nɛn "nɛn kʊ cɪ -a yɪnan. Min 'labɛ, ya'a 'wɪ 'wɪdɪ "tʊ drɛɛ "fo "dɪ.»

42 En 'wɪ 'wɪɪdɪ "drɛzan zɪɛ yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Zozi, tʊ nɛn i mingɔnnɛn -bɪdɪ "siala bɛ, 'an 'cin 'e 'tɔ 'i 'ji!»

43 En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Maan ve 'yɪɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, ɕɛɛɔvɛ, 'kʊ 'vale 'yia kʊɛ -kɔan Bali -le fɛnan nɛn min 'ka 'e yra ye dɪɛ -a -nan.»

Zozi 'ka -nan

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Zan 19.28-30)

44 Yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ, ɛn klun -trɔa 'trɛ pɛɛnɔn da. E -fʊ zɪɛ -trɪlii, ɛn funninmlan yidɛ tɛɛnla. 45 Klun -fʊ yidɛ yra, ɛn sɔ -dan nɛn 'e 'tɪndɪ Bali -pan 'kuin bɛ, e 'fʊɪ 'bʊ 'ji "fli. E 'fʊɪ bʊdɪ 'sia lou, ɛn yaa -sɛn "tra. 46 Zozi paan wei 'plɛblɛ 'ji. Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ, 'an lei -nɔan 'yɪɛ 'e "pa 'ji.» E 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ, ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'wʊ.

47 Zɪ 'sounjanun tazan 'wɪnʊn zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn e 'tɔ -dan nɔndɪ 'sia Bali lɛ. E 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, min 'labɛ min tɪgɪ nɛn.» 48 Minnʊn pɛɛnɔn nɛn o -ta 'wɪ zɪɛ -a -nan yɪɛ bɛ, 'wɪnʊn nɛn e drɛ o yɪɛ man bɛ, waa 'yɪ. -Yɛɛ "wɛan o 'li 'o da, te 'o 'pɛ a 'e 'fɔdɪ 'o man.

49 Minnʊn pɛɛnɔn nɛn o Zozi -tɔa "bɛ, 'lee lɪmɔnnʊn nɛn o 'si waa Galile ɛn o -ta -a 'palɛ bɛ, o ya 'o 'tɔdɪ -kɔɔbli, te 'wɪ nɛn e ɕɪ drɛnan bɛ waa ye.

Zozi wʊ -nan

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Zan 19.38-42)

50 Min -tʊ a bɛ, waa laabo Zozeɔvʊ. E ya min tɪgɪ 'a, ɛn e ya Zuif 'nɔn 'le tin 'bazan -dan tʊ -a. 51 'Pian 'wɪ nɛn tin 'banɔn -mie -a 'vɪ 'lee waa drɛ Zozi lɛ bɛ, e 'ka -a -sru "dɪ. Zozeɔvʊ 'bɔ zɪɛ, e "sia Zude 'lɛgɪɔn 'ji, 'fla nɛn waa laabo Arimate bɛ -a da, ɛn e ya -a man -pɛnnan 'nan Bali 'e mingɔnnɛn -bɪdɪ 'sia 'yɛɛ minnʊn da. 52 Zozeɔvʊ zɪɛ -yɛɛ kʊ toba -fɔlɛ Pilati lɛ

'nan, 'e Zozi pa -nən 'yrε -e 'e wυ. ⁵³Zozεfv Zozi 'kadı 'si yiba "plan da. E sɔ fenyian 'pa "man, εn e -kυ -a wυλε -yrε nən, waa cεen puo -kɔλε ji bε -a -ji. -Yrε zıε, wa'a tian min wυλε "ji "dı. ⁵⁴Yi zıε, yaa yi nən, εn Zuif 'nən 'le 'flinla "yi "ta 'e pou "siala.

⁵⁵Lımənnun nən o 'si 'o 'vale Zozi 'a Galile bε, o -kυ Zozεfv 'palε. O yıε 'tɔ fənan nən o "ta Zozi wo bε -a -nan. Zı waa 'pla bε waa 'yı. ⁵⁶-A -nan nən o 'li 'o da 'wee "kənnən, o -kυ 'nyrən 'lee tɔɔ nən -a -koei "a 'nənnən bε -a dreλε. Kɔɔ "trε "bε 'flinla "yi nən, εn o "flinla "le zı -wee -pei -a 'vı bε -yee 'wı 'zυ.

24

Zozi wluan -kanən 'va (Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Zan 20.1-13)

¹'Mənnən yi 'bε cı Zuif 'nən 'le 'flinla "yi -sru "yi -a. 'Mənnən yi zıε -a bodrun puunən nən lımənnun zıε o -kυ Zozi 'yrε da 'o 'lɔ le 'nyrən 'lee tɔɔ nən waa dre bε -a. ²-Kɔləbu -dan nən 'e 'tɔdı -yrε "nən "bε, waa 'yı 'e 'sıdı "nən. ³-A -nan nən o wlala -yrε 'bɔ 'ji. 'Pian wa'a Minsan Zozi pa yıλε dı. ⁴'Wı zıε e 'baba 'fɔ o man. εn min "fli 'bɔla 'ji o va 'o 'ta le sɔ 'fuvu 'yrıyrı 'a. ⁵-A -nan nən nyən o cεen εn 'o 'wulo -fɔ 'o 'wlu. 'Pian min "fli zıε o 'nan -wλε 'nan: «-Mε "le "wεan nən min nən -a yıε cı "man "bε, kaa -wεεman minnun nən o kaa bε o va? ⁶Zozi 'ka fε 'gυε -a -nan dı, e wluan 'kanən 'va. 'Wı nən yaa 'vı te e ya tian Galile bε, -a -cin 'e -sɔɔnla 'ka 'ji. ⁷Kɔɔ yaa 'vı 'nan: <Minnun Blamin -pı -nɔan 'wı 'wlıdı "drenən lε -e 'o -tε. Waa -pεinman yiba "plan da, -a yi yaagazan da bε -e 'e 'wluan -kanən 'va.> » ⁸Tɔɔn εn 'wı nən Zozi -a tin 'pa -wλε "bε, -a -cin sɔɔnla o ji.

9 -A -nan nen o 'bɔla -yre zɪe -a ji. En o -ku 'wɪ zɪe -a vɪɛ Zozi -srunɔn 'fuda -tʊ 'lee min -mienun ɛ. 10 Lɪmɔnnun nen o -ku -yre da bɛ, o 'tɔ nen 'gʊ: Madala li Mari a, en Zanɛn a, en Zaji "bʊ Mari a, 'lee lɪmɔn -mienun. -Wɛɛ 'wɪ nen e drɛ bɛ, -a 'sinan 'pa Zozi 'le 'pasianɔn ɛ. 11 'Wɪ zɪe Zozi -srunɔn 'a 'sia -sɛɛ "wʊ wɪ -a, en wa'a yi -tɛɛa "da "dɪ. 12 'Pian Piɛri wluan, en e -ku flan -a Zozi -yre da. Zɪ e 'bɔla 'nan nun bɛ, en e 'kunnan, "yɛɛ yiɛ 'tɔ bɛ, te e sɔ nen waa 'pa Zozi man bɛ, -a ye 'e -srandɪ "tra. -A -nan nen e 'li 'e da 'yee venan, te -a 'plo a 'e 'fɔdɪ 'wɪ nen yaa -nan 'yɪ bɛ -a.

*Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn 'fli ɛ
(Mk 16.12-13)*

13 Yi 'bɔ 'lein zɪe -a da nen Zozi -srunɔn "fli -kʊdɪ 'sia 'fla nen waa laabo Emauzi bɛ -a da. 'Fla zɪe e ya Zeruzalɛm man kilo -fu da. 14 O ya -sɛɛ "wɔnan 'wɪ pɛɛnɔn nen e drɛ bɛ -a da. 15 "Wɛɛ -kɔn 'wɪ tin 'banan 'winun zɪe -a da bɛ, en Zozi 'bɔ o man, en o -kʊdɪ 'sia waa. 16 Waa 'yɪ, 'pian wa'a -kɔnnɛn "yɪɛ dɪ.

17 En Zozi -a laabʊ -wɔɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nen kaa ve, te ka -ko 'ta wɔdɪ -a 'gʊ?»

O ta drɛ 'trɔdrɔ, en o -tɔ. 18 Min "fli zɪe -a -tʊ a "va "bɛ waa laabo Kleopa. E 'nan Zozi ɛ 'nan: «'I 'tʊwli yiɛ cɪ Zeruzalɛm, te 'wɪ nen e drɛ 'nan bɛ, yi'a tian "i "manɛ "fo "dɪ!»

19 En Zozi -a laabʊ -wɔɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ 'bɛ drɛ Zeruzalɛm?»

-A -nan nen o 'nan -yre 'nan: «Nazaretɪ min Zozi 'le 'wɪ nen. Bali 'lewei vɪzan -dan nen. 'Winun nen yaa 'vɪ, 'lee 'winun nen yaa drɛ bɛ, -wɛɛ -ci -kɔɔnman 'nan Bali 'bɛ 'pa 'sia, en minnun -a -tɔ 'nan

'wɪ 'kpa nɛn. ²⁰ 'Pian -cee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee -kaa tanɔn -a -nɔn minnɔn lɛ 'nan 'o -tɛ. ɛn waa -tɛ yiba "plan da. ²¹ -A -cin a "nɛn 'kɔ 'ji 'nan, -yɛɛ "ta -daa Izrael 'nɔn 'silɛ 'wɪ 'ji. 'Pian 'wɪ zɪɛ 'bɔ "man -a -nan yi yaaga nɛn 'gɔ. ²² ɛn "nyian bɛ ɛɛgɔ bodrun 'gɔɛ, limɔnnun nɛn kɔ cɪ waa bɛ, o -kɔ -yrɛ da. ɛn o -ta 'lɛbo "fɔ wɪ -dan vɪɛ 'kɔɛ. ²³ O 'nan, wa'a Zozi pa yɪɛ -yrɛ -ji dɪ, ɛn Bali -le 'pasianɔn 'bɔla 'ji o va. Bali -le 'pasianɔn zɪɛ o 'nan Zozi yɪɛ a "man. ²⁴ Min -mienun nɛn kɔ cɪ waa bɛ, "o -kɔɔ "nyian -yrɛ da. Waa 'yɪ "le zɪ limɔnnun -a 'vɪ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ɛn o 'bɔ "nyian wa'a Zozi yɪɛ dɪ.»

²⁵ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Cee 'wɪ ci mandɪ a 'plɛblɛ. -Mɛ "le "wɛan nɛn 'wɪnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ, e ya 'ka 'lɔ 'plɛblɛ -e 'ka yi -tɛra "da? ²⁶ Kɔɔ Bali 'lewei vɪnɔn -a ɛrɛn -tɛ 'wein 'nan, 'wɪnɔn zɪɛ -wɛɛ bɔa min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi man, 'vaa -e 'e mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia.» ²⁷ -A -nan nɛn Zozi 'wɪ pɛɛnɔn nɛn 'e 'ɛrɛn -tɛdɪ 'e 'bɔ man bɛ, -a -ci 'vɪ -wlɛ. Yaa 'sia 'wɪnɔn nɛn 'o 'ɛrɛn -tɛdɪ Moizi -le 'fluba 'ji bɛ -a da, ɛn yaa 'le 'sran 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ -a da.

²⁸ Zɪ o 'bɔla 'fla nɛn o "ta -ko "da "bɛ -a "srɔn "kogo bɛ, ɛn Zozi -a drɛ "le 'e "ta -ko -kɔɔbli. ²⁹ 'Pian min "fli zɪɛ o kɔala "man -a trɔ 'badɪ -a 'nan: «'I 'fɔ 'kɔ va 'gɔ, kɔɔ funninmlan 'pla, ɛn -peɪ ɛɛn tandɪ man.» Zozi wlala o va, ɛn e -fɔ o va.

³⁰ Zɪ o -nyran 'nan -e 'o fɛ -blɪ bɛ, ɛn Zozi 'kpɔun 'si, e Bali muo "fɔ, yaa "nɛn jɛɛn, ɛn yaa -nɔn -wlɛ. ³¹ -A -nan nɛn o yɪɛ da 'si, ɛn o Zozi -kɔnnɛn 'yɪ. 'Nun tɔɔn ɛn e 'san o 'lɛ. ³² ɛn waa vɪdɪ 'sia 'o cin lɛ 'nan: «Fɛ -le "wɛan nɛn -a wei 'kɔ 'sianan paan -sia, te e ya Bali wei nɛn 'e 'ɛrɛn -tɛdɪ bɛ, -a -ci vɪnan 'kɔɛ bɛ, kɔa -ci 'man "mɛn.»

33 -A -nan nɛn min "fli zɪɛ, o 'li 'o da "nyian Zeruzalɛm. O 'bɔ Zozi -srunɔn 'fuda -tɔ 'lee min -mienun man 'o cin yɪdɪ. 34 ɛn minnun nɛn 'o cin yɪdɪ bɛ, waa vɪdɪ 'sia min "fli zɪɛ -wlɛ 'nan: «Minsan wluan 'kanɔn 'va, 'wɪ 'kpa nɛn. 'E 'fli kɔɔn Simɔn lɛ.» 35 ɛn min "fli zɪɛ, 'wɪ nɛn e drɛ "nyian -wee "lɛ -sia bɛ waa 'vɪ. ɛn zɪ waa -kɔnnɛn 'yɪ 'kpɔun "nɛn 'jennan bɛ, waa 'vɪ.

*Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn lɛ
(Mk 16.14-18; Zan 20.19-23)*

36 O -fɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, ɛn Zozi 'bɔla 'ji o yei, ɛn e o 'tɔ 'bɔ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Bali 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ!»

37 -A -nan nɛn "klan -sɛn o ji, ɛn nyɛn o cɛɛn. 'O 'ci nrɔn 'nan min lei nɛn. 38 ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn "klan 'ka -tɛa? ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn 'wɪ zɪɛ -a -cin -tɔa 'ka 'ci? 39 'Kaan -pɛlanun 'lee 'an 'cɛinnun -nanjɛn! 'An 'bɔ nɛn. 'Ka klɛ 'an man -e 'ka -tɔ 'nan maan nɛn. 'An nɛn a 'an man, ɛn 'an 'wlɛ a "ji. Kaa -tɔa 'nan, min lei -le vɛ 'ka zɪ dɪ.»

40 E ya 'wɪ zɪɛ -a vɪnan ɛn 'e 'pɛnun 'bɔla 'ji -wlɛ, ɛn 'e 'cɛinnun 'bɔla 'ji -wlɛ. 41 'Wɪ o 'kan "fo, ɛn o ci "nranman 'kpa, 'pian wa'a tian yi tɛala "da 'nan 'wɪ 'kpa nɛn dɪ. -Yee "wɛan Zozi -a laabɔ -wlɔ 'nan: «-Blɪfɛ -tɔ a 'ka 'lɔ 'gɔ?» 42 ɛn o pɔnnɛn sɛndɪ pɔnɛn 'tɔ -nɔn -yrɛ. 43 Yaa 'si, ɛn yaa blɪ o yiɛ man.

44 "Bɛ -sru ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji! Kɔɔ maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'mɛn 'wɪ 'a Moizi -le -pei 'fluba 'ji bɛ, 'lee Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ, 'lee "dre 'fluba 'ji bɛ, 'o bɔa 'an man.»

45 Zozi 'padɪ 'sia o va, 'nan -e Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ 'o -ci man. 46 Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi 'e yra ye, -e 'e 'ka.

'Pian -a yi yaagazan da be, -e 'e 'wluan -kanon 'va.
⁴⁷ En e ya 'e 'cɛn -tɛɗi "nyian 'nan, minnun le 'wɪ ve -a 'tɔ da minnun le 'leɣlɔn pɛɛnɔn 'ji. Waa ve minnun le 'nan, 'o 'si 'wɪ 'wɪɗi "drɛɗi man, -e 'o 'fli -nɔn Bali le, -e Bali 'e -wee 'wɪ 'wɪɗi 'fui. Waa vɪɗi "siala Zeruzalem, -e 'e bɔ 'leɣlɔn 'tɔɔv pɛɛnɔn 'ji 'nɔn man. ⁴⁸ 'Ka 'kɔn 'wɪnɔn zɪɛ -a -nan yɪnɔn 'a!
⁴⁹ Fɛ nɛn 'an 'tɪ -a 'vɪ 'nan 'e -nɔn 'cɛɛ be, 'an 'bɔ, mɛɛn "paa -sia 'cɛɛ. 'Pian 'ka 'fɔ Zeruzalem 'fla 'bɔ da -trilii, -e Bali -le 'pleble zɪɛ 'e 'ta 'ka da!»

Zozi 'li 'e da Bali va
(Mk 16.19-20)

⁵⁰ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ 'e -srɔnɔn 'a 'fla nɛn waa laabo Betani be -a "srɔn. 'E 'pɛ wluan lou, ɛn e -fɛa vɪɗi 'sia o man. ⁵¹ E -fɔ -fɛa vɪnɔn, ɛn e 'si o "srɔn, te e -ko laji. ⁵² -A -nan nɛn -a -srɔnɔn 'o "po sɔɔn, ɛn waa 'bɔ. "Bɛ -sru ɛn o 'li 'o da Zeruzalem te o ci "nranman 'kpa tɪɣɪ. ⁵³ Tɔ -tɔɔv pɛɛnɔn nɛn e "cɛan be te o ya Bali -pan 'kuin. O Bali 'tɔ bɔ "drenun -fɔa, te waa trɔ "baa.

Bali -le 'fluba 'trε Zozi blamin pli Bali man 'e 'pee

New Testament in Yaouré

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yaouré

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yaouré

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

ff06db1d-9f3b-5426-a70e-8791739b38bc